

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt
Kiadási felelős: Szilassy Koltán, az OMGE igazgatója.
Feladó szerkesztő: Hudec Barnab.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-n. S. Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-út 35. Telefon: József 99-32.

Előfizetési árak:
1 évre 440 K. OMGE tagokat a tagdíj díjazásán kívül
1/2 évre 220 " 1 évre 340 K.
1/4 évre 110 " 1/2 évre 120 "
Egyes szám ára 10 " 1/4 évre 60 "

Előfizetést csakis a naptári negyedévek szerint fogadjunk el.
Külföldre (megszállott területekre is) a fenti előfizetési árak kétszerese.

TARTALOM:

Gazdaminisztérium, amelyben legkevesebb a gazda.

Földvagyonválság szociális célokra.
Az Országos Földbirtokrendező Biróság bírái.
Az állatkivitel tilalom következményei. (Matta Árpád.)

Vásároljunk-e szuperfoszfátot? (Baross László.)
A napraforgó mint takarmány. (Blascok Ferenc.)
A fejemegyei tejtermelést ellenőrző egyesület múlt évi eredményei. (Szentandrassy György.)

Mikor ellessünk? (Elek István dr.)
A járványos elvetélés és a védőoltások. (Hutya Ferenc.)

A pohánka mint takarmánynövény. (Szabó Lajos.)
Egy kísérleti kérdés megoldása Amerikában. (D.)
Tűzelbányamegtakarítás a szeszgyárakban. (Zalka Zsigmond.)

Uj rendeletek. (A vagyonválság részletes módosítása.)
Levélsekény.

A gazdaközönség köréből.
Az Országos Földbirtokrendező Biróság fontosabb ítéletei. (Földbirtokmegváltás, kapcsolatban a vagyonválság-föld igénybevitelével.)

A cukorrépatermelői szerződések nemzetközi részletei. (Török Béla.)

Külkereskedelmi mérlegünk 1921-ben.
Értekezlet a haszonbérleti ügyek szabályozása tárgyában.

Gazdatisztek közgyűlése.
Vegyes közlemények.
Időjárás.

Yözsde. Kereskedelem.
Szerkesztői üzenetek.

Egyről-másról.

(Gazdaminisztérium, amelyben legkevesebb a gazda. — Földvagyonválság szociális célokra. — Az Országos Földbirtokrendező Biróság bírái.)

Gazdaminisztérium, amelyben legkevesebb a gazda.

A földművelésügyi miniszter f. hó 1-től kezdve új ügy- és személybeosztást léptetett életbe. Az új rendezésben kétségtelen érvényesülését látjuk annak a dícséretes törekvésnek, amely az ügyosztályok helyesebb csoportosítására, a feleslegesek megszüntetésére s általában az adminisztráció egyszerűsítésére irányul. Nem a mai földművelésügyi miniszter hibája, hogy az évtizedek óta kialakult célszerűtlenségeket kiküszöbölni s a több tekintetben felmerült panaszokat orvosolni máról-holnapra képtelen volt. Ezt egycsapásra nem is lehet megtenni, különösen a mai kötött viszonyok között. Alábbi

észrevételeink tehát egyáltalán nem a földművelésügyi kormány mai vezetőit illető szemrehányások akarnak lenni, hanem a rendszert illető régi keletű kifogásaink felújítása.

A földművelésügyi minisztérium az átcsoportosítás után is tizenkét főosztályra tagozódik, illetve tizenhátra (mert több ikerfőosztály van), negyvennyolc ügyosztályal, ami bizony elég sok ilyen kis országnak. A minisztérium tisztviselőkarában 55 méltóságos urat számolhatunk össze, ezek között 45 miniszteri tanácsos, 10 pedig államtitkár. Csonka Magyarországnak ez is éppen elég, tekintve, hogy Nagy-Magyarország egy-két államtitkárral is beérte. A címszaporulat a forradalmi kormány hagyománya, ennek köszönhetjük, hogy ma világezerre sincs olyan állam, amelynek annyi államtitkárja legyen, mint a Kis-Magyarországnak. Ideje volna már arról gondolkodni, hogy ennek a furcsa címtényeztetésnek véget vessünk. A magasrangú tisztviselők aránytalan nagy száma kétségtelenül megnehezíti a szerény viszonyainknak jobban megfelelő ügybeosztást és egyszerűsítést.

Ismétlően panaszt emeltünk a multban amiatt, hogy a gazdaságilag képzett szakemberek a központi közigazgatásban nem érvényesülnek kellően. Már az 1911. évi gazdakongresszus azt kívánta, hogy gondoskodni kell a minősítési törvény módosításával arról, hogy a földművelésügyi minisztérium fogalmazói karába megfelelő számban gazda is kerüljön s az idők folyamán gazdasági előképzettséggel rendelkező tisztviselők léphessenek elő mindazokba a vezető állásokba, amelyeknek betöltése gazdasági szakavatottságot követel. Ebben az időben a minisztériumban 27 gazdaságilag képzett tisztviselő teljesített szolgálatot, ezek közül azonban csak négy tartozott a konkrétális státuszba, kettő főosztályfőnök, kettő ügyosztályvezető. Az arány ma sem jobb, ma is mindössze egy főosztály és négy ügyosztály élén áll gazdaságilag képzett tisztviselő. A szakemberek általában csak szolgálatiételre vannak becsúztatva, de a fogalmazói karral nem egyenrangú munkássai a földművelésügyi minisztériumnak. A szakember, ha megfelelő külső szolgálat után a minisztériumba kerül, holtáig csak beosztott marad s ha netán a fiával, mint segédtitkárral, egy osztályba kerül, a fia lehet apjának főnöke. Mert az osz-

tályvezető helyettese nem az öreg jószágigazgató, hanem a fiatal miniszteri titkár. Pedig a gazdasági akadémiát végzett és élettapasztalatokat szerzett, gyakran irodalmilag is kiváló tisztviselőnek ilyen háttérbe tolását az agrárminisztériumban egyáltalán nem lehet elfogadhatóan megindokolni.

Visszátalálom, hogy az olyannyira fontos „mezőgazdaság” ügyosztályban csupán egyetlen gazdasági felügyelő van, a többi tisztviselő mind jogász. Éppen megfordítva kellene lennie: kipróbált gazdákat kellene ide bevonni és előtérbe állítani a gyakorlatban jelesnek bizonyult férfiakat, mert a több és jobb termelést végre sem jogász-tevékenységgel fogjuk előre vinni.

A mezőgazdasági törvények végrehajtásának, a népies gazdálkodás irányításának és a birtokpolitikanak leghatalmasabb tényezője ma a gazdasági felügyelői kar a maga 180 főnyi létszámával. Ennek a közigazgatási apparátusnak irányítására megint olyan általános gazdasági tudású s gyakorlati érzékű férfiakra volna szükség, aki végig szolgálta a mezőgazdasági közigazgatás minden etappját, aki jól ismeri a felügyelői munkakörét és a tevékenységük által kiszolgálható közszükségleteket, nem a beérkezett akták elintézésére szorítkozik, hanem arányt és tartalmat tud adni a külső munkának és szükség szerint ellensúlyozni képes az elméletek talajából kinőtt rendelkezéseket.

Nem kiesinyeljük a minisztérium mai vezető tisztviselőinek tehetségeit és érdemeit, sőt gyakran még a gyakorlati osztályokban is jól bevált működésük értékét mi magunk méltányolják leginkább. De mégsem találjuk egészségesnek azt a rendszert, amely jogot végzett fiatalemberekből budapesti íróasztalok mellett nevel azokat a tisztviselőket, akik a mezőgazdasági élet kormányzására lecsnek hivatottak.

Elérkezett talán már az ideje annak, hogy változtassunk ezen a rendszeren. A járásokban is kiépített gazdasági felügyelőségek igen alkalmas nevelőiskolák. Ezeket az iskolákat, tehát a külső szolgálat terén okvetlenül át kell vezetni azokat, akik később a központban vezetőállásokat fognak betölteni. Egyelőre a gazdasági felügyelőségek bevált tisztviselőiből termelhetjük az utánpótlást.

Ajánlunk répa, vadrepce, s a szántóföldi gyomok permetezéséhez olmozott vashádogpermetezőket szabályozható 3-ágú csővel 1550 K egyes csővel 600 „

Külön forgalmival.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest
V. ker., Alkotmány-utca 29. sz.

A jövőre nézve a közgazdasági egyetemről vehetjük az anyag egy részét, mert hiszen ennek az egyetemnek hivatásához tartozik, hogy a mezőgazdasági közigazgatás számára tisztviselőket képezzen, illetve ehhez a hivatáshoz szükséges iskolai előképzettséget megadja. De természetesen a közgazdasági egyetemet végzeteket is át kell vezetni a külső szolgálaton; ez általános feltétel kell, hogy legyen a központi gyakorlati ügyosztályában alkalmazandó tisztviselőkre nézve. Ezen a nyomon fog a minisztériumba beáradni a gyakorlati életismeret, amire éppen olyan szüksége van az agrárminisztériumnak, mint a tudósnak a friss levegőre.

Földvagyonváltás szociális célokra.

Ismétlően tiltakoztunk már az ellen, hogy az ingatlan vagyonváltásról szóló törvény végrehajtásával a földreformtörvény szellemét megzavarják, biztosítékait megsemmisítsék. Ebben a tekintetben megnyugtatt bennünket a vagyonváltásról szóló II. törvény végrehajtási utasítása (a nevezetes 1000. számú rendelet), amely világosan kifejezetté teszi, hogy a vagyonváltás fejében leadandó földet az állam csak az esetben veszi igénybe, ha az Országos Földbirtokrendező Biróság megállapítása szerint a leadandó földre birtokpolitikai célokra szükség van. Azt pedig, hogy igénybevehető a birtokpolitikai célokra az illető terület, a bíróság a földreformtörvény rendelkezései alapján állapítja meg. Ha tehát a bíróság a vagyonváltás fejében leadandó földet a földreformtörvény szellemében igénybeveendőnek nem tartja, akkor a birtokos föld helyett buzaváltást fog fizetni. Ilyenformán abban bizakodhattunk, hogy a vagyonváltástörvény és rendelet alapján nem vesznek el a birtokosoktól több földet, mint amennyit már a birtokpolitikai törvény alapján is el lehet venni. Ez a magyarázat a körülményekhez képest megnyugtató volt abban a tekintetben, hogy a földváltás nem jelent újabb földmozgósítást. Ezt a megnyugtató tudatot azonban a tervezett végrehajtás ugyancsak megzavarja.

A végrehajtási rendelet 53. §-a szerint ugyanis a vagyonváltás címén a kincstárt megillető területeket a pénzügyminiszter a Földbirtokrendező Biróságnak engedi át, az Országos Földbirtokrendező Alap javára. A földek, illetve az érték fizetett bérösszegek ellenértékét azonban az alap megtéríti a kincstárnak — a pénzügyminiszter rendelkezése szerint. Most már úgy tudjuk, a pénzügyminiszter megelégszik a leadandó területek buzaváltásával; a föld eladási ára és a buzaváltás között jelentkező különbözetet pedig az alap javára átengedi. Ez a különbség igen jelentékeny. Így például egy 3000 holdas gazdaság (holdankénti 12 korona kat. tisztajövedelem mellett) vagyonváltásként mindössze 4500 q buzát fizet, ellenben ugyanennek a gazdaságnak, ha földben röjja le a váltást, 510 kat. holdat kell leadnia (ugy, hogy a leadott terület holdankénti átlagos kat. tisztajövedelme 12 K. legyen.). Az 510 hold föld azonban kétszeresen is többet ér annál, mint amit most 4500 q buzáért adnak. Óriási összegek juthatnak tehát az alap javára, ha az alap a kincstárnak csak a megfelelő buzaváltástot téríti meg, a váltásföldet pedig értékesíti.

De a váltásföldből az alap javára juttatható nagy haszon arra fogja ösztönözni a Földbirtokrendező Biróságot, hogy a rendelkezésére bocsátott váltásföldet felhasználja, illetve

értékesítse azok között, akiknek földhözjuttatása nem ütközik ugyan bele a földreformtörvénybe, de nem is paraucsoló közérdek. Mert hiszen az alap a birtokpolitika szociális céljait fogja szolgálni, közérdekűnek lehet tehát találni azt a birtokpolitikai műveletet is, amely ennek az alapnak a jövedelmét gyarapítja. Tagadhatlan, hogy az alap igen fontos célt szolgál, bizonyos tehát, hogy az alap gyarapítása sem lehet közömbös ama szempontok között, amelyek a birtokpolitikai eljárást irányítják. Kétségtelen eszerint, hogy a végrehajtási utasítás idézett rendelkezése érdeket, ugyszólván közérdeket teremtett, amely arra buzdít, erra utal, hogy leadandó váltásföldet a valóságban igénybe vegyék s tovább adják.

Aggodalommal látjuk ebben a földreform radikális végrehajtását támogató tendencia megerősítését. És nemcsak az jön itt tekintetbe, hogy a földbirtokostól a szociális alap gyarapítása érdekében esetenként elveszik a földet akkor is, ha egyébként buzaváltásban is le róhatta volna a vagyonadót. Súlyosan lába esik az is és fokozza az aggodalmat, hogy a leadott föld buzaváltása és forgalmi értéke közötti igen nagy különbözetek nem a vagyonváltás-adó eredeti rendeltetését fogják szolgálni, a birtokos tehát még csak azt a tudatot sem szerzi meg kárpótlásként, hogy fizetett vagyonváltásának egész összegét az állam pénzügyeinek rendezésére, mérlegünk javítására s ennek eredményeként közvetve az ő javára is fogják használni. Ellenkezően: a vagyonváltásjövdelem tekintélyes részét szociális célokra tartva vissza, olvonják eredeti rendeltetésétől s gyengítik a tőle várt pénzügyi hatásokat. Ez az eljárás még a törvényszerűség szempontjából is súlyos aggodalomra ad okot.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság bírái.

A „Köztelek” mai számában az OFB egyik ítéletét ismertetjük. Ismertetésünk természetesen csak a legfontosabb rendelkezésekre szorítkozhatott. Az ítélet eredeti szövege 32 gépírási oldalra terjed s nekünk éppen két órai szorgos munkaidő volt szükséges ahhoz, hogy az ítélet egész szövegét gondosan átoivassuk, megértsük, szóval a kivonat készítéséhez megkívánt tájékozottságot megszerezhessük. Olvasóink képezetére kell biznunk, hogy mielőda agymunka volt magának az ítéletnek a megszerkesztése. Tengernyi iratot kellett a bírónak áttanulmányoznia, hogy csak az anyag ismeretének birtokába jusson. Azután következett az óriási anyagrendszerbe foglalásának a munkája, majd a törvények és rendeletek vonatkozó szakaszainak felbongészása, mérlegelése és gyakorlati alkalmazása az elrendezendő kérdések egész tömegére nézve, amelyek sohasem egyformán jelentkezők, sohasem intézhetőek el ugyanazon séma szerint. Végső munka a szövegezés. Jelen esetben 70—80 főlívnnyi kutyanyalvet kellett a bírónak teleírnia mások által is olvasható gondos kézírással, míg az ítélet végére pontot tehetett. Hány órai munka eredménye volt ez? Ezt ki se lehet számítani, mert hiszen a bíró nemcsak az íróasztalnál dolgozik, hanem magával viszi tépelődő gondolatait pihenő sétára, még éjjeli nyugóhelyére is s folyton a felvetett problémákon fur-farag az elméje, amíg csak el nem készül az akta, amelyben mindig egy-egy darabját adja lelkének. Napi 5—8 órái kell foglalkoznia a földbirtokrendező bírónak s ezt az időt jórészt éjszakáiból takarítja meg, mert

hiszen a földbirtokrendező előadó bírák egyúttal kuriai vagy közigazgatási bírók is, akiket ebbeli tisztjük egész emberekként vesz igénybe.

Meglesznek ezek után leppo olvasóink, ha elmondjuk, hogy a földbirtokrendezés bírói munkájáért a delegáltak annyi pótlékot kapnak, amelynek egy havi összegéből egy pár cipőt alighogy meg lehet talpaltatni, az egész évi pótlékért pedig legfeljebb egy öltözőruhát vásárolhatnak. A másolómunkát is jobban javadalmazták ma a bírói munkánál, ugy, hogy ennek a rendkívül magasrendű és épp oly jelentős értelmimunkának valutaromlása még a mai eltolódások között is példátlan.

A bírákat nem is az anyagi jutalom kecségteti, noha nagyobbreszüknek még erre a sovány pótlékre is szüksége van, hanem nemes becsvágy és hazafis kötelességérzet sarkallja őket, hogy bírói tapasztalataik megbecsülhetetlen értékét, tudásukat és nemcsak nappalaikat, de éjszakáikat is a földreformtörvény végrehajtása körül reájuk váró nemzetmentő hivatásnak szenteljék. A fensőbb kötelességérzetnek belső tüzelőszere azonban nem kifogyhatatlan. Ha a földbirtokrendező bírákat a végzett idegsorvasztó munka még a megélhetés elemi gondjaiból sem emeli ki, akkor hamarosan kifáradnak a jogszolgáltatásnak ezek a névtelen hősei s a helyükbe lépők nem fogják magukkal vinni a mostohán kamatozó önfeláldozást, mert az emberi lélek az ilyen kivételes és nem viszonzott teljesítésekét csak rövid időn át bírhatja meg.

Azért mi arra kérjük a kormányzatot, hogy a földbirtokrendező bíróság előadói bíráinak pótlékmenyét hozza arányba a végzett munka rendkívüli nehézségével és rendkívüli értékével s mindenesetre vessen véget az itt legszembetűnőbben jelentkező munkauzsorának. Mi bizunk abban, hogy a bíróság eddig feddhetlen igazait a szegénység ezután sem ejti meg, de az államra és a közönségre mégis az a megnyugtató, ha a jogszolgáltatás ezen a különösen nehéz területén, gondtól és nélkülözéstől mentesített, tehát anyagilag egyensúlyozott férfiak ítéleznek, mert minden mástól eltekintve, az anyagi egyensúlyozottság a bírói munka által olyannyira kipróbált lelkiegyensúlynak is lényeges feltétele. A bírónak magasan a befolyásolhatóság fölött kell állania, de éppen ezért vigyázzunk arra, hogy etikai nyugalmát se a kizsákmányoltság érzése, se az anyagi gond ne zavarja meg. Rosszul méltányolt munka a legjobb kortes támadó világnézetek számára s ez még a bírói szellem alakulására sem maradhat hatástalanul.

A bíróság mai megterheltsége is teljességgel tarthatatlan. Az ügyek nagyobb részét határidőre kell elintézni s ez a bírák részéről megfizetett munkát követel, a tanácsok pedig egy ülésen huszonöt-harminc ügyet is kénytelenek letárgyalni. Ezeknek a farszató tárgyalásoknak a menetét nyugodt elmével, kitartó érdeklődéssel kísérni vajmi nehéz, pedig minden döntés éber figyelmet és a legkisebb részletekbe is behatoló alaposítást követel, minthogy az ítéletek megmásíthatlanok. Tullerhelt a bíróság ügyvivő személyzete is. A munka pedig folyton szaporodik. Azért vagy a tempót kell lassítani vagy a bíróságot kell kibővíteni, mert az erőszakolt munka csak az eljárás alaposágának rovására mehet.

OLVASSA a „Köztelek Olasó Könyvtár”-t. — Kapható a „Patria” r. t. gazdasági szakkönyvtárában, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 23. szám (Köztelek).

L. PAPAY
Gyógyító oltások! Biztosan gyógyít.

Gyógyító oltások! Biztosan gyógyít.

Baremfi-Kolera esetén

AVISERIN alkalmazandó.

Védőoltások! Gyors védelmet nyújt.

NUTRICIA

Tejüzemi osztályának termékei: **FETTŐ**

Állami ellenőrzés alatt! 178

TEJÜZEMELÉSI ÉS TÁPISZTERVÉNYEK MÉRLEGEZÉSE - TÁRS.
Gyár: Budapest, II., Attila-ut 21. szám. Rendelések felvétele: VI., Teréz-körút 21. szám.

Dr. Feticsek Ottó magy. kir. állatorvosi főisk. tanár, a tejgyógyászati laboratórium vezetőjének eljárása szerint és ellenőrzésével készült.

Sajtóelőállítás. Tejszabakterium-ellenőrzésről. Felfestés. Felyékony sajtóelőállítás (1:10,000)

Az állatkiviteli tilalom követ- kezményei.

Irta: Matta Árpád.

A kormány az állatkivitel hirtelen, minden előzetes értesítés nélküli betiltotta. Ha én egy teljes sebességgel haladó járművet, egy teljes-gőzzel járó gőzgépet hirtelen megállítok, ellen-gőzt adok, ez a jármű, ez a gőzgép össze-roppanhat, levegőbe röpülhet. Ily romboló ha-tásu volt az állattenyésztő, hizláló gazdára és az ennek termékeit jóhiszeműen közvetítő keres-kedelemre a kormánynak ez a rendelete.

Minden éremnek két oldala van. Vizsgáljuk meg mindkettőt. A kormány az állatkivitel két okból tiltotta be. Az egyik a hus nagyfokú meg-drágulása, a másik az a körülmény volt, hogy míg az ententénél mi mindég azt állagjuk, hogy a jóvátételként tőlünk követelt állatokat beszo-gáltatni nem tudjuk, addig azonban hetenként több ezer állatot viszünk ki külföldre.

Ez utóbbi okból ugyan kár volt egy toll-onást is tennünk; az entente kémrendszere oly tökéletes, hogy jobban tudja, hogy egy-egy gazda istállójában hány darab állat van, mint a mi igen tiszteletré méltó statisztikai hivata-lunk és a kormányunk együttvéve. Naiv ember az, aki azt hiszi, hogy az entente éppen velünk gyakorol majd kegyelmet, mikor azt volt szövet-ségeinkkel sem tette.

De a kivitel betiltása a hus sem fogja tartó-san olcsóbbá tenni és pedig két okból. Először azért, mert a ma hetenként 10—12,000 drbra rugó felhajtás le fog esni annak tizedére; másodsor azért, mert az export céljaira a kül-föld ma hetenként 600—700 millió magyar koronát keres és vesz, mire, ha az export elmarad, nem lesz szüksége s így a magyar korona ár-folyama leszáll, mi ismét drágulást fog maga után vonni. De nemcsak ezért, hanem azért is fog a korona romlani, mert az állam elesik attól a heti 200—300 millió haszontól, melyhez a kiviteli illetékek, forgalmi adók, vasuti fuvar-díjak, a gazdák és kereskedők ezen ügyletei utáni adók elmaradása folytán hetenként jut. De nehogy valaki azt mondhasssa, hogy a nagy számokkal csak dobálódom, részletezzük ezeket a számokat.

A heti felhajtás volt 10—12,000 drb. Ebből exportra került 8—10,000 drb. Ennek kg.-kénti átlagos értékét (a kiszontozott marhák beszámít-ásával) csak 100 koronára téve, az átlagsúlyt pedig csak 600 kg.-ra fejenként, kitűnik, hogy a kivitt állatok értéke kevesen 600 millió volt. Ezután járt a kincstárnak 10% kiviteli illeték, 3% forgalmi adó a gazdánál és ugyancsak 3% forgalmi adó itt a vásáron, tehát összesen 16% vagyis a 600 millió után 96 millió. Ezeknek az állatoknak vasuti fuvardíja Budapestre és innen a határra, a mai horribilis fuvardíjak mellett, szakértők véleménye szerint, 8—10,000 drb marha után 50—100 millió.

Ha a gazda állatot tenyész, hizlal, ha a kereskedő kereskedik az állattal, ezt a finánc rögtön megtudja és megadóztatja őket. Ha ez a tevékenység elmarad, elvész az utánuk fize-endő adó. Hogy ez mennyit tesz ki, azt nem tudhatom, de hogy ez sok, sok milliókra rug, az bizonyos.

Hogy pedig a felhajtás le fog szállani, egész természetes, mert a gazda a télen tengeriszá-ron és szalmán eddig valahogyan életben tar-tott marháját pl. 50—60 K. áron odaadta a kivitelre, de 25 koronáért, a mostani árért nem

adja, hanem inkább kihajtja a legelőre és fel-javitva adja majd annak idején. A betiltás óta a magyar felhajtás a réginek tizedrésztére szállt le.

Rendeletek bírálatánál vizsgálunk kell, mily haszonnal és kárral járnak azok a közre és egyesekre.

A hus ára pillanatnyilag leszállt egy esekély-séggel, amíg u. i. a magukat agyonvásárolt budapesti mészárosok a hűtőházakban és egye-bütt felhalmozott huskészlete el nem fogy és a kereslet és kínálat törvényei ismét érvénye-sülni nem fognak. Ez az egyedüli igen igen rövid ideig tartó haszon, más hasznot nem tudok találni.

Hogy az államnak mennyi kára van ebből hetenként, azt fentebb kimutattam. Az elmaradó heti 100 milliók helyett természetesen majd megint a jegyintézethez kell fordulnia, ennyivel több papírpénz fog forgalomba jönni, mi annak értékét természetesen megint kevesbiteni fogja, ami ismét drágulással fog járni, úgy hogy az előbb említett pillanatnyi előnyt csakhamar el-veszítjük.

Másik kára az államnak, hogy az export elma-radásával kereskedelmi mérlegünk megint rosz-zabbodni fog. Hisz csak nemrégiben hallottuk, hogy mérlegünk deficitje majdnem 21 milliárd, a mult évi 14 és fellel szemben. Ennek termé-szetes következménye megint a valuta rom-lása, ezé pedig a drágaság emelkedése. Ezen a nagymérvű passzivitáson nincs mit csodál-koznunk a kormánynak az exportkérdésekben tanusított lehetetlen politikája mellett.

Telemes a kára a fővárosnak is, hány millió, arra adatom nincs, de elképzelhető, hogy ez a vásár volt ma Európa legnagyobb marhavá-sára, hogy ebből mi haszna lehetett a főváros-nak közvetve és közvetlenül.

Hogy mi a kára a gazdának, egy példa vilá-gítja meg legjobban. Azt a prima állatot, melyért a gazda otthon az istállóban 130 K t kapott, a letiltásos vásáron 88 koronáért volt kénytelen eladni. Ez darabonként 25,000 K. kár. Ezt az összeget pedig a külföld fizette volna meg neki és ezzel a nemzeti vagyon is szaporodott volna. A gazda jóhiszeműleg állítja be állatját hizlalásra, hogy földjének trágyát tudjon adni és ezzel többet termelni. A nagy-résben drága pénzen vett abrakot és takar-mányt beveteli, számítást tesz és imé egy ój-szaka politikai vagy sajtóhangulat nyomása alatt megszületik egy kormányrendelet, mely halomra dönt minden reális számítást.

A gazda legnagyobb kára azonban éppen ebből származik. A bizonytalanság megölöje minden közgazdasági tevékenységnek, legyen az mezőgazdasági, ipari vagy kereskedelmi. Ezt számokban kifejezni lehetetlen. Végered-ménye azonban, hogy elkedvetlenül nagy, előre nem látható veszteségei által a gazdát, abbanhagyja a termelést, az állattenyésztést, az állathizlálást és ezzel megromlik földje hoz-a-mában is. Ez az érem másik oldala. Teljesen pártatlanul ítélve meg a helyzetet, ama szo-moru tény konstatálására jutunk, hogy pillan-atnyi előnyökért feláldozza a kormány a jövő-beli biztos és állandó hasznot, minden jólét alapját: a termelést, a javak produkálását, a nemzet gazdasági és politikai boldogulásának egyedüli biztos eszközét. Ilyen módon, ötlet-szerűleg, bangulatok után induló közgazdasági politika tönkretéhet egy a mienknél erősebb közgazdasági életet is, hát még minket, kiket

vesztett háboru, bolsevizmus, barbár megszállás és egy irgalmatlan, jogtalan és gonoszlelkű békeparancs már ugyis eléggé tönkretett.

De nehogy azzal vádoljanak, hogy könnyű egyoldalulag kritizálni, de cselekedni más, azt üzenem az igen tiszteletrémeltó kormánynak, lépjen érintkezésbe a mezőgazdaság és erre vonatkozó legális kereskedelem embereivel, de nem az egyénileg különben igen tiszteletré-meltó, de az élet praktikumát nem ismerő bizott-ságokkal és tanácsokkal, kik a királyság, parla-mentarizmus és felelős kormányrendszerbe köz-jogilag ugy sem illeszthetők be. Keservesen bűnhődik az, ki a közgazdasági élet finom szerkezetébe idegen anyagot dob bele, mert ezzel csak zavarokat okoz, sőt néha katasztró-fákat is. Lehet a husdrágaság kérdését is pl. kontingentálás, olesó husakció stb. által meg-oldani. Vannak esetek, hogy ugy lehet intézni a dolgokat, hogy a kecske is, ha nem is pukka-dásig, de mégis jól lakják és a kápósza is, legalább is türelhető mennyiségben megmaradjon. Erre igyekezzék a kormány és meg fogja találni a helyes utat. Kormányozzon megfontoltan és ne ötlelszerűen.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezetők: Kerpely Kálmán és Gyárfás József.

Vásároljunk-e szuperfoszfátot?

(Válasz herényi Gothard Sándornak, a „Köztelek” 16. számában megjelent cikkére.)

Sokkal inkább tisztelem Gothard Sándor urat, a gyakorlati gazdairók nesztorát, semhogy komolyan végyem azon kijelentését: „nem akarok polémia”. Hiszen remélem, ha ő is olyan fiatalos hévvel iparkodik cikkében állításaimat meg-cáfolni, nem vonhatja meg tőlem sem azt a jogot, hogy most én is ismételtlen hozzá a szól-jak az igen időszerű és fontos kérdéshez már csak azért is, mert Gothard Sándor ur igazán tulbecsüli tollam erejét, mikor attól tart, hogy cikkem hatására nem fognak a gazdák szuper-foszfátot vásárolni.

A polémia től nemcsak nem félek, de azt szük-ségesnek is tartom. Nagyon jó ez ahhoz, hogy az eszünk tisztázódjanak. Azt hiszem, a „Köz-telek” szerkesztősége is helyet fog annak adni, mert ha a „Köztelek” mindig csak olyan álta-lános érvényű zlapigazságokat tárgyalna, amelyre minden olvasója csak jóváhagyóan bólintana, a „Köztelek” is bizonyára egyhanguvá, hogy ne mondjam: unalmassá válhatnék.

Anélkül, hogy bárki is szellőztette volna a szuperfoszfátkérdést, még cikkem megírása előtt igen sok gazdatársammal, akik között több dunántúli is volt, tárgyaltuk ezt a kérdést és általános volt a vélemény, hogy a szuper-foszfát használatába belemenni nem mernek, mert azt ma házárdjátéknak tartják. A német gazdák pedig éppenséggel nem olvashatták cikkemet, mégis, mint Gothard írja, ők sem vásárolják ma a szuperfoszfátot, legalább is nem oly mértékben, mint háboru előtt. Pedig az náluk arányilag olcsóbb, hatása is nagyobb és ami a főtényező, biztosabb is. Azt is el kell ismernünk, hogy a németek tudnak számolni. Ezeknek is én vettem volna el a kedvét a szu-perfoszfáttól?

GROZIT BŐRFEDÉLLEMEZT

BŐRFEDÉLLEMEZT
ERŐS
TARTÓS
VIRÁGZÁS

rendeljen

gazdasági épületek átfedésére

GÁRDOS OSZKÁR, BUDAPEST, V., Kádár-u. 4. Telefon: 67-96

2401

A szuperfoszfát vásárlási kedv hiánya feltétlenül nagy baj. Sokkal jobb, ha bajainkat nyíltan elmondjuk, mintha efsélt egyszerűen szemel hunyunk. A strucc politikája helyett helyesebbnek tartom, ha mi, gazdák, nyíltan szóvá tesszük és őszintén megmondjuk, hogy miért nem vásárolunk szuperfoszfátot, mert hát ha tud valaki erre majd orvoságot is találni. Sajnos, én ezzel adós maradtam, de Gothard Sándor ur sem győzött meg, mert állításaihoz és számításaihoz igen sok kétség fér.

Közleményem megírására is az indított, hogy a megoldást keressék, nem pedig az, amit Gothard belőle kiolvasni vél, hogy t. i. gazdátársaimat a szuperfoszfát vásárlásától visszatartsam. Erre a feladatra különben sem vállalkoztam, mert a „Köztelek” olvasó közönsége áll oly magas színvonalon, hogy ilyen kérdésekben nem érzelmei, hanem a ceruza után indul. Akinek olyan földje van, hogy 100 kg. szuperfoszfát neki biztosan 200 kg. buza termés-többletet ad, — Gothard szerint az volna a rendes, míg én olyan gazdaságról, mely évek átlagában nagyban ily termés-többletet ért el, eddig legalább, nem hallottam, — amely gazda továbbá biztos abban, hogy buzáját a szuperfoszfát árának dupláján: 3000 koronáért fogja eladni, annak bizony hiába írja bárki, hogy szuperfoszfátot ne alkalmazzon. Annak a szuperfoszfát nem ötven — amely 50%-os jövedelmezést első cikkemben tényleg tévesen említettem — hanem 100%-nál nagyobb jövedelmet fog hozni; de van-e és hány ilyen gazda csonka hazánkban?

Távol állott tőlem, hogy nézetemet az egész országra vonatkoztassam és aki első cikkemet elfogultság nélkül olvasta, láthatja, hogy éppen nem általánosítottam, csak lefektettem, hogy a hozzám hasonló helyzetben levő gazdátársaim miért nem mernek szuperfoszfátot vásárolni és hogy mily megfontolások és kétségek tartják ettől vissza.

Maga Gothard Sándor is elismeri, hogy az én viszonyaim és hozzá hasonlók között ő sem venne szuperfoszfátot, de ezt nem helyes érvel támogatja. Szerinte ugyanis azért nem kell nekünk alföldieknek műtrágya, mert meg vagyunk buzaterméseinkkel elégedve, mert minden négy-szögöl földünk egy kg. buzát hoz, vagyis műtrágya nélkül egy katasztrális hold 16 q-át. Bár csak igaza lenne, de ez, sajnos, nem áll! Bánkuton az évi buzatermés váltakozik évről évről szerint hat és 18 q között, 10 év átlagában pedig alig haladja meg a 12 q-t, ez pedig nem sok a „kázáni” földön, olyan művelésnél, amelyet a földnek adok. Ennek oka az alföldi klíma, a szeszélyes, néha száraz, néha túlságosan csapadékos időjárás. De ha mégis lenne 16 q-ás buzatermés, sem volnék azzal megelégedve addig, míg tudnám, hogy azt jövedelmezően és biztonságosan fokozhatom. Erre szívesen használnám a szuperfoszfátot, ha olcsóbban vásárolhatnám, amint használtam volt a háboru előtt. Arra tehát velem szemben hiába hivatkozik Gothard ur, hogy háboru előtt mennyi műtrágyát használt, abban az arányban használtam azt én is. Az érdekelne inkább, hogy vajon most is alkalmazzak-e Herényben műtrágyát és ha igen, oly nagy mennyiségben-e, mint a háboru előtt?

Hogy a szuperfoszfát vásárlása és használata ma szerencsejátékszámba megy, azt éppen Gothard Sándor ur számadataival lesz legkönnyebb indokolnom.

A múlt évi buzatermés fokozására már

1920. július—szeptemberben kellett volna a szuperfoszfátot megvásárolnom, mikor annak 1600 koronás árával szemben a buza 500 korona volt. Igaz, hogy az új buza augusztus—november hónapokig 1600 koronáig emelkedett. Ez az időszak az, mikor a gazdák feleslegüket értékesíteni szokták. Ki gondolt volna arra, hogy ez az ár áprilisban 3000 koronán felül fog emelkedni, reálsan, ugye, senki sem, mert akkor nem értékesítette volna a legtöbb gazda azt 1000—1600 koronáért. Így vagyunk az újonnan beszerzendő műtrágyával is. Igaz, hogy most a buza 3000 koronán felül áll, de a szuperfoszfátot augusztusig be kell szerezni, ára is emelkedik havonként egy koronával kilopercenként, úgy hogy augusztusban már 78 korona. Ki biztosíthat engem, hogy 1923. augusztus—novemberben a buza ismét 3000 korona, vagy azon felül lesz? Nem mindnyájan azt reméljük-e, hogy pénzünk javulásával az végre egyszer már le fog szállni legalább 1000 koronára a többi cikk olcsóbbodásával kapcsolatban, akkor pedig megint ráfizetnénk a szuperfoszfátára. Így bizony, akárhogyan okoskodunk, mégis csak nekem lesz igazam, hogy ez lutri marad mindaddig, míg vagy a buza árában nagyobb eltolódások nem állhatnak be, vagy míg a szuperfoszfát ára a buza árához nem alkalmazkodik.

Részemről nagyon szívesen belemennék oly módozatba, hogy a műtrágyakereskedelem garanciát nyújtson ahhoz, hogy a szuperfoszfát némi jövedelmet is biztosítson annak, ki alkalmazni akarja. Szívesen adnék a most beszerzendő szuperfoszfátért mázsánként 50—60 kg. buzát — mint azt Csönöcs László dr. is ajánlja*) — az új termésből, mert ha akkor a buza ára, mint azt Gothard erre az évre megállapítja, jövőre is 3600 korona lenne. A műtrágyakereskedők is jól járnának, mert 1800 koronát kapnának métermázsájáért, de ha viszont lemegy a buza ára, amit minél előbb adjon az Isten, az én kockázatom is kisebb lenne és mellette megtalálnám mégis számításomat is. De nem hiszem, hogy a műtrágyakereskedelem biztosra veszi-e az 1923. évi 3600 koronás buzárat! Pedig békéidőben is egy mázsa szuperfoszfát 50 kilogramm buzába került, ugye, ez marad a jövőben is a reális számítás.

Gothard kárhóztatja azt is, hogy jó munkával akarom a talajban levő nyers foszforsav-töket mozgósítani. Csakhogy ezt nemcsak hazánkban, de Németországban is a háboru kényszere alatt a gazdasági szakfőriek már jóval előttem kimondták. Azután jó munka alatt csak az okszerű talajművelést értem, mint azt az említett szakfőriek is értették. Semmiféle különös és a rendes belterjes műveléstől eltérő vagy különös talajmunkáról itt szó sincsen. Már pedig az okszerű és belterjes talajművelést csak nem itéli el Gothard azért, mert mellékhatásként elősegíti és a kész tápanyag képződését előmozdítja? Azt talán Gothard sem kívánhatja, hogy az a gazda, kinek talajában elegendő a foszforsav, de másrészt a szuperfoszfát után 100—200 kilogrammnyi buzatermésfokozásban nem bizik, sem a buzára örökös emelkedésében nem hisz — ilyen gazda is akad talán! — az rosszul művelje talaját azért, hogy a benne levő foszforsav-töket kímélje? Olyan talaj, hol a foszforsav csak nyomokban van meg, nagyon

*) L. „Köztelek” 1922. 16. számának 423. oldalán.

kevés lehet az országban, ott elismerem, ha azon egyáltalában gazdálkodni akarnak és nem hagyják meg inkább legelőnek, oávetlenül kell a szuperfoszfát, akármilyen drága legyen is, de hogy jövedelmező lesz-e ma, az más elbírálás alá esik. A gazdagabb talajokra pedig fenntartom egyelőre, hogy a legtöbb gazda nem tehet mást, minthogy „kibányássza” a talajban természetből fogva előforduló foszforsavnak egy csekély töredékét addig, míg a szuperfoszfát alkalmazását ismét biztos jövedelemmel járónak fogja tudni.

Kifogásolja Gothard a bányával való hasonlatomat. Minden hasonlat és így az enyém is, sántít, de az övé még jobban. Ha a talaj nem aranybánya, még kevésbé villamos-akkumulátor, amelyből csak annyit lehet kivenni, mint amennyit beleadtak. Ha ez igaz lenne, akkor ugyan a mi földjeinken már régen nem teremne semmi, mert csak néhány évtizede annak, hogy földjeink rendszeres trágyázásban részesülnek, legalább istállótrágyával, mert a műtrágyára ezt még nem lehet mondani. Azon a mi, modern gazdák, már régen tud vagyunk, amit annak idején hallottunk, hogy azért trágyázunk, hogy a talajból kivitt tápanyagokat pótoljuk. A talajstatika ily értelemben már régen megdült, másrészt a gazdaság is, mint sok más dolog, tiszta üzletté vált és mi gazdák csak oly befektetéseket tehetünk, amelyeknek jövedelmezősége iránt a ceruza semmi kétséget sem hagy fenn.

De baja van Gothardnak még Lóczy Lajos miatt is velem. Erre nézve legyen szives a következő munkában utánanézni: „A Balaton környékének geológiája és morfológiája”, I. kötet, Budapest, 1913. A még élő geológusok közül Treitz, aki a talajok termőképességét, úgy hallottam, nem kis mértékben erre a kozmikus porréteg által történő trágyázásra vezeti vissza, ily irányban, gondolom, szívesen szolgálna Gothard urnak bővebb felvilágosításokkal.

Gothard szerint azután „a jól számoló gazda” nem természet cukorrépát. Hát ha most megfordítanám az ostor nyelét és ő rá olvasnám a szentenciát, hogy gazdáinkat le akarja beszélni a cukorrépa-termelésről és sajnálatosnak tartanám az ez által széles körben kiváltható hatást és kérném, hogy ne általánosítson stb.? Mert, ha mások fel is hagytak a cukorrépa termelésével, én mégis termelni fogom, mert ha nem is annyira közvetlenül, de közvetve megtalálom nála számításomat!

Más viszonyok más gazdálkodást kívánnak. Manapság a gazdának sincsen annyi heverő fölös pénze, hogy azzal hazardirozhasson. A pénzszűkét a gazda is érzi és azt a három millió koronát, amelybe nekem a szuperfoszfát kerülne, inkább arra használnom fel, hogy talajjavító gépeket, szemet, nyersolajat stb. szerezsek be, továbbá növény-nemesítésemet fejlesszem, mert azt biztosan tudom, hogy jó talajmunkával és nemesített maggal kat. holdanként kalászosaim termését csakugyan fokozni tudom 200 kilogrammon felül is holdanként, míg abban eddigi hosszúság tapasztalatom alapján sohasem vagyok biztos, hogy az idén őszszel alkalmazandó hárommillió szuperfoszfát jövőre kat. holdanként buzatermésemet 100 kilogrammjal fogja-e fokozni és buzámát háromezer koronáért fogom-e eladhatni.

Ha valaki erről biztosítana, nemcsak én, de igen sok gazdátársam is hamarosan tuljogyszón a hazai szuperfoszfátkészletet.

Visszatérek tehát arra, hogy azért irtam cikket, hogy megmondjam, hogy minket, akik nem

PHYLAXIA
SZÉRUMTERMELŐ R.-T.
BUDAPEST, X., SZÁLLÁS-U. 3.
Sürgőny cím: PHYLAXIA Budapest. Telefon: József 02-12.

A HUTYRA—KÖVES-féle sertéspestis elleni szérum kizárólagos termelője.

Termel továbbá: sertésorbánc ellen vakcinát és szérumot, baromfikolera ellen szérumot és MANNIGER-féle vakcinát, szintugy mirigykór elleni szérumot.

ismerem, ha
rnak és nem
vetlenül kell
legyen is, de
nas elbírálás
pedig fenn-
gazda nem
a talajban
orsavnak egy
szuperfoszfát
emmel járó-

aló hasonla-
enyém is,
a talaj nem
es-akkumulá-
ívenni, mint
enne, akkor
nem teremne
annak, hogy
részesülnek,
műtrágyára
mi, modern
amit annak
ázunk, hogy
ljuk. A talaj-
egdült, más-
más dolog,
csak oly be-
ővefelmező-
m hogy fenn.

Lóczy Lajos
en szives a
„A Balaton
giája”, I. kö-
geológusok
képességét,
erre a koz-
ázásra vezető
szivesen szol-
gosításokkal.
mólo gazda”
most meg-
olvassám a
arja beszélni
tosnak tartá-
lható hatást
stb.? Mert,
a termelésé-
t ha nem is
megtalálom

st kívánnak.
heverő fölő
on. A pénz-
három millió
zfát kerülne,
y talajjavító
szereznek be,
esszera, mert
munkával és
kalászosaim
00 kilogram-
eddi hosz-
vagyok biz-
zandó három
banként buza-
e fokozni és
e eladhatni.
csak én, de
a tuljegyze

irtam cikke-
et, akik nem

veszünk műtrágyát, ettől mi tart vissza, hogy az illetékes tényezők megtudják, hol a baj és segítsenek az akadályt elhárítani. Még a háboru előtt is segítségére voltak a magyar gazdának a műtrágya vásárlásában, amikor pedig aránylag olcsóbb volt a szuperfoszfát a buza árához mérten, mint most. Fuvarkedvezményre most alig számíthatunk, a fizetésben is könnyítést nehezen várhatunk, hogy t. i. a szuperfoszfát árát csak aratás után, esetleg buzaválutában fizessük. Megfontolás tárgyát képezhetné esetleg a szuperfoszfátot olcsóbban adni, de akkor is kevés a remény, hiszen éppen most emelik megint annak az árát, tehát nem félnek 150, hogy el nem adják. Nem tudnák-e azt olcsóbban előállítani? Hiszen minden egyéb hazánkban kapható műtrágya, úgy tudom, a háboru előtti áraknak csak körülbelül százszorosa, míg a szuperfoszfát százötvenszerese.

Egyébként, mint gazda, a szuperfoszfátgyártás és eladás üzleti részére nézve javaslatokat tenni nem vagyok hivatott, de akinek erre nézve van valami mondanivalója, kérem jöjjön ide segítségünkre és hozza azt nyilvánosságra. Ne azon vitatkozzunk, ki vegyen, vagy ki ne vegyen műtrágyát, az legyen mindenkinek teljesen a maga ügye, a közügy ott kezdődik, hogy a szuperfoszfátot joggal drágáló gazdáknak is annak beszerzése megkönnyíttessék, illetve olcsóbbá tétessék. Erre kérnék sok gazdatársam nevében is javaslatokat és kellő intézkedéseket.

(Bánkut.)

Baross László
gazd. főtanácsos, felügyelő.

Baross László fenti válaszában közlésével a magunk részéről lezárjuk a vitát a fölött, vajjon a gazda vásároljon-e szuperfoszfátot vagy sem. Erre nemcsak a még közlésre váró egyéb időszéri cikkeknek nagy anyaga kényszerít, hanem az a belátás is, hogy e kérdésen való vitatkozás új szempontokat már úgy sem tárhatna fel, legkevésbé pedig a szuperfoszfát használatát számításai alapján nem jövedelmezőnek ítélté gazdákat úgy sem vinné rá a szuperfoszfát-vásárlásra. Ellenben a legnagyobb készséggel adunk helyet oly közleményeknek, melyek arra nézve szolgálnak javaslatokkal, hogy a szuperfoszfát iránt a vásárlási kedvet hogyan lehetne gazdaközönségünk körében ismét feléleszteni. Tagadhatatlan ugyanis, hogy a gazdák nem keresik a szuperfoszfátot annyira, amennyire az közgazdasági okokból is kívánatos volna. Ezen pedig segíteni kellene. Szerkesztőség.

A napraforgó, mint takarmány.*)

A kezelésem alatti uradalom 1920-ban kezdte meg amerikai szakközlemények alapján a napraforgónak takarmányozásra való felhasználását oly célból, hogy biztosítson magának nagy tömeget nyugtá olyan takarmányt, mely zsombolyázásra alkalmas és amely pótolja az utóbbi évtized szeszélyes időjárása folytán az e cél szolgáló nagyon bizonytalan tengericsalamádét.

Ugyanezen tapasztalatok vitték rá az amerikai gazdákat a napraforgónak fokozott mértékben való termelésére s azt ma már oly mértékben üzik, hogy a tengericsalamádét hovatovább teljesen kiszorítja.

*) Ugyanerről a nagyfontosságú kérdésről, I. Gyárfás Józsefnek, lapunk 1920. karácsonyi és idei 15. számában írt cikkeit. Szerk.

A másik cél, amelyet az uradalom vezetősége a napraforgó termesztésével maga elé tűzött, az volt, hogy biztosítson magának olyan nagy hozamu és a szárazságnak jól ellentálló, nem túlságosan igényes takarmánynövényt, amelyet másodterményként termesztethet.

Az uradalom ugyanis az utóbbi években nagy mennyiségben termelt biborherét, amelyet részben mint korai zöldtakarmányt etet, részben silóban és zsombolyai kazlakban szokott eltenni.

A biborherék legkésőbb május végéig lekerülnek a földről és bár nagy részük az őszieknek előveteményül szolgál, évenként belőlük 50—150 holdnyi, amelybe másodterménynek napraforgót vetünk, az őszi, illetve tél folyamán istállótrágyázva, a következő évben burgonyát terem.

A bibortarlót gőz-, motor- vagy járomerő azonnal meggrubberozza, illetve rugósfogó kultivátorokkal megmunkálja, lehetőleg kétszer, keresztben és hosszában és ha a talaj megfelelő, akkor így, ellenkező esetben még egy sekély szántás után elvetjük a napraforgót. Az első kísérletet, mindössze négy m. holdon, 1920-ban az amerikai ültetési rendszer szerint eszközöltük és pedig úgy, hogy a sortávolság 36" (95 cm.) volt és magyarholdanként négy kg. magot vetettünk.

A kikelés után azonnal fogatos erővel (Delta kapakkal) megsaraboljuk, a sorközök tisztántartása és a nedvesség megőrzése céljából. Ha ezt követően csapadékunk volt, a sarabolást megismételjük. Amint a sorok teljesen zártak s a növények a sorban jól látszanak, következik a kézikapával és kézzel való ritkítás 10—20 cm. növénytávolságra. Mindaddig, míg a növény eléri a 30—35 cm. magasságot, a sorközöket a szükséges és csapadékhoz képest többször ugyanazon kapálógéppel megsaraboljuk. Ezt követően aztán már az Uristenre van bízva a napraforgó további sorsa.

Szeptember végén, októberben, ez már az időjárástól függ, a napraforgó, amikor teljes virágjában és egy részének magja teljes érésben van, kézikapával — mint a tengeriszár —, levágatik és kis rakásokra lefektetik, ahonnan a szekeret azonnal a tengeriszártépegépre vagy a szeeskaavógépre hordják, mely gépek a siló, illetve a zsombolyakazalhegy mellett vannak felállítva.

A szártépegépek a napraforgót épp úgy, mint a tengeriszárát, foszlányokra tépik. Az így szét-tépet takarmányt a közte maradó aránytalanul kevés tépetlen szárrészék kivételével az állatok tisztán megeszik (és pedig nagyon szivesen). Fontosnak látszik (ezzel ez évben fogunk külön kísérleteket végezni), hogy a napraforgót ne hagyjuk megvétni, hanem a magképződés kezdetén le legyen az évgya, mert minél tovább hagyjuk azt fejlődni, a szárrészek annál kevesebbet érnek takarmánynak, mert a rostok megkeményednek és az állatok több izéket hagynak. A vélemények ugyan erről megoszlanak, mert pl. az amerikai gazdák azt állítják, hogy a magfejlődéssel több tápanyagot nyernek, mint amennyit a szármegvéveléssel elveszítenek.

A napraforgó lekasálása Amerikában tengeriszárt letakarító kaszálógéppel történik, állítólag minden fennakadás nélkül. Sajnos, ezt nem volt eddig módunkban kipróbálni, mert mint tengerit nem termelő uradalom, ilyen gépekkel nem rendelkezünk. Ez évben szándékunk van a különböző levágási módokat kipróbálni. A silóba való rakásnál épp úgy, mint a zsombolyai ka-

zalba való citevésnél, a következő eljárást követjük:

Ha 4—5 m. szélességben 15 m. hosszú kazlat csinálunk, úgy a kazalhegyet három egyenlő részre felosztjuk és először az egyik végén lévő 5 méteres részre rakjuk a tépett vagy szeeska-zott napraforgót 15 m. magasan. Ezt követően leg felrakjuk a másik végén lévő 5 méter s végül a közepén lévő harmadik kazalrészt. Mire a harmadik rész is megtelik, ami 48—64 óra időt igényel, a kazalnak először rakott 5 méteres része már felmelegedett 50 fokra és ekkor újból rakunk rá 1—15 m. magas réteget, majd jöpsorra újból a másik vége és a közepe.

A felső rétegeknek felmelegedése 50 fokra ugyanolyan sorrendben fog bekövetkezni, mint az alsó rétegeké. Közbe kell szúrnom, hogy felrakásközben sem az alsó, sem a felső rétegre a munkásoknak felállni és a napraforgót tiporni nem szabad, hanem a tépett napraforgót a földről, illetve állványokról kell feldobálni és onnan egyenletesre eligazgatni. A szártépegépeink egyébként 8—10 méternyire el-, illetve továbbfujja a tépett takarmányt. A gyors és egyenletes felmelegedés ugyanis akkor következik be, ha bármiféle zöldtakarmány laza van összerakva. A gyors felmelegedéssel pedig elértem, hogy az ecetsav baktériumai hamar elpusztuljanak, ezek t. i. már 35 fok hőnél elhalnak. A második réteg rárakásával az alsó réteget megterhelvén, összenyomom, a levegőt belőle kiszorítom és a magasabb hőfokra való felmelegedést s ezzel a további erjedést megakadályozom.

Ha a fent leírt sorrendben dolgozva az 50 fokra való felmelegedés még nem következett volna be — ami, ha helyesen jártunk el, csaknem kizárt dolog — úgy még várunk kell addig, míg ez bekövetkezik, mert különben elrontjuk takarmányunkat. Viszont, ha valamelyik kazalrész hamarabb felmelegedne, mint a többi, a sor reakövetkezne, ezt egyenletesen jól megtipratjuk, miáltal a magasabb hőfokra való felmelegedést megakadályozzuk.

Amint a második napraforgórétég is felmelegedett 50 fokra, a kazalrész tetejére némi szalmát téve, azt 15—20 cm. földréteggel leföldeljük és folytatjuk ezt a másik két kazalrésznel is. Az egész kazlat illetően való beföldelése után 2—3 nappal, amikor már az egész kazal 150—180 cm.-re leülepedett, rendszeren leföldeljük 50—60 cm. földréteggel; természetesen ekkor már az oldalait is beföldeljük. 6—8 hét múlva etelhetjük a kész, kitűnő minőségű és zsombolyát, amelyet az állatok nagyon szivesen megessenek.

1921-ben 45 m. holdnyi területet vetettünk be napraforgóval, amikor sortávolsági kísérleteket is végeztünk. Vetettünk ugyanis a három gazdaságunk mindegyikében 15—15 holdat és pedig mind a három helyen 5—5 holdas parcellákra egyfermán háromféle sortávolságra, 36—20—10"-re és 10—20 cm. növénytávolságra ritkítottuk azt meg.

Bár a terméshozam szembevetőbb volt a szűkebb sortávolság javára, mégis az elmúlt évi kísérleteink adatait irányadóul nem lehet elfogadnunk, amennyiben július hó 1-én az egész uradalom területét husz pereig tartó tyuktojásnagyságu jégverés érte és miat minden egyéb terményünket, a szép fejlődésben lévő, már 20—30 cm. magas napraforgóvetéseinket is tönkretette; a jeget követő 87 mm.-es

CHINOIN		gyógyszer- és vegyszertári termékek gyára r.-t. UJPEST		Sürgönyzetes: CHINOIN UJPEST
Telefon: 163-36, 133-54, 85-30.				
MAGNOL kéz- és sebfertőtlenítő	CELLON móregmentes palkányirtó	KLOROL csávázószer	VÉRTETÜ-KÁTRÁNY	
MAGNOLMÉSZ istállófertőtlenítő	ARVALIN mezei egér irtására	DENDRA-CHINOIN gyümölcsfakarbolineum	SULFAROL lisztharmit ellen	
Beszerezhető: Gyárunkban,		Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.		Kérjen ismertetőt!
		Magyar Magtenyésztő R.-T.-nél, Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 3.		

stis
nelője.

szérumot,
vakcinát,

felhőszakadás azonfelül sok helyen tövestől ki-mosta, más helyen meg teljesen beiszapolta. Csodálatos módon azonban a napraforgónk 10—15 nap alatt mégis magához tért és noha ezt a jeget és felhőszakadást két hónapig tartó szárazság és rendkívüli hőség követte, a mi napraforgóink szépen fejlődtek tovább és 150—250 cm. magasságra megnöttek, szépen virágoztak, magot kötöttek, sőt a külön magnak vetett kisebb területen teljesen be is értek.

Az egyvirágú napraforgóink jó része 50—60 mm. átmérőjű szárazon 25—30 cm. átmérőjű virágokat hoztak, a többvirágú elágazó száru napraforgók 8—12 virágot is viseltek, 150—200 cm. magasra is megnöttek és ugy ennek, mint a másik fajtának is a levélzete elég dús, a magképződése kifogástalan volt.

A napraforgóval szemben tengericsalamádéink, amelyeket április végén, május elején vetettünk (tengericsalamádéinkat mind kapa alá vetjük és fogatos kapálógépekkel kapáljuk) addig, amíg a jégverés és szárazság be nem következett, rendszeren és jól fejlődtek és 30—70 cm. magasra megnöttek. De azután részben elszáradtak, részben a fejlődésben elmaradtak s alig adtak 40—60 q m. holdankénti termést. Igaz, hogy ezzel szemben a napraforgó sem adott többet ez évben m. holdanként 80—100 q-nál, azonban ez másodtermény volt, nem mint a csalamádé: főnövény.

1920-ban az ugyancsak másodtermésnek vetett napraforgónk 130—140 q. termést adott holdanként. Meggyőződésem, hogy rendes viszonyok között a 10° sortávolságba vetett napraforgó és pedig a többvirágú, a csalamádénál nagyobb termést ad, lényegesen nagyobb táptartalommal.

A M. Kir. Állattudományi és Takarmányozási Kísérleti Állomásnak elemzési adatai a zombolyázott napraforgóról a következők: Víz-tartalom 78—79%, hamu 2.24—2.87%, nyers protein 1.78—2.06%, tiszta protein 1.22—1.85%, nyers zsír 1.02—1.51%, nyers rost 6.74—7.95%, n.-mentes kiv. anyag 8.10—8.76%. A vermelt csalamádénak szénhidrátja lényegesen több, ellenben a zsírja kevesebb.

Hogy az egyvirágú vagy a többvirágú napraforgó ad-e nagyobb termést, nagyobb táptartalommal, továbbá, hogy csalamádénak a ritkább vagy sűrűbb sortávolság felel-e meg jobban, ezt a kérdést csak a jövőben eszközözendő kísérleteink fogják végleg eldönteni. Az a körülmény azonban, hogy a napraforgó a legnagyobb szárazságnak is ellentáll, máris azon elhatározásra ösztönöz, hogy jobban foglalkozunk a napraforgónak takarmányként való termesztésével és hisszük, hogy boldogulni fogunk vele.

Ebben az évben körülbelül 150 m. hold napraforgót vetünk, melyből körülbelül 25 holdat mint főnövényt, április végén tengericsalamádé helyett, de annak nem alkalmas földbe vetünk el. Természetesen a kísérletezés minden irányban beállítjuk, sőt egy parcellán a szántóföldi öntözést is kipróbáljuk.

Annak idején közölni fogom a további eredményeinket és addig is érdeklődő gazdatársainak arra vonatkozó kérdésekben szívesen állok rendelkezésére.

(Mikospusztá.)

Blascsok Ferenc
jóságigazgató.

A gazdasági könyvvezetéshez szükséges összes

szerezhető a "PÁTRIA" nyomda r.-t. kiadványkezelői osztályában, BUDA-PEST, IX., Ullői-ut 26. szám (Köztelek).

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS

és

TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Wellmann Oszkár dr.

A fejmegyei tejtermelést ellenőrző egyesület 1920/21. évi eredményei.

I.

A fejmegyei tejtermelést ellenőrző egyesület az 1920/21. A) üzemi év lezárásával nehéz és küzdelmes esztendő fejezett be. Utótrő elhatározásával 1920-ban az egyesület volt a legelső, mely a háborút követő tespedésből felocsudva a komoly munka terére lépett és követendő példát alkotott. A következőkben az 1920/21. A) üzemi év termelési eredményeiről számolok be.

A lezárt számadásokban 17 tehenészet adatai szerepelnek. A birtokokos neve, tehenészetek száma és a major helye a következő volt:

Dreher Antal	3 Marianna, Szentlászló, Vál.
Dreher Jenő	3 Belmajor, Erdőhát, Kismarton.
Grünwald Sándor	1 Mélyrőgy.
József főherceg	2 Aicsuth, Máriavölgy.
Juresek Béla	1 Rétszilás.
Kherndl örökösök	1 Sárszentmiklós.
Nedeczky-Griebsch Viktor és dr. Wittchen Lajos	1 Szolgaegyháza.
Zichy Pál Ferenc gróf örökösök	2 Felsőbörzsök, Nagybörzsök.
Zirci apátság	3 Hercegfalva, Kokas, Mélykut.

Az 1—4. sz. tehenészetekben (I. körzet) Lipták János, az 5—8. sz. tehenészetekben (II. körzet) Gunda Mihály, a 9—17. sz. tehenészetekben (III. körzet) Pápai Gábor és Lambert Kornél tejgazdasági ellenőrök végezték az ellenőrzési teendőket.

1920-ban az egyes tehenészetekben nem egyszerre vette kezdetét az ellenőrzés, hanem a június, július és augusztus hónapokra terjedő időben. Ezt az alábbi adatok tüntetik fel:

A tehenészet száma	Ellenőrzési év kezdete 1920.	Ellenőrzési év befejezése 1921.
1—8	VI/1.	V/31.
9, 10, 11, 12, 15, 16, 17	VII/1.	VI/30.
13, 14	VIII/1.	VII/31.

Attekintettség céljából a tehenészeteket önkényesen arabsszámmal jelöltük meg, mely számot a jövőben is változtatás nélkül fogják az illető tehenészetek viselni. Ezek a számok a birtokokos nevének alfabetikus sorrendjével, valamint a körzeti beosztással összefüggésben nincsenek.

Szükséges, hogy az ellenőrzési évek egyszerre záruljanak, hogy az adatok összehasonlíthatók legyenek. Másrésztől kívánatos, hogy az eddigi szokásnak megfelelően a téli időszak elején kezdődjék az ellenőrzési év, mivel a nyári időszakban elszámolandó fogyasztás számbavétele csak a téli időszak takarmányfogyasztásának alapulvételével közelíthető meg, kivételesen 1920. XI. 1-től 1921. X. 31-iki időtartammal egy új elszámolási évet iktatunk közbe. Ennek következtében másfél év alatt két számadási évet zárunk le, olyképpen, hogy a „B” évben az „A” év téli időszakában már elszámolt adatok újból fognak szerepelni.

*) A károlyházi szarvasmarhaellenőrző egyesület a háború alatt is folytatta működését, miről később még lesz szó.

A 17 tehenészetben összesen 1485 darab ellenőrzött tehen szerepelt. Előhasu tehenek évközben való besorolása, vásárlások, másrésztől elhullások, kiscsejtezések, más tehenészetekbe való átkötés stb. által a tehenészetek létszáma bizonyos elkerülhetetlen ingadozásoknak van alávetve. Ennek folytán a tejtermelést ellenőrző egyesületek a valóságos tehenlétszám mellett az átlagos tehenlétszám nyilvántartását nem nélkülözhetik. Ezt a számot megkapjuk, ha az összes takarmányozási napok számát 365 el osztjuk. Ily módon azt kapjuk meg, hogy a tehenészet létszámában hány oly tehen van, amely 365 napon keresztül állott ellenőrzés alatt. Ez az a szám, amelyre a továbbiakban szereplő összes átlagértékek vonatkoznak. Ugyanis a valóságos tehenlétszám a folytonos és tehenészetenként előforduló igen különböző változások folytán nem ad összehasonlításra alkalmas alapot.

Oly tehenészetekben, melyeknek tehenállománya megállapodott, vagyis melyekből már a tenyésztésre nem érdemes egyedeket jórészt kiscsejteztek, a két érték közel áll egymáshoz. Erre két példát hozok fel, melyekben a változás 10% körüli.

A tehenészet száma	Valóságos tehenlétszám	Átlagos tehenlétszám
8	181 drb	164.14 drb
14	31 "	25.90 "

mig ezzel szemben a következő példában a változás 50%-ot ér el —

9	68	34.08
---	----	-------

Az összesen elkönyvelésre került tehenek száma, miként említettük, 1485 volt, míg az átlagos tehenlétszám a 17 tehenészetben 1232.11-et tett ki.

A külföldi példák után indulva, a háború előtt minálunk is bevezették az u. n. normális tehen fogalmát. Ez alatt oly tehen volt értendő, mely 365 napig tartó ellenőrzése alatt oly körülmények között volt, hogy tejelőképességét teljes mértékben kifejthette. E tehenek közé számították többek között a legalább ötéves teheneket, melyek az év folyamán betegeket nem voltak és normálisan borjaztak. Ezen u. n. normálisan tejelő tehenek évi átlaga nem adja meg a tehenészet termelésének hű képét, ami különösen áll oly tehenészetekre, melyek tenyésztéssel foglalkozván, az állatoknak csaknem a fele a fenti fogalmat nem fedi. Módot ad ez a különböző egyesületekben nem egységesen meghatározott fogalom arra is, hogy gyenge tejelő teheneket, mint betegeket a számításokból kikapcsolják. Mindehhez hozzájárul még, hogy ezen normális tehenek külön feltüntetése sok munkával jár, miért is azok külön való számbavételét elejtendőnek tartjuk. A lezárt évben több esetben próbaképpen a normális tehenekre vonatkozó átlagértékeket is kiszámítottuk és meggyőződünk arról, hogy összehasonlításra alkalmas, illetve az egész állományra jellemző termelési adatokhoz nem juthatunk ilyen módon. Külföldön sok helyen szokásos *) a termelési eredmények megállapításánál csakis ama tehenek adatait tekintetbe venni, melyek egész éven át ellenőrzettek; némely helyen éppenséggel csak a normális tehenekre szorítkozik a termelési adatok vonatkoztatása, tehát még kisebb körre. Ezzel szemben, különösen a mi viszonyaink között, egyedül

*) Marquart. Lehrbuch des Milchvieh-Kontrollwesens 1911. Seite 291.

**) Marquart. I. e. Seite 312.

Elsőrendű hatása, kipróbált és államilag ellenőrzött

sertéspestiselleni szérumot

bármilyen mennyiségben expedíál a

LABORATORIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE R.-T., Budapest, IX., Lónyay-utca 18/b.

9087

helyesnek azt tartjuk, ha a tehénállomány minden egyedének termelési adatai számításba vétetnek, mert csak így jutunk az egyes állóállományok helyes átlagértékeihez. Így pl. a 17 tehenészet közül a számadási évben nyolc tehenészet száji- és körömfájáson ment keresztül s így ezen tehenészetekben normális tehen nem is volt. A normális tehen fogalma annál inkább nélkülözhető, miután állandó összehasonlító alappal rendelkezünk, t. i. az átlagos tehénlétszámmal.

A száji- és körömfájás az egyes tehenészetekben a következő hónapokban jelentkezett:

A tehenészet száma:	a járvány ideje:
5, 6, 7	1920. június.
1	„ július.
9	„ augusztus,
11, 12, 14	„ szeptember.

A termelés megállapítása az egyes gazdaságokban a viszonyok által előírt határokon belül kielégítően történt, amennyiben a tejgazdasági ellenőrök kötelességüket jól teljesítették és a tagok által általában kellő támogatásban részesültek. Nem hallgathatom el, hogy a tejtermelés szabatos megállapításának előfeltétele a borjúk mesterséges felnevelése, amely eljárásnál az első 1—2 naptól eltekintve, a tejmennyiség teljesen szabatosan megállapítható. Bár gazdáink ismerik a mesterséges borjúnevelés összes előnyeit, melyek közül ez alkalommal még a tüdő- és gümőkór elleni sikeres védekezésre utalok, mindazonáltal egy sem akadt az ellenőrzött tehenészetek között, még a tuberkulinozást rendszeresen végzők között sem, mely a mesterséges borjúnevelést alkalmazta volna. Oka ennek, hogy ennek a rendszernek keresztülvitele igen megbízható cselésedet igényel, amellyel ma kevés gazdaság rendelkezik.

A termelések helyes számbavétele szempontjából különösen célszerű volna a borjúk mesterséges felnevelésének bevezetése azokban a tehenészetekben, melyek a gümőkór ellen állandóan küzdenek. Ilyen gazdaságokban ugyanis erősen divik az úgynevezett dajkarendszer, mely különben egészséges borjúk felnevelése érdekében feltétlenül ajánlható, miután dajkaul mindig egészséges teheneket jelölnek ki, de a termelés szabatos megállapítását néha hónapokon át lehetetlenné teszi. Ilyen tehen 5—6 hónapig állandóan szoptatni lévén kénytelen, erősen előrehaladt tejelési időszakában kerülni az első ellenőrző fejés alá, úgy, hogy ilyen tehennek a tejhozam megállapítása bizonytalan és minden esetben a valóban kifejtett kevesebb tej lesz elszámolva.

Előfordult, hogy az ellenőrzés napján a fejészemélyzet fejésközben a fejésajtárból tejet ivott, ami a tejhozam és a tejszir helytelen megállapításához vezetett.

Ebben a számadási évben a termelés pontos számbavételét még egy körülmény nehezítette meg. Azoknál a teheneknél ugyanis, melyek a számadási év utolsó két, illetve három hónapjában borjaktak le és ennek folytán szoptattak, az 1920/21. A) év utolsó két hónapjában már nem kerültek próbafejés alá és így tejtermelésük nem volt számbavehető. Ilyen teheneknél a jövőben a 2—3 hónapra eső tejmennyiséget a lezárt, illetve az azelőtti év első próbafejés adatai alapján vesszük számításba. Ilyen próbafejés hiányában a tehenészet egy napra és egy darabra eső fejési átlagát használjuk fel ideiglenesen. Mindkét esetben a termelésben később mutatózó különbö-

zeteket az első próbafejés adatai alapján kiegyenlítjük.

Az egyesület három körzetében 17 tehenészet adatai kerültek lezárásra. Az egyes tehenészetekre és a körzetekre vonatkozó termelési adatokat alábbi két táblázatban foglaltam össze. (táblázat I. és II.)

A tehenészet ellenőrzési száma	Tehénlétszám		Átlagos		Egy darab tehen		Évi átlagos termelés			Tejhozama alapján a tehenészet helye az ország területén
	valóságos	átlagos	tejelési	szárazon álló	istálló-	fejési	tej	zsir	tejszir	
1	30	24.60	333	32	4.93	5.39	1800	4.32	77.76	7
2	185	141.92	283	82	4.01	5.18	1466	4.25	62.32	14
3	105	87.87	303	62	4.42	5.33	1615	4.00	64.53	8
4	27	24.71	287	78	3.49	4.44	1276	4.05	51.88	17
5	103	86.79	311	64	4.22	4.96	1541	3.95	60.92	11
6	164	111.78	278	87	4.24	5.33	1549	3.76	58.34	10
7	72	66.13	281	84	4.03	5.23	1473	3.83	56.38	13
8	181	164.14	319	46	5.14	5.87	1878	3.66	98.86	6
9	68	34.08	276	89	3.94	5.21	1439	3.98	57.31	15
10	75	66.46	314	51	5.69	6.32	2080	4.05	84.27	4
11	73	32.22	311	54	4.34	5.10	1587	4.22	68.52	9
12	107	91.52	286	79	4.18	5.34	1528	4.28	65.50	12
13	61	45.30	320	45	5.34	6.12	1952	3.96	77.38	5
14	31	23.90	309	56	6.57	7.77	2400	3.58	85.94	2
15	51	42.73	299	66	7.38	9.02	2698	4.23	114.07	1
16	86	75.62	290	75	6.32	7.96	2366	4.09	94.37	3
17	88	77.37	285	100	3.72	5.12	1359	4.22	57.51	16

A körzet száma	Tehénlétszám		Évi átlagos termelés		
	valóságos	átlagos	tej kg.	zsir %	tejszir kg.
I.	327	279.10	1526	4.15	77.11
II.	520	428.84	1631	3.76	69.82
III.	638	524.20	1867	4.11	86.00

A tehenészetek tejhozamuk alapján a következő csoportokba oszthatók:

évi átlagos termelés kg.	tehenészet száma
1000—1500	5
1500—2000	8
2000—2500	3
2500—3000	1

A legkisebb tejhozam volt a 4. sz. tehenészetben 1276 kg. tehenenkénti átlaggal, míg a 15. sz. tehenészetben 2698 kg. volt a legmagasabb évi átlagos tejhozam.

Az összes tehenészetekben az egy tehenre eső évi átlagos tejhozam 1718 kg.-ot tett ki. Érdekes ezt az átlagot az 1912/13. évben a fejérmegyei t. e. egyesület két körzetében 850 darab tehenen megállapított évi átlagos tejtermeléssel összehasonlítani. Ez a termelés, mely szintén az akkori első ellenőrzési év eredménye 2519 kg. volt. Megjegyezzük, hogy az első ellenőrzési években az évi átlagos tejhozam

a sopronmegyei t. e. egyesületben	3042 kg.
a tolnamegyei	2526 "
a gömörmegyei	2389 "
a baranyamegyei	2727 "
a károlyházi	2303 "

tejt volt. Ezek a számadatok mind meghaladják a lezárt évi átlagot, ami feltűnően bizonyítja, hogy a háboru pusztításai folytán tehenekink teljesítőképessége igen nagy mértékben csökkent.

Szembetűnően mutatják ezt még a 3. és 4. számú tehenészetek, melyek egyenes leszármazottjaink tekintetében az 1912/13. évi együttesen ellenőrzött állománynak. Ebben az évben az egy tehenre eső évi átlagos tejelés 2354 kg. volt, míg jelen számadási évben ez 1545 kg.-ot

tett ki. Ezen állományban tehát 814 kg. teje csökkent az évi átlagos tejhozam, ami kerekén 35% apadásnak felel meg. Ez a csökkenés az egész fejérmegyei t. e. egyesületben 32% ot tett ki.

A tejhozamnak a háboru következtében beálló csökkenését a károlyházi szarvasmarha-

I.

ellenőrző egyesület adatai is mutatják, melyek szerint az évi átlagos tejhozam alábbi ellenőrzési években a következő volt:

1913/14	2890 kg.
1914/15	2233 "
1915/16	2070 "
1916/17	2175 "
1917/18	1394 "

Az 1913/14. évi átlagos tejtermeléssel szemben a négy háborus év hatására a különbözet 798 kg. tej, vagyis kerekén 30% apadás volt.

Szentandrásy György
m. kir. gazd. tanár.

(Vége köv.)

Mikor ellessünk?*)

II.

A vitakérdés a következő: Mikor bocsássuk a bikát a tehenek közé és meddig tartjuk azokat a tehéngulyában, hogy a várható szaporulat a legmagasabb eredményt és a legmagasabb ellési százalékot érthessük el?

Tapasztalatunk szerint a tehenek kézből való beugratása jobban bevált, mint a szabadon való fedeztetés. A bika ugyanis nyugodtban ugrik, a tehen jobban megáll és a beugratás időpontja pontosabban nyilvántartható. A kérdés első részére: „Mikor bocsássuk a bikát a tehenek közé, a válasz: Soha. Ugrassunk kézből.”

„Meddig tartjuk a bikát a tehéngulyában?” A fentiek figyelembevételével a kérdés szabatosan így volna feltehető: Mely időpontra és mely időtartamra összpontosítsuk az ugatást? Meggondolandó vajjon az elletésnek egyszerre, lehetőleg rövid időpontra való összpontosítása célszerű-e egyáltalán. Más állatfajoknál pl. sertéseknél, avagy juhoknál, ahol a kézből való ugatás, különösen nagyobb állományoknál, lényeg-

*) Az alábbi érdekes hozzászólást közöljük, ámbar az abban foglaltakat nem lehet a gulyabeli magyar marha tenyésztésére vonatkoztatni. (Szerk.)

Weederek v. fésűs gyomirtók.

Eredeti Deyl-féle és Lass rendszerű
többsoros és egysoros fogatos répakapálógépeket,
 mindenfajta **eke- és gépalkatrészt**
 ismert elsőrangú kivitelben szállít!

BÄCHER & MELICHAR
 RUDOLF 1926 FERENC
 Budapest, V., Vilmos-császár-ut 50. Telefon: 28-02, 19-57.

Melichar-féle műtrágyaszórás répakapálógépek.

ges nehézségekbe ütközik, valóban elsőrendű fontosságú az elletési idő összpontosítása. Nem így egy tehénészetnél. Akkor ugrassunk, amikor a tehén felüzekszik. Nem csupán azért, mert a beugratásnak hosszabb kihagyása meddőségre vezet, de már azért is, mert a tehénészet tejelosztása egyenletesebb, ha állandóan, kb. egyenlő arányu fejős, hasas és borjas tehén áll az istállóban.

A fentiek figyelembevételével bizonyos tekintetben tompul a kérdés éle. Az ellés időpontja főbb-kevesb megoszlik és ezzel együtt oszlik meg az évszakokban rejő kockázat is. Ily rendszer keretében, ha most már az képezi a vizsgálat tárgyát, vajjon a tavaszi, vagy az őszi borju fejlődik-e jobban és melyik a gazdaságosabb, a következők volnának mérlegelendők. A borju tápláléka az első 8-10 héten főként a tej. Három héten megkezdődik ugyan már a takarmánnyal való etetés, a főtáplálék azonban mégis csak a tej marad.

A borju második életszaka 10-12 hetes kortól a 6 hónapos korig. Ebben az időszakban a táplálkozásnak dúsnak kell lenni, nehogy a választás okozta diétikus nagy változás visszahatását okozzon, másrészt ebben a korban a szervek fejlődése a leggyorsabb. Olyan táplálék kell, mely tápanyagban, proteinban, foszforban és mészen gazdag és melynek „volumenja” nem túl nagy. Ha például zöld takarmányt etetünk, úgy ez nemcsak diétikusan hathat kedvezőtlenül, de kb. 60% vizet adunk és az aránylag kis gyomrot nagy térmértékű kevés szárazanyagtartalmu táplálékkal töltjük meg és így a szervezet a nagymennyiségű tápanyaghoz nehezen jutván hozzá, a fejlődés lassabbá válik.

A borju fejlődésének harmadik korszaka 6-9, esetleg 12 hónapos korig tart. A szervezet bizonyos tekintetben stabilizálódik, az állat megerősödik, ellentétlőbbé válik és különösen ezen időszak utolsó részében a táplálkozás mindinkább megközelíti a ridegállatoknak kevésbé igényes táplálkozását.

A fentiek figyelembevételével 8-9 hónapos korig száraztakarmány és erőtakarmány, pl. zuzott zab képezhetné a borjuk indikált takarmányát. Még nyári időben is inkább előre kaszálva és megszáritva adjuk a takarmányt, mint zölden.

Ha azonban a száritott takarmány indokolt, úgy a zöldtakarmányozásnak megfelelő legelőjárásnak borjuknál helye nincs és ekkor az elletésnek a legelőre járás évszakával való kapcsolatba hozatala céltalan.

Különben is sok szó fér a borjuk legelőre való járásához. Főként akkor, ha a legelő nem dús és messze van. Fehérmegyei tapasztalat szerint a zsenge 4-7 hónapos borju a nyári nagy hőségben „lejárja magát”, leforrázva, összeszakadva, gyakran üresen ér haza. Az edző hatás a legelőre járás nélkül is elérhető. Legyen a borju éjjel-nappal szabadban. Arnyas fák között készített kifutóban, avagy lábaspajta akolszerűen bekerített részében.

Ha már most abból indulunk ki, hogy legkorábban 8 hónapos korig a borju legelőre ne járjon, úgy ebből, a szempontból az ellés oly időpontban látszik célszerűnek, hogy a kihajtáskor, május hóban, a borju már legalább 8 hónapos legyen, vagyis az ellésnek szeptember-október hónapban kellene történni.

Ha egy borju 1922. márciusban születik, úgy ez a legkorábban októberben mehetne legelőre. Ekkor azonban kihajtani, a zordság felé hajló

időre való tekintettel, nem célszerű. Ez a borju tehát 1923. május elején tehát 15 hónapos korban mehet legelőre. Ha ellenben 1922. szeptemberben ellik a tehén, úgy a borju ugyancsak 1923. májusában jut legelőre, tehát nem 15, hanem 8 hónapos korban. Utóbbi esetben 5 hónappal kevesebb ideig kell a borjut etetni.

Hogy mit jelent 5-6 hónappal tovább tartó borjutakarmányozás az egyévesnél idősebb állatok szokásos takarmányozásával szemben, erre felesleges kitérni.

Arra, hogy a tavaszi borju jobban fejlődne, mint az okzerű takarmányozás mellett az őszi, hogy ellentétlőbb lenne, erre támpontot nem találunk. Kétségtelen, hogy a tavaszi elletés élettani okoknál fogva a termékenységre előnyös hatással van. Nem találunk azonban támpontot arra sem, hogy akárcsak gyenge közepes korban levő tehén tenyészképes bikával ugratva ősszel meddő maradt volna. Miután pedig tartás szempontjából, valamint a tejelosztás szempontjából a szeptember-októberi ellés a koratavasznál gazdaságosabbnak mutatkozik, megfontolás tárgyává volna teendő, hogy ez az általános vélemény: „ellessünk tavasszal” nem szorul-e revízió alá és „ellessünk ősszel”.

(Hippolitpuszta.)

Elek István dr.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Eutya Ferenc dr.

A járványos elvetelés és a védőoltások.

II.

Mint hogy a járványos elvetelés ragálya csak az élőállat testében él és szaporodik, míg a takarmány és az ivóvíz, csak mint a ragály átvivője, vagyis a fertőzés közvetítője szerepel, a bajt, mondhatni, mindig már fertőzött élőállatok hurcolják be a még vérsmentes állományokba. Ezeket tehát meg lehet védni, hogyha meg tudjuk akadályozni, hogy közéjük fertőzött ivarérett állat beállítassék. Evégből, ugymint sok más okból is, nagy körültekintéssel kell eljárni új tenyészállatok beszerzése körül. Eltekintve a beszerzési forrás gondos megválasztásától, csakis olyan állatot szabad a meglevők közé állítani, mely több napi megfigyelés után, minden tekintetben egészségesnek bizonyult, de azután is gondos megfigyelés alatt kell tartani a vemhesen vásárolt állatokat, mert látszólag kifogástalan egészséges állapot nem zárja ki az elvetelés ragályával való fertőzöttséget, hanem ez esetleg csak a hetek vagy hónapok múlva bekövetkező elveteléssel vagy koraelléssel válik nyilvánvalóvá.

Vannak azonban vizsgálati módszerek, melyekkel a fertőzöttséget ennek lappangó szakában is meg lehet állapítani, még pedig a vér megvizsgálásával, hasonló módon, mint ahogyan lovakban a takonykóros fertőzöttséget szokás kimutatni. Aki tehát, ismerve a ragály behurcolásából eredő veszedelmet, különös gonddal akar elleno védekezni, annak meg van erre a módja és lehetősége. Nem kell egyebet tennie, mint a kérdéses állatokból néhány köbcentiméter vért vétetni és azt valamely bakteriológiai laboratóriumba beküldeni, mely azután pár nap múlva tájékoztatni fogja a valódi helyzetéről. Előrelátható azonban, hogy ezt az óvatos eljárást csak nagyon kivételesen fogja valaki igénybe-

venni, de éppen ezért annál nagyobb súlyt kell helyezni a jőbbi védekező eljárások gondos keresztülvitelére.

Ebben az irányban az első és legfontosabb szabály, hogy minden egyes elvetelést vagy koraelletést úgy kell tekinteni, mintha fertőzés okozta volna s ezért minden egyes esetben meg kell tenni a megfelelő óvintézkedéseket a többi állatok fertőzésének elhárítására. Hogy ha a gazdák ezt a szabályt komolyan megszivelelnék és követnék, úgy sok meglepetéstől és károsodástól óvhatnák meg magukat. A valóságban azonban alig szoktak ügyet vetni reá, hogyha itt-ott valamely állat elvetel, azzal nyugtatva meg magukat, hogy hiszen az ilyen dolog előszokott fordulni, különösen nagyobb állományokban. Hát igaz, hogy elvetelés és kora ellés sok mindenféle okból állhat be, anélkül, hogy komolyabb következményei volnának, de viszont mindig lehetséges, hogy az adott esetben éppen fertőzés az ok s minthogy ez a lehetőség mindig fennforog, nem fölösleges, hanem inkább nagyon ajánlatos és esetleg nagyon hasznos lehet az óvatosság. Mindig szükséges tehát azonnal az elvetelés vagy kora ellés után mindent, ami az állat nemzöréseiből kikerült, a magzatvizet, az életképtelen magzatot és a magzatburkokat, ártalmatlanná tenni, még pedig az utóbbiak elégetésével vagy legalább félreeső helyen mélyen elásásával, a magzatviztől szennyezett talaj gondos felmosásával luggal, a töle szennyezett alom és takarmány elégetésével s lehetőleg az egész istálló fertőtlenítésével. Ilyen módon megakadályozhatjuk, hogy a nemzörésekből kiürült ragályanyag belejusson más állatok testébe és azokat fertőzze. Különösen szükséges ez az eljárás olyankor, ha az elvetelés előtt egy-két nappal már kifolyás mutatkozott a nemzörésekből, mert az majdnem kétségtelen jele annak, hogy a bekövetkezett elvetelést fertőzés okozta.

Még helyesebb és célravezetőbb dolog minden állatot, melynél akár a közeledő ellés előtt, akár különben, ilyen kifolyás mutatkozni kezd, azonnal egészen külön helyre állítani és ott várni be az elvetelést. Így elérjük azt, hogy a nemzörésekből kiürülő ragály nem fogja beszenyyezni az egészséges állatok tartózkodási helyét, magát a külön helyet pedig sokkal könnyebben lehet megtisztogatni és biztosabban fertőtleníteni. Általában úgy az elvetélések, mint más betegségek okából nagyon célszerű volna az elletésüket mindig külön erre a célra fenntartott, jól elkülönített és könnyen tisztán tartható elletőrekesekben vagy istállórekesekben végezteni, az ilyen tulságosan modern eljárás ajánlása aligba találkoznék azonban a gyakorlati gazdák tetszésével, ámbár külföldön már erre is vannak követésre méltó jó példák. De legalább a külön helyen való elveteltetés és legalább az eleve gyanus állatok külön elletése mindenképpen célszerű és szükséges, azzal a kiegészítéssel, hogy az állatokat csak azután szabad régi helyükre, társaik közé állítani, ha már minden kifolyás néhány nap óta teljesen megszűnt.

Az eddig ajánlott eljárásokkal meg lehet akadályozni a bajnak megfészkelődését az állományokban, a gyakorlati élethez azonban az állattulajdonosok vagy megbízottjaik rendszerint csak akkor lesznek figyelmesek a bajra, amidőn az az állományban már erősebben megfészkelődött, illetve amikor már az elvetélések sűrűbb ismétlődése és nagyobb száma irányítja reá a figyel-

Terra

Telefonszám 34-92 és 32-63.
Sürgőnycim: „Terrameg Budapest”

MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körut mellett.
Levélcim: Budapest, 5., Tőzsde, Postafiók 39.

**Ajánl: lóherét, lucernát, eredeti takarmány-
répa- és egyéb vetőmagvakat.**
Mintázott ajánlatokkal kívánatra készséggel szolgálunk.

met. Ilyenkor majd mindig már hónapok mul-
tak el a ragály behurcolása óta, az ismételt el-
vetelések alkalmával újból és újból nagyjómegü
ragály került az istálló talajára és eljuthatott
az istálló minden részében a takarmányra. Leg-
többször tehát az a helyzet, hogy akkor, ami-
kor a baj veszedelmes voltát gyanítják vagy
fölismerik, az állatok nagy része avagy mind-
annyian már többé kevésbé fertőzve vannak,
ilyenkor pedig a baj kiküszöbölése már nagyon
nehéz és csak hónapokra terjedő kitartó és
erélyes intézkedések arán lehetséges.

Mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal,
hogy a vemhes állat méhében, a magzatburkok-
ban és a magzatban már egy idő óta megtele-
pedett és szaporodó ragályanyagot semmiféle
módon sem lehet ott előltni vagy egyáltalában
ártalmatlanná tenni. Azok a vemhes állatok,
tehát, melyek a baj fölismerésekor már fertőzve
vannak, minden iparkodásunk ellenére előbb-
utóbb el fognak vetélni s ezért semmiféle véde-
kező intézkedéstől sem lehet az elvetelések
rögtöni megszűnését várni, hanem csak azt,
hogy sikerül majd velük további ismételt elveté-
léseknek és a még nem fertőzött állatok fertő-
ződését megakadályozni.

Az első teendő itt is az istálló alapos meg-
tisztogatása és gondos fertőtlenítése, azután
pedig fokozott figyelemmel kell kísértetni a
vemhes állatokat, hogy azok, amelyek már
korábban történt megfertőztetésük miatt elvetelni
készülnek, amint ennek legelső jelei rajtuk mu-
takoznak, azonnal jól elkülönített helyre vi-
tesenek át és ott vetéljenek el. Minthogy azonban
egyes állatok fertőzöttségük ellenére csak kevés-
sel korábban vagy esetleg a rendes időben is
ellenek le, fertőzött állományokban általában
nagyon ajánlatos a külön helyen való elletés,
hogy a magzatvízzel és a magzatburkokkal ne
szennyezzék a környezetet s hogy ezeket az
anyagokat biztosan ártalmatlanná lehessen tenni.

Az elvetélt állatokat orvosolni kell a méh
ismételt kiüblítésével, amire legalkalmasabb
a frissen főforralt tiszta víz, míg a sokféle elő-
szeretettel használt fertőtlenítő folyadékok al-
kalmazása bátran mellőzhető. Az öblítések
célja ugyanis a méhben összegyűlt váladéknak
s vele együtt a benne levő ragályanyagok is
egyszerű mechanikus uton való eltávolítása,
erre pedig a közönséges víz is jó. Ezzel elő-
segítjük a szervezet munkáját, mely önmaga is
iparkodik a ragályt a méhből kiküszöbölni.
Erősebb fertőtlenítő szerek azért sem jők, mert
izgatják a méh nyálkahártyáját és ezután hosszas
hurutot vagy gyulladást okozhatnak.

Ha a magzatburkok nem távoznak el idején,
nem tanácsos szelni az eltávolításukkal, mert
24-48 óra múlva rendszerint mégis kiürülnek
maguktól, különben az ezidőtájt megkezdett
méhöblítések is kihozzák őket.

Az elvetélt vagy leletett állatokat addig kell
a külön helyen meghagyni, amíg minden hüvely-
folyás teljesen megszűnt, vagyis az állat teljesen
megtisztult a ragálytól. Ha erről néhány napon
át meggyőződünk, akkor visszaállíthatjuk korábbi
helyére, de azután is csak mintegy két hónap
mulva szabad befedeztetni, hogy a méh nyálka-
hártyában minden nyoma eltűnjék a megelőző
megbetegedésnek.

Az első közleményben mondottak szerint
még ilyenkor is megeshetik, hogy az elvetélt
tehén tejmirigyjeiben esetleg továbbra is vissza-

maradt a ragály s az a tejjel kifelé ürül. Az
eből eredő fertőzés veszélyt a tej bakteriologiai
vizsgálatával lehet fölismerni s az ilyen vizsgálat
különösen ott ajánlatos, ahol még csak egy
vagy kevés számú elvetelés történt s ahol tehát
fől lehet tétellezni, hogy a többi állatok még
nincsenek fertőzve. Ilyen esetekben a leg-
messzebbmenő óvatosság megokolt ez állatok
későbbi fertőződésének megakadályozása végett.

Önként érthető, hogy fertőzött vagy fertőzött-
ségre gyanus állományokban az apróállatokra is
figyelenemmel kell lenni. Mindig csak kevés állatról
lévén szó, ajánlatos ezeknek nemzórészeit külön-
bös gondossággal megvizsgálni és csak azokat
engedni fedezni, melyek ebben a tekintetben
is teljes kifogástalanok. Ha lehetséges, célszerű
a vértüket is megvizsgáltatni, mert ez uton is
tájékozódhatunk arról, vajjon fertőzve vannak-e
vagy sem.

Azok az állatok, melyek egyszer elvetélték,
az esetek nagy többségében nem vetélnék el
másodszor, föltéve, hogy az elvetelés után
teljesen megszabadultak a ragálytól. A hetekig
és hónapokig tartó káros folyamat az anyai és
a magzati méhlepényekben ugyanis hasonlóan
hat a szervezetre mint sok más fertőző betegség,
melyek egyszeri kiállása tetemesen fokozza az
ellenállóképeséget újabb fertőzéssel szemben.
Ezért általános tapasztalat szerint a kétszer
egymásután való elvetelés ritka, három vagy
eggyesével négyeszeri elvetelés pedig a ritka
kivételek közé tartozik. Ebből az a gyakor-
lati tanulság következik, hogy egyszer elvetélt
állatokat nem tanácsos emiatt kiselejtezni, ha
egyébként teljesen meggyógyultak s még kevésbé
célszerű helyüket új, még nagyon fogékony
állatokkal betölteni. Ezzel szemben a két
izben egymásután elvetélt állatok már kevésbé
alkalmasak a továbbtartásra, mert az elveté-
lés megismétlődése valószínű jele annak, hogy
az illető állatban nincs meg a hajlamos-
ság az immunizálódásra. Eppoly kevésbé alkal-
masak a továbbtartásra az olyan állatok, melyek-
ben az elvetelés után gyógyíthatatlan méhbaj
fejlődött ki. Ebben a tekintetben azonban nem
jó elhamarkodni a dolgot. Az elvetelés után
gyakran maradnak ugyan vissza különböző utó-
bajok, melyek egyebek között a nem fogamzás-
ban, illetve ismételt üzekedésben nyilvánulnak
ezeknek az utóbajoknak jó része azonban meg-
felelően szakszerű beavatkozással gyógyítható.
Ezért tehát ajánlatos a kiselejtezés elhatározása
előtt ezen a téren kellő tapasztalattal és gyor-
korlattal rendelkező állatorvos tanácsát kikérni.

A vázolt eljárással rendszerint sikerül a bajt
elfojtani és az állományból kiküszöbölni és pedig
annál biztosabban és annál hamarabb, minél
hamarabb ismerték fel és minél korábban fogtak
hozzá a védekezéshez. Ennek előfeltétele az
óvó és elfojtó intézkedéseknek helyes, céltudatos
megválasztása és minden irányban szabatos,
erélyes végrehajtása. A bajnak természetéből
és terjeszkedésének módjából folyik, hogy a
cél nem lehet azonnal elérni, hanem hogy erre
rendszerint hosszú idő és nagy kitartás szük-
séges. De éppen, mert a már meglevő baj lekü-
zdése nehéz, azért a lehető legnagyobb yondos-
sággal óvni kell az állományokat a befertőzés-
től s ha ez ennek ellenére sem sikerült, arra
kell ügyelni, hogy a behurcolás megtörténte
mielőbb megállapíttassék. Újabb időben az a
felfogás kezd ugyan terjedni, hogy a baj nem

is olyan veszedelmes, mert lehet ellene könnyen
védőoltásokkal védekezni, látni fogjuk azonban,
hogy ez meglehetősen bizonytalan reménykedés
és aki a védőoltások hatásában bizva, elmu-
lasztja az eddigiekben ajánlott óvatosságot és
védekezést, az legtöbbször drágán fogja meg-
fizetni tulvérmes bizakodását.

(Vége köv.)

Hulyra Ferenc dr.

TAKARMÁNYOZÁS ÉS ÁLLATÉLETTAN.

Rovatvezető: Welser István dr.

A pohánka (hajdina, tatárka) mint takarmánynövény.

A mai drága takarmányvilágban nagy gondot
okoz a gazdának a takarmánykerdes. A vető-
magnak magas ára alapos számításra és meg-
fontolásra készteti a gazdát. Okoskodnia kell,
hogy minél olcsóbban, mennyel több takarmányt
állítson elő.

Az állattenyésztéssel foglalkozó gazdaságokra
nézve pedig nagyon fontosak a nagy tömeget
adó szilastakarmányok.

Csakis akkor tudjuk földjeinket jó erőben
tartani, ha megfelelőképpen trágyázhatunk. Sok
trágyát pedig úgy tudunk előállítani, ha sok
takarmánnyal rendelkezünk.

Takarmánytermelés szempontjából a közép-
kötött és kötött talaju gazdaságok nagy előny-
ben vannak a homoktalajok felett, mert azok-
ban megteremnek a legigényesebb takarmány-
növények is, míg a homoknak csak kevés ki-
elégítő termést adó takarmányfelesége van.
A homoki lucerna, szűzös búkköny és a ho-
moki borsó magja még nehezen is szereshető
be. Ha ezek termelése nagyobb mérvet ölt, úgy
a homoki gazdák ezekben biztos termést szol-
gáltató takarmánynövényekhez jutnak.

A homoki gazdaságok figyelmét óhajtom fel-
hívni egy igénytelen növényre, a pohánkára,
mely gyengébb homokon is termelhető s külö-
nösen, mint tarlónövény, nagyon kiegészíti takar-
mány dolgában a gazdákat. A pohánkát a pest-
megyei homoki gazdaságokban nem termelik,
pedig nagyon érdemes vele foglalkozni. A ve-
tőforgóba nem is szükséges beilleszteni, mert
mint tarlóvetemény, rövid tenyészidejénél fogva,
mondhatni, minden növény után jól diszlik. A
gazdának pedig lényeges, hogy földjeit jól ki-
használva, minél több takarmányt termeljen.

A pohánka többféle fajtája közül nálunk, főleg
a Dunántúlon, a közönséges pohánkát, vagy mint
másképpen is nevezik, hajdinát, tatárkát (*Poly-
gonum Fagopyrum L.*) termelik a legszívesebben.

Ezek óta foglalkozom Pest megyében a pohán-
kának, mint takarmánynövénynek, termelésével
s mondhatom, jó eredménynyel s ez bátorít
arra, hogy ebben a takarmányinséges világban
felhívjam a homoki gazdák figyelmét erre az
igénytelen növényre, melynek termelése nem
költséges s kielégítő minőségű, jó tömegű ta-
karmányt biztosít, az amugy kihasználatlanul
maradó tarlóföldeken.

A pohánka a fagy iránt érzékeny és csírá-
zásához sok meleget kíván; ennél fogva a vetés
ideje május vége, vagy június eleje. Tenyész-

DEBRECZENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, Debreczen

Vargakert, Délisor 19. Telefon: 7-51. Sürgőnycim: Gépgyár + Városi raktár: Ispotály-utca 1. Telefon: 8-78.

GYÁRTMÁNYOK.

vetőgép, eke, borona, kapáló, ültető, répavágó, szecska-
vágó, morzsoló, szénagyűjtő, rosta, kézi daráló, borsajtó,
szőlőzuzó, gazdasági szekér, Kocsi.

Saját vas- és fémöntőde.

Képviselőt és mintaraktár az ország legtöbb helyén.
Kérjen képes árjegyzéket.

ideje rövid, fejlődése 10-12 hét alatt befejeződik. Ennélfogva a korán lekerülő takarmánynövények után s gabonatarlóba vehető.

Jól megszántott és apróra elmunkált tarlóba vetendő géppel, 24 cm. sortávolságra, kat. holdanként 50-60 liter mag. A pohánkamag 3-4 cm. mélységre kerüljön a földbe. A mag hamar csirázásnak indul, pár nap alatt kikel s körülbelül három hét után virágozni kezd, bár akkor még alacsony; folytonos virágzasközben fejlődik, takarmánynak öt hét után kaszálható.

Frissen trágyázni a pohánka alá nem kell, mert ez esetben buja fejlődésénél fogva csak folyton virágozik, de magot nem igen köt. Nagyon gyenge minőségű homokon azonban vehető friss trágyába is.

A pohánka etethető zölden, zombolyázva s magja jó abraktakarmány.

Zöldtakarmány és zombolyázás céljából vehető tisztán, vagy kölessel, vagy fehérmustárral keverve.

Évek óta etetem a pohánkát, mint zöldtakarmányt, fejős tehennel és mendhatom jó eredménnyel, a tejhozamot vele állandóan fenn tudtam tartani s ezáltal a lucernát kímélve, azt teli takarmányozásra raktároztam el.

A pohánkát eleinte tisztán nem szívesen eszi a jószág, ezért pár napon keresztül lucernával kevertem, mindennap kevesebb lucernát keverve hozzá, 5-6 nap után csak tisztán etetem és pedig eleinte szálisan, midőn a szár vastagodott: szeszkáza.

1000 kg. élősulyra számítva, etettem 60-70 kg. pohánkát és semmiféle rossz tulajdonságát nem tapasztaltam. Az ugynevezett pohánkabetegség, melyet állítólag a pohánkán elősködő mikroorganizmusok okoznak s mely bőrvizkettségben fej és végtagok megdagadásában nyilvánulna, egy esetben sem fordult elő. A jószág a pohánkát, ha már megszokta, nagyon szívesen eszi. Ha a pohánkabetegség mégis fellépne, egy takarmányváltoztatással, vagy az adag csökkentésével csakhamar eltüntethetjük.

A takarmányok tápértékét keményítő értékük szabja meg, a pohánka pedig elegendő keményítőértékkel rendelkezik s így nagyon érdemes vele foglalkozni.

Kellner szerint 100 kg. pohánkazöldtakarmányban van 163 kg. szárazanyag, 11 kg. emészthető igazi fehérje, 81 kg. keményítőérték. Összehasonlítással közlöm néhány közismert zöldtakarmány tápértékét:

	Száraz- anyag	Em. igazi fehérje	Kem- érték
100 kg. esalamádében van	194 kg.	0,6 kg.	91 kg.
100 " biborhere teljes virág- zásakor	185 "	1,0 "	9 "
100 kg. szeszbükköny	169 "	2 "	99 "
100 " zabosbükköny	175 "	1,4 "	75 "
100 " köles	130 "	0,4 "	54 "
100 " pohánka	163 "	1,1 "	81 "

Ha ezt a táblázatot átnézzük, látjuk, hogy a pohánka mint zöldtakarmány a középhelyet foglalja el s tekintettel arra, hogy mint tarlóönvényel második termést veszünk le a földről s takarmányában kielégítő keményítőértéket nyerünk, nagy fontosságú takarmánynövénynek tartom a homoki gazdaságokra nézve.

A teljes virágzásában levágott pohánka zombolyázottan a legjobb takarmányok közé osztható. Zombolyázásánál az eljárás ugyanaz, mint a többi takarmányok zombolyázásánál. Kellner szerint 100 kg. zombolyázott pohánkában van 297 kg. szárazanyag, 07 kg. em. igazi fehérje, 13 kg. keményítőérték, 100 kg. zom-

bolyázott esalamádében van: 182 kg. szárazanyag, 05 kg. em. igazi fehérje, 78 kg. keményítőérték, 100 kg. zombolyázott zabosbükkönyben van 187 kg. szárazanyag, 08 kg. em. igazi fehérje, 67 kg. keményítőérték. Ezen adatok ismét a pohánka nagy tápértékét bizonyítják.

A pohánkamag, mint abraktakarmány, főleg hizójószággal, de igásökrökkel és fejős tehennel is etethető, úgy hogy megdarálva, az erőtakarmány felét pohánkadarabban adjuk. Lovaknál zabpótlékkul adagolhatjuk darabonként és naponként legfeljebb 3 kg.-ot. Nagyobb mennyiség adagolása a pohánkabetegség fellépését vonhatja maga után.

Hasonlítsuk össze a pohánkának, mint abraktakarmánynak, tápértékét más abraktakarmányokéval:

Kellner szerint van:	Száraz- anyag	Em. igazi fehérje	Keményítő- érték
100 kg. pohánkalisztnban	85,0	20,6	64,9
100 " pohánkamagban	85,9	7,5	52,7
100 " buzakorpa durva	86,8	9,8	42,6
100 " rozskorpa	87,5	10,8	46,9
100 " zab átlagos	85,7	7,2	59,7
100 " árpa	85,7	8,0	67,8

E táblázatból látjuk, hogy a pohánkamag tápértéke mindjárt az árpa és zab tápértéke után következik.

Ha magot is akarunk termelni, úgy figyelniünk kell arra, hogy a pohánka fejlődése alkalomával folytonosan virágozik s így a mag kötése és érése egyenetlen. Tehát az összes magvak érését nem szabad bevégni, mert a szár felső részén még virágozik s már az alsó részen levő magvak beérették. Ennélfogva akkor aratjuk, midőn látjuk, hogy a magvak legnagyobb része barnásfekete színű, tehát érett. A pohánka könnyen pergeti a magját s azért legjobb harmattal áztatni. Vastag szára miatt nehezen szárad s ezért pár napig rendben kell hagyni, aztán kővébe kötni vagy kisebb petrecekbe összerakni. Cséplése, mint a gabonaké, cséplőgéppel történik.

A pohánka magtermése k. holdanként 5-14 q közt ingadozik. Természetesen: befolyásolja a talaj minősége és az időjárás.

A tápiógyörgyei uradalom abrahámtelki gazdaságában tarlóba vetve 1920. évben adott kat. holdanként 10,66 q szemtermést, 1921. évben pedig 7 q t. Megjegyzem, hogy a múlt évben nagy szárazság uralkodott.

Tekintettel arra, hogy a pohánkával a földekről a második termést vettem le, az eredmény így is nagyon jónak mondható.

Megemlítem még, hogy hazánkban több helyt, főleg a Dunántúlon, a pohánkamagot emberi táplálkozásra is használják. A pohánkamagból lisztet és kasát készítenek.

Ebben a takarmányinészes időben szükségesnek tartottam, hogy erre az igénytelen, másodtermést jól adó növényre felhívjam főleg a homoki gazdák figyelmét. Öt évi tapasztalataimat egybefoglalva tárom fel gazdatársaim előtt s hiszem, hogy ha követik példámat s kísérleteznek, a pohánkatermeléssel lényegesen meg fogják szaporítani takarmánykészletüket.

(Tápiószele, Abrahámtelk.) Szabó Lajos urad. főintézős.

**Levélpapiroost és borítékot
cimnyomással**

A legújabbosabb árban készíti a "PÁTRIA" nyomda r. l. BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Dégen Árpád dr.

Egy kísérleti kérdés megoldása Amerikában.

Amerikában feltűnt, hogy a hagymán mindinkább elharapódzik az *Urocystis Cepulae* nevű élősd gomba által okozott betegség, mely Európában csak elvétve lép fel, de Amerikában már valóságos csapássá fajult el, különösen azokban az államokban, amelyekben nagyobb mértékben termelték a hagymát.

Eleinte azt hitték, hogy a fertőzőgomba spórái a maggal terjednek; mindinkább bizonyossá lett azonban, hogy a fertőzést csakis azok a palánták terjesztik, amelyek fertőzött talajról származtak s amelyeket nagymennyiségben küldözgettek szét a palántatermelők.

Ahová egyszer behurcolták, ott a betegséget okozó gomba végleg meg is telepedett s járványszerű jellegével veszélyeztette a termelés sikerét.

A védekezés módját keresve*) legelőszörben feltűnt, hogy a déli államokban, melyek éppen úgy ki voltak téve a fertőzés veszélyének, ez a betegség nem lépett fel. Ehhez a megállapításhoz természetesen szükséges volt a betegségnek elterjedését pontosan ismerni. Fel kell tennünk tehát, hogy Amerikában kitűnően meg van szervezve a növénybetegségek megjelenésére vonatkozó hirszolgálat. Ezután kutatás tárgyává tették, vajjon a déli államokban termelt hagymaféleség nem-e ellentétlőbb. Tehát összehasonlító termelési és mesterséges fertőzési kísérleteket végeztek. Kiderült, hogy egyformán hajlik a fertőzésre. A betegség tanulmányozásaközben jöttek reá arra, hogy a fiatal növényke csakis fejlődésének első három hetében fertőzhető meg; ha tehát ezalatt az idő alatt sikerül a fertőzést megátolni, a védekezés kérdése meg van oldva. Keresték tehát a fertőzést elősegítő tényezőket. Elsősorban a talaj nedvességét vizsgálták. Palántákat ültettek fertőzött talajra, amelynek nedvességi fok különböző volt. Kiderült, hogy a talaj eltérő víztartalma nincsen befolyással a fertőzés létrejöttére. Erre a talaj hőmérsékletének befolyását tették vizsgálat tárgyává. Erre a célra Amerikában külön készülékeket használnak a „Wisconsin soil temperature tank”-eket, amelyekben termelési kísérleteket pontosan beállítható talajhőmérséklet mellett lehet végrehajtani.

Sorozatokat termeltek fertőzött talajon 10-től 31° C-ig változó talajhőmérséklet mellett. Ez alkalommal kiderült, hogy 10-25 C fok talajon a növények nagy része megbetegedett, ellenben észrevehetően fogyott a beteg növények száma a 27 fok körül s teljesen egészségesek maradtak a 29 fok talajon.

A levegő hőmérséklete minden kísérletnél egyformán 15-20° C körül volt.

Ezzel az eredménnyel meg is volt oldva a védekezés kérdése. Ha fertőzött növénykéket néhány napra melegebb, 30-33 fokos helyiségbe vitték, a betegséget okozó gomba elpusztult s a már megtámadott növényké is meggyógyult, erőteljesebb növekedésükkel mintegy legyőzték a betegséget. Ha ezután ismét a rendes hőmérsékletű talajra kerültek, zavar-

*) L. Walker and Jones, Journ. of Agric. Research. 1921. 235.

A "ALIM" nyersolajmotorokból
Stabil (helyhezkötött) 7 HP, 11 HP, 13 HP, Mobil (kocsira szerelt) 5 HP, 7 HP

Wohanka és Társa utóda R.-T. géposztálya, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. szám.

talánul fejlődtek tovább s ezentúl a fertőzésnek nyoma sem mutatkozott.

Ezután áttértek annak a befolyásnak tanulmányozására, melyet a levegő hőmérséklete fejt ki a betegség kifejlődésére. Kiderült, hogy ha a különböző (20, 25, 30° C) hőmérsékletű talajon termelt növénykéket melegebb hőmérsékletű (30—33° C) levegő hatásának tették ki, a 20—25 C hőmérsékletű talajon álló növények nagy része megbetegedett, a 30 fokos talajon termelték közül pedig egy sem. Bebizonyosodott tehát, hogy a levegő magasabb hőfoka egymaga nem gátolja a betegség kifejlődését, hanem, hogy a fertőzés kizárólag csak bizonyos talajhőmérséklet mellett történik.

Ezután következtek a szabadföldön végzett kísérletek.

Teljesen gombamentos növényeket kaptak, ha oly időben ültették ki a palántákat, amidőn a talaj hőfoka 1—2 hüvelyknyi mélységben 29° C körül volt.

Végeredményképpen tehát megállapíthaták, hogy a déli államokban azért nem lépett fel ez a betegség, mert ott a fertőzés szempontjából kritikus időben (augusztus—szeptember havában) a talaj hőmérséklete 29° C körül van, amely hőmérséklet mellett a gomba nem tud kifejlődni, kiderült, hogy a betegség geográfiai elterjedését is a talajnak bizonyos évszakban tapasztalt hőfoka határozza s hogy ennek kritikus pontja a 29° C.

Ezt a helyesen megállapított terv szerint végrehajtott kísérletsorozatot, mint mintaképet közöljük annak, hogy mily módon kellene nálunk is ezeket a rendkívül fontos növénybetegségeket megoldani. Nálunk tudunkkal egyetlen esetben végeztek hasonló terv szerint kísérleteket, amidőn *Istvánfi* tanulmányozta a *Peronospora*-fertőzésnek összefüggését, a meteorológiai tényezőkkel. Az általa elért eredmények is azt bizonyítják, hogy ilyen kérdések megoldásánál több szakot képviselő szakembernek — a most ismertetett esetben a növénytermelőnek, a fiziológusnak, a fizikusnak, a phitopathológusnak, az agrogeológusnak s az agrometeorológusnak — kell összefognia, hogy ezeknek a rejtett biológiai titkoknak nyomára jusson s valóban sajnálatos, hogy nálunk drága, visszavonhatatlan idő mulnak el anélkül, hogy kellő kezdeményezés, vezetés, szervezés a rendelkezésünkre álló erők összefogásának hiányában ilyen és hasonló égető növénypathológiai kérdések megoldatnának vagy megoldásuk legalább is megkíséreltetnék. *Pedig a képzelt és dolgozni vágyó szakembereknek egész seregével rendelkezünk!*

Az amerikaiak, amidőn ilyen fontos kérdésekről van szó, vagy letesznek az állomások „hatáskörének” feszegetéséről, a vezetők felül kerekednek a személyes szimpátiákon vagy anti-pátiákon, vagy talán erős vezetés és fegyelem alatt áll ott a kísérletügy? *D.*

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Szilágyi Gyula dr.

Hogyan takaríthatunk meg tüzelőanyagot mezőgazdasági szeszgyárainkban?

A szeszgyárakban a gépek hajtásához, valamint magához az üzemhez is, nagymennyiségű gőzt használunk fel. Sajnos azonban, sok szeszgyár van még ma is, amelyekben a gőzt nem használják ki gazdaságosan, aminek eredménye a tüzelőanyagpazarlás, ami pedig a mai tüzelőanyagárak mellett a szeszgyárral kapcsolatos gazdaságnak okoz érzékeny anyagi veszteséget.

Leginkább a gőzgépből kijövő fáradt- vagy más néven retourgőz az, amelyet a legtöbb szeszgyár nem használ ki kellőleg, hanem annak nagy részét a szabadba eresztik ki.

Hogy a fáradtgőz okszerű kihasználásával mennyi tüzelőanyag takarítható meg, annak megvilágítására felemlitem, hogy egy Németországban 1898-ban végzett kísérletnél egy hét-hektoliteres napi termelésű szeszgyárban a fáradtgőz teljes kihasználásával naponta két métermázsza szenet takarítottak meg. Feltéve már most azt, hogy egy kisebb, mondjuk: négyhektoliter napi termelésű szeszgyárban a kazán és a fáradtgőz racionális kihasználásával naponta csak 80—100 kg. szenet tudunk megtakarítani, így egy hónap alatt a megtakarítás 24—30 q., amelynek ára ma legkevesebb 6—8 ezer korona. Ha tehát a szeszgyár p. o. négy hónapig áll üzemben, a gőz okszerű kihasználásával 24—32 ezer korona megtakarítást érünk el.

Az alábbiakban röviden reá öhajtok mutatni arra, hogy hol és hogyan takaríthatunk meg a szeszgyári üzemben gőzt s ezzel kapcsolatban tüzelőanyagot?

A tüzelőanyagmegtakarítás már magán a feldolgozott nyersanyag minőségén kezdődik. Minél keményítődusabb a becefrézett burgonya, minél több cukrot tartalmaz a feldolgozott cukorrépa, annál kevesebb kell belőlük egy hektoliter alkoholt előállításához. Így p. o. napi négy hektoliter termelés mellett 16% keményítőt tartalmazó burgonyából jó üzemvezetés mellett kell 3770 kg., 20% keményítőt tartalmazó burgonyából pedig 3010 kg. Ugyanez a jó üzemvezetés mellett kell négy hektoliter alkohol kitermelésére 18% cukrot tartalmazó répából 4000 kg., a 13% cukrot tartalmazó répából 5000 kg. Tehát a jobb minőségű nyersanyagból jóval kevesebbet kell becefrézni. Már pedig minél kevesebb a feldolgozott anyag, annál kevesebb a gőzfogyasztás, minthogy a burgonya lekondenzálásához, a nyersanyagok gőzöléséhez kevesebb gőz kell. Emellett a keményítődusabb burgonyából és a cukordusabb répából ugyan sűrűbb, de kevesebb cefre állítatik elő s így annak keverése kevesebb erőt, lehűlése kevesebb vizet vesz igénybe, ami tehát gőz-, illetve tüzelőanyagmegtakarítással jár.

Az elmondottakból tehát következik, hogy úgy a burgonya, valamint répa termelésénél arra kell törekednie, hogy az minél keményítő-, illetve cukordusabb legyen, amit az újabb, a talaj és éghajlati viszonyoknak megfelelő féleségek termelésével érünk el.

Gőzt-, illetve tüzelőanyagot takarítunk meg a szeszgyár üzemének jó vezetésével is. Minél jobb ugyanis az üzemvezetés, minél tökéletesebb a nyersanyagban lévő keményítő vagy cukor

kihasználása, annál kevesebb kell abból egy hektoliter alkohol kitermelésére s így természetesen épp úgy, mint az előbb említett esetben kevesebb lesz a gőzfogyasztás. P. o. négy hektoliter alkohol előállítására kell 17% keményítőt tartalmazó burgonyából jó üzemvezetés mellett 3450 kg., ellenben rossz üzemvezetés mellett 3800—3950 kg.

Amint már említettem, a legtöbb mezőgazdasági szeszgyár a fáradtgőzt nem használja ki eléggé, dacára annak, hogy hőfoka 100 C fokon felül van s így tehát mindenütt, ahol gőznyomásra szükség nincs, felhasználható. Így az időszakos lepárlóknál kazángőzre csak a cefre felfőzéséhez van szükségünk, míg ha a szesz már megindult, úgy a kazángőznek nagy részét elfoghatjuk s a lepárlást túlnyomóan fáradtgőzzel végezzük. A folytonosan működő lepárlóknál közvetlen kazángőzt a cefreoszlóknak csakis addig adunk, míg az abba beszivatott friss cefre felfől; amidőn a szesz-óra önteni kezd, a kazángőzt teljesen elfogjuk s a lepárlást fáradtgőzzel végezzük.

Felhasználható továbbá a fáradtgőz a víz felmelegítésére. A szeszgyári üzemben sok melegvizre van szükség, így a burgonya és a répa mosásához, a kazán táplálásához, az edények és eszközök tisztogatásához, a helyiségek padlózatának felmosásához, esetleg a cukrosításához szükséges malátatej elkészítéséhez stb. Igaz ugyan, hogy ezen célokra rendelkezésre áll a deflegmátorból lefolyó meleg víz, a burgonya és répa mosásához pedig még az a hűtő víz is, amely a cefre lehűtése alkalmával a hűtőcsövekben átfolyik s a cefre által felmelegítették. Rendszerint azonban a deflegmátor vize nem fedezi a melegvízszükségletet s így a hiányzó vízmennyiséget a fáradtgőzzel melegíthetjük fel.

Felhasználható továbbá a fáradtgőz a burgonya lekondenzálására, a kovász elcukrosítására, valamint fűtési célokra. Ha a szeszgyárban tejsavas élesztőt készítenek s ennek savanyítására savanyítókamra áll rendelkezésre, úgy ez fáradtgőzzel is fűthető. Ha erjesztő helyiségünk gőzfűtésre van berendezve, úgy szükség esetén a fűtést fáradtgőzzel végezhetjük. Ha a malátaszűrő nagyobb hidegekben lehül s annak felmelegítésére van szükség, úgy ezen célra is fáradtgőz használható fel. Ugyazintén fáradtgőzzel fűthetjük az irodahelyiséget is.

Magától értetődik azonban, hogy fáradtgőz csak akkor áll rendelkezésre, amidőn a gőzgép használatban van. A szeszgyárnak tehát úgy kell berendezve lennie, hogy az említett célokra nemcsak fáradtgőz, hanem kazángőz is felhasználható legyen, ami úgy érhető el, hogy a kazángőzvezető csövekbe a fáradtgőz is bevezethető legyen.

Azon szeszgyárakban, amelyekben szerves terményeket, például tegerit, rozst, árpát, cirokmagot stb. dolgoznak fel, a gyorsabb szétfőzés okából elengedhetlenül szükséges, a gőzöt u. n. sivitőcsővel felszerelni, amelyen a gőzölés ideje alatt állandóan kevés gőzt bocsátunk ki oly célból, hogy a gőzölő tartalma a főzés alatt élénk mozgásban álljon s így a szétfőzés gyorsabban, kevesebb gőzzel végeztessék el. Ezt a gőzt is hasznosíthatjuk, ha a sivitőcsövet nem vezetjük ki a szabadba, hanem bevezetjük a melegvigtartányba.

Tetemesebb mennyiségű gőzt s így tüzelőanyagot takaríthatunk meg azáltal, ha a szeszgyár gépei a célnak megfelelőek és segélyükkel

Minden gazdát érdekel!

Földbirtokreform

Irtó: **Wenniger Mátyás**
okl. gazda, urad. gazd. tanácsos

Ara bérmentes küldéssel 40 K

„Patria” r. t. könyvostálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

MAGYAR NÁDKERESKEDELMI

ÉS IPARI R.-T.

BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 20.

Vásárol: zöld nádat, teli nádat, pintérsást,

kákát és gyékényt

lábbon, vagy
levágva,
továbbá

fűzfavesszőket és cirok-

szakált. **Bérel:**

íbbéres
szerző-
dással

nádafterületeket és vállalja
azok szak-
szerű kezelését

ól
P, 7 HP
szám.

az üzem akadálytalanul és gyorsan bonyolítható le. Így elsősorban is az szükséges, hogy a kazán annyi és oly feszerejű gőzt szolgáltatson, hogy az egyes munkálatok egyidejűleg legyenek végezhetőek. Így például egyidejűleg lehessen gőzölni és lepárolni, ugyanekkor azonban a gőzgép működésben legyen. Ha a kazán nem ad annyi és oly feszerejű gőzt, amennyi a gőzölés és lepárlás egyidőben való végzéséhez szükséges, úgy a szeszgyárvezetőnek külön kell gőzölni s amidőn ezt, esetleg a cefrőzést befejezte, kezdheti el csak a lepárlást. Az ilyen munkabeosztás nemcsak a munkaidőt nyújtja ki, hanem több tüzelőanyagot is vesz igénybe.

Tüzelőanyagpazarlással jár az a körülmény, ha a kazánban kazánkó van, minthogy ez a kazán falát vastagabbá teszi s így a kazánviz felmelegítése hosszabb ideig tart. Gondoskodjunk tehát arról, hogy a kazánkó legalább az üzem megkezdése előtt eltávolíttassék.

A szeszgyár nagymennyiségű vízszükségletét rendszerint a szeszgyár legmagasabb pontján elhelyezett víztartály szolgáltatja, a vizet pedig a gőzgép által hajtott vízszivattyú emeli a tartályba. Minthogy tehát a víz felmelegése munkát, illetve gőzt igényel, arra kell törekednünk, hogy a szeszgyár vízszükségletét a minimumra redukáljuk. Vízpazarlással jár, ha például a cefrőzőkád hűtőcsőfelülete nem áll arányban a lehűtendő cefremennyiséggel s ezáltal a lehűtés 2-3 óra hosszúra is kinyúlik. Vízpazarlással jár, ha a cefrőzőkád és a deflegmátor hűtőcsőveiben iszap és kazánkó rakódik le, minthogy ezáltal a csövek falai vastagabbá válnak s lassabban hűtenek. A csövekből tehát a lerakódott iszapot és kazánkóvet el kell távolítani. E célból a víztartályba annyi vizet szivattunk, amennyi a cefrőzőkád és deflegmátor hűtőcsőveinek megöltéséhez szükséges. A víz 100 literjéhez 5-6 liter nyers sósavat keverünk s ezt a csövekbe eresztjük. 12 óra elteltével, amidőn már a kazánkó feloldódott, a víztartályba újlag vizet szivattunk, ezzel a sósavas vizet a csövekből kinyomtatjuk s azokat tiszta vízzel alaposan kiöblítjük.

Az üzem befejezésével a kazánkóvet eltávolíthatjuk moslékkal is. E célból a moslékot egy sűrűbb zsákon átszűrjük s a kiürített víztartályba öntve, a cefrőzőkád és a deflegmátor hűtőcsőveibe eresztjük s ezekben pár napig állani hagyjuk. Ezen idő alatt a moslék savtartalma tetemesen megszorodik és a kazánkóvet leoldja, a keletkező szénsav- és szénhidrogéngáz pedig az iszap és kazánkó leválását elősegíti. Pár nap elteltével a moslékot a csövekből vízzel kinyomtatjuk s ezeket jól kiöblítjük. Ez utóbbi eljárás jobban ajánlható, mint az előbbi, mert a moslék sava kevésbé támadja meg a hűtőcsöveket, mint a sósav.

Végül felemlitem, hogy gőz, illetve tüzelőanyag takarítható meg azáltal is, ha a gőzöltő és az összes gőzvezető csöveket hőszigetelő (izoláló) anyagokkal vesszük körül s így a hő-kisugárzást megátoljuk.

Magyaróvár.

Zalka Zsigmond.

TAKARMÁNYOZÁSTAN
 Írta: **CSELIK ISTVÁN.**
 Szász a takarmányok leírásait, a takarmány táplálékra befolyást gyakorló tényezőket, a takarmányok előkészítését stb. tárgyalja.
 Ára: 1200 — korona.
 Kapható a "Patria" részv. társ. gazdasági szaknyelvkönyvtárában, Budapest, IX. kerület, Dligi-ut 25. szám (Köztelki).

Uj rendeletek.

(Az ezer holdon földi földbirtok vagyonváltásának lerovását szabályozó rendelet részleges módosítása. — Májusi buzáválság-egyenérték. — Hamis felülbélyegzésű bankjegyek kicserélése. — A földreformmal kapcsolatban üzött népámitás tiltása.)

Az ezer holdon földi földbirtok vagyonváltásának lerovását szabályozó rendelet részleges módosítása.

Március 23-án, tehát nem is teljes hat hete jelent meg a hivatalos lapban a pénzügyminiszter 1000. számú rendelete az ezer holdon földi földbirtok vagyonváltásának lerovásáról, amelyet lapunk 14-ik számában bő kivonatban ismertettünk. Szóva tettük azt is, hogy e rendelet ellen bizonyos oldalról utólag egyenemly kifogást támasztottak és a kormány ígéretét tett ezeknek a kifogásoknak a mérlegelésére. Noha nyomban tiltakoztunk olyan gyakorlat ellen, amely hosszúságú előzetes tárgyalások, alapos megfontolás és minden kérdésük szempontjára gondos mérlegelés után megalkotott törvényhozási vagy kormányzati rendelkezések szövegébe, tehát egy természetesen megszerkesztett egységbe utólagosan illeszt bele módosításokat, mert hiszen ezek — tapasztalás szerint — mindig bizonyos ellenmondások és következetlenségek csirjáját rejtik magukban: a Budapesti Közlöny április 30-iki számában mégis olvassunk kell a pénzügyminiszter 1451. számú rendeletét, amely az 1900. számú rendelet 48. és 49. §-ait, mielőtt a gyakorlatba tulajdonképpen átnevezett volna, hatályon kívül helyezte és új rendelkezésekkel pótolta.

A magunk részéről ez ellen újból és a legnagyobb szakszababban tiltakoztunk kell, főleg a 48. § módosítása miatt, mert az új rendelkezés homlokegyenest ellentézik azzal, amit az 1900. számú rendelet eredeti szövege tartalmazott. Nem áll meg tehát az 1451. számú pénzügyminiszteri rendeletnek az a beállítása, mintha az új rendelkezés csak a felmerült kötelek elozatlása és a vonatkozó határozatok szabafossá tételé céljából lett volna szükség, mert bizony az eredeti 48. § erővégezése szabafossá és világosság szempontjából semmi kívánivalót sem hagyott fenn.

Az eredeti 48. § ugyanis a vagyonváltáskötéses föld által előzetesen birtokpolitikai célra már átengedett és a földreformtörvény 28. §-a értelmében beszámítható földterületeknek a földkérelmére kötelező betudását rendeltette el azzal, hogy a beállított terület arányában a vagyonváltás hatáskörébe tartozó területet le.

A 48. § új szövege ezzel szemben így szól:
 1. Abban az esetben, ha a vagyonváltás befejezésére kötelezett igazolja, hogy a vagyonváltás alá vont földbirtokból egyes részeit az 1920. évi XXXVI. t. c. szerinti földbirtokpolitikai célokra akár önkéntes felajánlás, akár hatósági intézkedés következtében 1922. március 23-át megelőzően és 1922. április 30-ig az OFB határozatával befejezett eljárás során már tényleg igénybe vették, az OFB az így leadott földterületet a vagyonváltás címén leadandó földterületbe a földkérelmére beszámítja, amennyiben a már leadott terület az 1920. évi XXXVI. t. c. 38. §-a értelmében az államot megillető megváltási jog gyakorlását is számításba veszi. A fel a beszámítás iránti kérelmét az OFB határozatának meghozataláig visszavonhatja.

2. Az OFB az önkéntes felajánlás vagy hivatalos eljárás során már tényleg igénybevevett területet kivételből is beszámíthatja.

3. Amennyiben az OFB valamely földterületet beszámít, megállapítja, hogy a már tényleg igénybe vett területek melyik a vagyonváltás fejében leadott terület s ennek következtében köteles a tulajdonos az illy módon megjelölt ingatlan megváltási árát vagy vételárát az államkincstár részére megfizetni. Nem jelölhető azonban ki vagyonváltásként leadott olyan terület, amelynek bejelölése következtében az államkincstár a vagyonváltásnál kisebb ellenértékhez jutna.

4. Ezekben a kérdésekben az OFB a vagyonváltás kivetése előtt is hozhat határozatot.

Hogy ez nem pusztán „megyarázat”, hanem igen lényeges módosítás, még pedig a váltáskötéses hátrányára, az talán nem szorul indokolásra.

A 61. §-t az új rendelet a következőképpen módosítja:

1. Az előző szakaszban meghatározott módon kell eljárni abban az esetben is, ha az OFB kisebb terjedelmű ingatlan leadását rendel el, mint amennyit vagyonváltás címén jogerősen megállapítottak. A buzáválságban fizetendő hányadrész csak az OFB eljárásának befejezése után kivon megállapítható, a megállapításról szóló határozat kézbesítését követő 30-ik napig a tulajdonos az egész váltásáért után tartozik hasznóbér fizetni. Ettől a naptól kezdve hasznóbér csak a még

leadandó terület után jár, a buzáválság fizetésére nézve pedig az 1921. évi XLV. t. c. 53-57. §-ainak rendelkezései lépnek hatályba.

2. Ilyen esetekben a buzáválságban megállapított vagyonváltásnak olyan hányadát kell megfizetni, amely hányadrészt a földváltásnak az OFB nem vette igénybe. Ezt a hányadrészt a leadott ingatlan kataszteri tiszta jövedelme szerint kell kiszámítani.

Májusi buzáválság-egyenérték.

A pénzügyminiszter április 30-iki 72.420. számú rendelete a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő buza árát az 1921. évi XLV. t. c.-ben nyert felhatalmazása alapján a földművelésügyi miniszterrel egyetértéssel f. évi május hónapra szóló érvénnyel mértémszámként 3113 koronában állapította meg.

Hamis felülbélyegzésű bankjegyek kicserélése.

Az április 23-iki 1421. számú pénzügyminiszteri rendelet aulányosságából kimondja, hogy 1921. évi XLV. t. cikk alapján az Osztrák Magyar Bank magyar felülbélyegzésű jegyeinek átértelmezésére és államjegyekre való kicserélésére kijelölt kicserélő helyek a pénzügyminiszter esetről-esetre adandó külön engedélye alapján az állami vizsziartott vagy egyébként lefoglalt és a m. kir. állami nyomda műszaki birtokosságai által hamis felülbélyegzésű bankjegyek felé bankjegyek fejében 75 százalékos levonással, vagyis a hamis felülbélyegzésű bankjegyek névértékének 25 százalékaival a bankjegyek jöbízemű bevonásának magyar államjegyeket szolgáltatnak ki. Kicserélésnek azonban csak a Csontka Magyarországi valamely kicserélő helyén a szabályozott letétidőben elismervény ellenében átadott és olyan hamis felülbélyegzésű bankjegyekre nézve lehet helye, amelyek jöbízemű birtoklása akár bírói ítélettel, akár a kir. ügyészségnek a büvádi eljárást megszüntető határozatával megállapítást nyert. Ez a kivétel kicserélés közvetlenül a pénzügyminisztériumhoz bejuttatandó kérvényben legkésőbb f. évi június 30-ig kérelmezhető a szükséges bizonyítékok csatolásával.

A földreformmal kapcsolatban üzött népámitás tiltása.

A belügyminiszter április 29-én 67.500. szám alatt nagyon üdvös célzatu rendeletet adott ki, amely f. hó 7-én lép hatályba s amelynek értelmében, szigorú és lelkiismeretes végrehajtása most már a közbizalmat szem előtt tartó közigazgatási hatóságok feladata.

A rendelet, igen helyesen, meg akarja gátolni egyes lelkiismeretlen bujtatók olyan ízeleseit, amelyek a népet a földreformtörvényvel homlokegyenest ellenkező ígéretekkel amintják és bujtogatják s amelyek nemcsak az 1920. évi XXXVI. t. c.-ka nyugodt végrehajtását nehezítik meg, hanem célzatos és rosszhiszású igazságtalanságokkal a közvéleményt is súlyosan veszélyeztetik. Enneköve a belügyminiszter — a földművelésügyi és igazságügyi miniszterekkel egyetértéssel — és az Országos Földbirtokrendező Bizottság hozzájárulásával — a következőket rendelte el:

1. Tilos akár nyilvánosan, akár házról-házra járva vagy több, bár nem együtt jelenlévő egyén előtt olyan törekvésekre, magatartásra vagy eljárásra való buzdítás, amely a földbirtok helyes megosztását célzó 1920. XXXVI. t. c. rendelkezéseivel ellentézik. Különösen tilos: 1. olyan ámulás, mintha a földbirtokban való részletetés (földosztás) ingyen vagy csak alig számottevő ellenérték fejében történne; 2. arra biztatás, hogy az igénybevevő az igénybevevett föld árának vagy hasznóbérének fizetését tagadja meg vagy hogy az igénylő az igényelt földet hatósági közbejvetel nélkül, önhatalman vegye birtokába; 3. olyan cselekvésekre vagy törekvésekre való buzdítás, amelyek a földbirtoktörvény nyugodt végrehajtását vagy az egyéni tulajdon biztonságát bármily más módon veszélyeztetik.

2. Tilos magánügyeknek hatósági jogkörrel vagy hatósági megbízást szimulve, vagy magát olyannak tüntetve fel, aki a törvényes eljárásra döntő befolyást gyakorolhat, a földreformra utalással bármily összeírást végezni, aláírásokat vagy előfizetéseket gyűjteni.

3. Aki az 1. és 2. szakaszban meghatározott tilalmak valamelyikét megszegi vagy kijátssza, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a m. kir. államrendőrség működési területén az államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Az állallat- és huskivitel tiltása.

Ismételtlen foglalkoztunk már az állallat- és huskivitel tilalomnak az Országos Közlekedési Tanácsban felmerült és nézetünk szerint, teljesen céltól tövesztett, a

Ipari és mezőgazdasági vállalatok telepein, raktáraiban stb.

patkány- és egérirtást vállalatunk évi általánossággeri, teljes szavatosság mellett a Tenyészal-talváson méltó feltételt kelteti

PERIRAT és PERIMUR készítményeink felhasználásával.

Emberre és a legapróbb háziállatra veszélytelen. Az irtást szakértő közegünk végzik, az eredményt állandóan ellenőrzük.

Kérjen árajánlatot!

IMMUNITÁS R.-T. orvosvegyészeti laboratórium

Budapest, IV., Párisi-u. 4.

TELEFON: 127-17. 2447

közlelmzésnek nem használó, mezőgazdasági és állampénzügyi érdekeinket azonban súlyosan károsító s egy mindenképpen elítélendő tervével. Hogy az agrár Magyarországon még ma is mennyire hátrébe szorult egyes tetsző jelzavak miatt a mezőgazdaság érdeke, annak hangos bizonyága az az április 25-iki minisztertanácsi határozat, amely április 27-ől fogva a szarvasmarha, borjú és hus kivételét teljesen megtiltotta, úgy hogy további intézkedésig sertést, szarvasmarhát, borjút, juhot és ezek busát egyáltalában nem, a hústermékek közül pedig csak a szalámit szabad külföldre kivinni.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek“-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamálási, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Legelők fertőzöttsége metelyekkel. 27. sz. kérdés. Szarvasmarhák április 20-ika körül takarmányhiány következtében olyan rétre hajtottak, melynek 50%-a száraz, 50%-a pedig lapos, nedves s ez a rész lecsapolás előtt áll. Nem vesélyes-e ezen a területen a legeltetés, nem kell-e félni attól, hogy a marhák metelyt szednek fel?

Felelet a 27. sz. kérdésre. Tavasszal a nedves legelők még nem veszedelmesek a metelyes fertőzés szempontjából. A metelyetékéből ugyanis, melyeket az előző évről beteg állatok a legelőn belülről szednek szét, csak 2-4 hónap alatt fejlődnek ki azok a közbeeső fejlődési alakok, a cercariák, melyek fölvetelével az ott legelő állatok fertőzik magukat. Ilyen cercariák tehát legkorábban június hó közepétől kezdve vannak a legelőkön s ezért ezek csak ettől az időtől kezdve veszedelmesek. A cercariák száma azután a nyár folyamán erősen fészaporodik s ezért a fertőzés veszedelme legnagyobb a nyár végével és ősszel.

Szarvasmarhák bögölyesomói. 28. sz. kérdés. Egy 1 1/2 éves üszörjünk hátán számos gennyedő seb keletkezett s belőle a lepke bábjaéhoz hasonló nagyságu, viaszszárgaszínű, egyik oldalán kettőzött ponttal ellátott, rugékonny tapintatu bábokat nyomkodunk ki. Kérek felvilágosítást, hogy mi ez és mi a védekezési eljárás ellene?

Felelet a 28. sz. kérdésre. Az üsző hátán látható csomók a marhabögöly-légy lárvájának (imó, imély, giszó) a bőr alatt történt meglepedése okozta gennyes üregek, melyeknek tetején egy-egy nyílás van és ezen gennyes váladék szivarog elő. A bögöly-légy a legeltetés folyamán a nyári hónapokban rakja le petéit a marha testére, ahonnan az időközben kikelt apró lárvák hosszú vándorlás után végül a hát bőre alá jutnak és ott növekedvén, február hónaptól kezdve a már jelzett csomók képződését indítják meg április hó végétől kezdve június hó közepéig az időközben kifejlődött lárvák a csomók tetején készített nyíláson kijutnak és a földben bebábozván magukat, azután 4-5 hét múlva mint kész legyek újból röpködnek és petéket raknak. A lárvák kivándorlása után a csomók rövidesen eltűnnek és a tetejükön készített nyílás is begyógyul, úgy, hogy semmi sem jelzi azután azt, hogy az állatnak bögölyesomói voltak. Az ilyen állat bőre azonban egyszer s mindenkorra kisebb értékű, minthogy a nyílások helyén támadt helyek a bőr oserzése és földőgozása közben kiesnek vagy legalább is a bőrt egyenlőtlené alakítják. A gyógyítás legegyszerűbb módja a lárváknak kinyomogatásában és elégetésében áll, de kevesebb fáradsággal a lárvák elpusztíthatók felényire alkohollal fölghigitott jótinktúrának

befecskezésével a nyíláson keresztül vagy pedig horgolótűvel való óvatos kiszedéssel.

M. I. dr.
A gyümölcsfák elmosódása. 29. sz. kérdés. Gyümölcsfaim — különösen az alma — törzse és ágai, sőt vékonyabb galyai is erősen elmosódtak. Hogyan védekezem ellene? *K. I. dr.*

Felelet a 29. sz. kérdésre. A gyümölcsfák elmosódásának előidézője a mély fekvés, az erős beárnyékolás és a korona sűrűsége. Fokozza ezt a nehéz agyagtalaj. A mocha és a társaságában okvetlenül fellelhető zuzmók a gyümölcsfák életére és termékenységére károsan hatnak, mert a fák felületét a levegőtől elzárják, főként pedig alkalmas védelmet nyújtanak a sok ezernyi káros rovarok szaporodásának. A jak ellen feltétlenül biztos védekezést nyújt a következő eljárás: lombhullás után (október) a sűrű koronák kiritkítandók. Tél folyamán a mohák és zuzmók erős drótkéfével letisztítandók a törzsről és vastagabb ágakról (a letisztított moha, zuzmó és fakéregrészeket gondosan el kell égetni). Kora tavasszal, de feltétlenül rügyfakadás előtt (február—március) fagymentes napokon gyümölcsfakarbolineummal meg kell permetezni, a fa egész koronáját, agait és törzsét. A karbolineumnak nálunk a Chinoin gyár által forgalomba hozott „Dendro“-nak 8-10-szeres hígítása és 1-1 1/2%-os oltott méz hozzáadásával készült oldata e célra megfelel.

A gazdaközönség köréből.

Irtózás a helyes reformoktól.

A „Köztelek“ április 22. számában Zelenski Róbert gróf ur tollából ismét egy cikk jelent meg a földreformmal kapcsolatos kérdésekről. A „Közteleket“ ma már nemcsak a gazdák olvasják, hanem a színvonal és tárgyilagossága miatt a többi termelési ág is mérvadó gazdasági tényezőjeként fogadja el. Az április 22-iki közlemény minden realis alapon haladni kívánó elmében visszhangot kell, hogy keletessen, de szerény véleményem szerint, éppen a választások előtti időben az igazságok helyes fogalmait nemzetgazdálkodásunkra nézve több oldalról és kiméletlenül meg kell világítani. Többtermelés, jólét, a vagyonbiztonság biztatlansága, a termelési ösztönző erők felismerése és a szociális haladás helyes irányítása nélkül el nem érhető.

Állami háztartásunk nem azért passzív, mert a pénzügyi kormány nem vet ki elég adót, hanem mert egész nemzetgazdasági berendezkedésünk passzív. Az összeomlásunkból keletkezett állapotokon komolyan meg sem kísérelték segíteni, mert amíg ebben az országban minden dolgozó ember mögött az állam adókból, rejtett jövedelmekből s egyéb ravaszkodások túrése által akar egy másik polgárt szükséges munka elvégzése nélkül eltartani, addig a termelők lehetnek akármilyen nagyban is érdekben, a fogyasztás mindig nagyobb lesz mint a termelés. Ez pedig csak az általános szegényedés fokozódására vezethet. Az egyszerű munkásember már felismerte, hogy a bankótermelés rajta nem segít. A tanult emberek ennek ellenében mintha nem volnának képesek megérteni, hogy mindnyájan szegényedünk a fedezetlen bankótelegek szaporodása által.

A gazdasági egyesületeknek nyitlan meg kellene állapítani, hogy gazdasági életünk irányításához nem alkalmasak a sikeres alkotó múlt nélküli gazdasági analfabéták, akármilyen művelt emberek legyenek egyébként. Látható a lakosságot ingyen földdel és az olesó lakástól kezdve minden más egyéssel, azaz ígérnek a másból, tehát hirdetik a kommunizmust. A termelés minden tényezője hibázik abban, hogy nem tud a megértés lehetőségeihez közeledni, enélkül pedig nincs felemelkedés sem a termelőknél, sem a

fogyasztóknál. Nemcsak az ingyen földet ígérő mai kommunisták veszedelmesek a hazára, hanem mindenki a destruktív tagja, aki a saját nyomorúságának enyhítésére, a nemzet gazdasági felemelkedésének útjába áll vagy utjából félre nem áll. Az utolsó tíz év tanulmányai szerint destruktív az is, aki oda tolikodik, ahol alkotó tapasztalatok hiányában nem képes eredményesen működni.

Nézzük meg a választási jelöltek mai listáit, honatyaink nagyon kis része sikeres alkotó multu termelő, a többség olyan, aki a választás által csak egyénileg akar sikeresebben boldogulni. Aki pedig a maga lábán nem tud sikeresen haladni, attól ne várjunk képességet arra, hogy nagyobb arányú alkotásokban sikeresen közreműködve vagy legalább sikeresen hallgatva, részünkre is hasznos lehessen. És a termelők tömege épp oly gondolkodás nélkül fog ezeket szavazni, mint ahogy a forradalom romlásába vitték az ország lakosságát.

A körülmények embereket egyetértetnek abban, hogy gazdasági analfabétáink a stréberség destruktívja és a másból való ígérés kommunisztái ismét a veszedelmes közhangulat felé visznek bennünket. De e felismerésnek dacára mi egymás között megértéshez nem jutunk. A sok felesleges hivatalnokot nem elég állásából elbocsátani vagy nyugdíjazni, azok produktív elhelyezkedésért irányítani és megvalósítani kell. Ehhez azonban érteni is kell. Aki ennek egyéni érdekéből utjába áll, vagy az utjából el nem takarodik, az a hazának az ellensége, akármilyen szónoki művész legyen is. Tudjuk, hogy a felesleges köztisztviselők produktív elhelyezkedésére nagyon sok komoly megoldási lehetőség van, tudjuk azt is, hogy ezek egy részét éppen a vagyonbiztonság veszélyeztetése akadályozza. A földreform nem oly veszedelmes, mert féken tartja és helyesen irányítja a nagyon sikeresen megalkotott Országos Földbirtokrendező Biróság. De a többi gazdasági kérdésben mi nem ismerünk ehhez hasonlóan sikeres színvonalu intézkedést.

Sokan vagyunk, kik mindenker élvezettel és tanulsággal olvassuk a Zelenski Róbert gróf ur gondolatmenetét. Bizonyára nagy szolgálatot tenné a hazának, ha (nem új egyesületbe, de szellemi munkálkodás keretében) csoportosítaná azokat, kikben meg van a sikeres alkotó mult és a férfias bátorság ahhoz, hogy realisan felvilágosító előadásokkal kíséreljék meg a polgárság felvilágosítását boldogulásunknak valódi feltételeire nézve. A felemelkedés ezen megindításához sem új hivatal, sem új adó, sem más közteher nem kell, csak hozzáértés, bátorság és komoly akarás. Ha a tisztelt gróf ur ezt vállalja, akkor igen nagy szolgálatot fog tenni a hazának, mert nekünk a sopánkodó kishitűségből helyesen felvilágosított önértetes polgárokat kell nevelni. Csak így szűnhetik meg a félelem és irtózás a helyes reformoktól. Ez kell, hogy legyen a felemelkedés első irányítása.

Budapest, 1922. április 24-én.

verbói Cséti Róbert,
okl. mérnök, igazgató.

A kender- és lentermelési kísérleti állomás áthelyezése.

Az a hír terjedt el a gazdák körében, hogy a m. kir. kender- és lentermelési kísérleti állomást Szegedre akarják áthelyezni. Engedjék meg, hogy az áthelyezés alkalmából tiltakozzunk; tiltakozni pedig azért kell, mert tudom, hogy Csonka-Magyarország kender- és lentermelő gazdái, éppen úgy a gyárosok vagy kikészítők is velem éreznek. A most meginduló kender- és lentermelés Dunántulon fog kifejlődni és ha a szakintézet Szegedre helyeztetnék át, úgy ez a mi részünkre majdnem elveszettnek tekinthető. Pedig most sikerült nagy fáradsággal és utánjárással

Német tenyésztők által nemesített hazai elszaporítású „SATOR“ védjegyű „eredeti“ (original) **Petkusi őszi rozs és sárga zab, Schlanstedti őszi rozs és fehér zab, Eckendorfi őszi árpa, Heil-féle Frank őszi és tavaszi árpa, Viktória őszi árpa, Bavaria és Danubia tavaszi árpa, Leutewitz sárga zab,** valamint **Eckendorfi, Leutewitz és Heil-féle Remlingi takarmányrépamag-ra**

őszi szállításra előjegyzéseket elfogad a

„SATOR“ VETŐMAGÜZEM RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-u. 4., II. emelet.

Ezenkívül forgalomba hozza a Bayer és Avenarius gyárak ismert és jól bevált **növényvédelmi szereit**, úgymint: **Venetan-t, Soibart, Uspulun t, Dendrin-t** stb.

2462

egy kender- és lentermelési kísérleti állomás felállítására Strasser Vilmos gazdaságában (Vám).

Szeged a határváros s ennél fogva egy ilyen állomás befogadására egyáltalában nem alkalmas; 1. mert az állomásvezetők a mostani újonnan felállított kísérleti állomástól nagyon távol lennének és a jelenlegi vasuti közlekedés miatt Szeged nehezen közelíthető meg. 2. Szeged vidékének alsó része (Bácska, Torontál), ahol a kendertermelés a múltban szüntelen magas fokot ért, részünkre teljesen elveszett s onnan anyagokat sem lehet beszerezni és így a kísérleti állomásnak Szegedre való helyezése létjogosultságának elvesztését jelentené. Háború előtt Szeged hivatva lett volna az intézet befogadására, mert kender- és lentermelésünk 80%-a ott termelt; háború után azonban erre a jövedelmező növénytermelésre Dunántúlt kellett kiszemelnünk. A gyakorlat mutatja, hogy ez a vidék nemcsak alkalmas, hanem hivatva van Bácskát és Torontált teljesen helyettesíteni. A múltban Szegednek nem sikerült ily állomást életre hívni és mi három évi termelés után abban a helyzetben vagyunk (nagybirtokosaink belátása alapján), hogy a m. kir. kender- és lentermelési kísérleti szakintézet vezetői részére egy tekintélyes kísérleti állomást létesítsünk.

Kérem az erre hivatott tényezőket, hogy hasnának oda, hogy az intézet továbbra is Budapestben maradjon. Schlagger Máttyás.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság fontosabb ítéletei.

Földbirtokmegváltás, kapcsolatban a vagyonváltásigénybevitellel.

Az Országos Földbirtokrendező Biróság megállapítja és kimondja, hogy a Békés községben jelentkező földbirtokpolitikai célok kielégítésére és pedig az 1920: XXXVI. t. c. 2. §-ának 1-4. pontjaiban felsorolt s érdemeseinek talált kiegészítések földhöz való juttatására összesen mintegy 4679 kat hold és 105 négyszögöl, míg az 1920: XXXVI. t. c. 2. §-ának 5) pontja alapján a Békés község tulajdonát képező legelő kiegészítésére 285 kat hold és 587 négyszögöl, tehát a földbirtokpolitikai célok kielégítésére összesen mintegy 4944 kat hold 692 négyszögöl terület szükséges. Az eljárás tárgyaló bizottság javaslatát az OFB elfogadja, azt határozati erőre emeli s az egyes jelentkezőknek annyi földet juttat, amennyit az eljárás tárgyaló bizottság az összeírás jegyzékében feltüntetett. A közlegelő kiegészítésére szükséges 285 kat hold 587 négyszögöl területet az OFB Békés községnek juttatja.

A megállapított szükséglet kielégítését biztosító mintegy 4944 kat hold 692 négyszögöl terület megszerzése érdekében az OFB a következőképpen intézkedik. Az 1920: XXXVI. t. c. 35. §-ának 4. bekezdése 4-7. pontjai alapján a magyar állam részére megváltás útján megszerzi a Fejérváry Celesztine mezőbényi lakos tulajdonát képező mintegy 271 kat hold 893 négyszögöl területű birtokát, azzal, hogy a tulajdonos a birtokot övező fahétyványokat, a birtokot hasznóbérlő Domokos István és társai pedig a birtokon levő, de az ő tulajdonukat képező felépítményeket az átadás előtt elszállíthatják. Egyben az 1920: XXXVI. t. c. 47. §-a és a 60.000/1921. F. M. számú rendelet 89. §-a alapján kimondja azt is, hogy a megnevezett hasznóbérlőknek kártérítésre igényük nincs. Megszerzi továbbá megváltás útján horgosi Kárász Imre birtokában levő békésbéli-megyéri pusztai összesen 562 kat hold 942 négyszögöl területet és egyben kimondja, hogy Beyer Ferenc hasznóbérlőnek középirtok juttatására vonatkozó kérelme tárgyaltan.

Elrendeli az OFB a vagyonváltásról szóló II. törvény 60. §-ában előírt jogánál fogva, hogy özv. Nadasdy Tamásné grófné szül. Wenckheim Mária grófné a békési 3540. kat hold területű birtokából, Wenckheim László dr. gróf békési 5812 kat hold birtokából, végre kk. Széchenyi Ferenc gróf békési 2753 kat hold területű birtokából a vagyonváltásról a jelen ítélettel elrendelt további tárgyalás eredményeként meghatározandó földbirtokpolitikai célra alkalmasnak talált részen olyan terjedelemben természetben adják le, amilyen terjedelmet a hivatkozott törvény részleges végrehajtása tárgyában kiadott 1000/1922. számú pénzügyminiszeri rendelettel

szabályozott eljárás útján a törvény értelmében földben leadni kötelesek.

Az OFB az özv. Wenckheim Frigyesné grófnének tulajdonát képező és a megyeri, a fehérbáti, továbbá a déli dűlőben fekvő ingatlanokat összesen 2768 kat hold területtel az állam részére megváltja s kimondja, hogy a megyeri és a fehérbáti dűlőben levő 285 kat hold terület az, amelyet Békés községnek közlegelő kiegészítésének céljára odaajuttatott.

Az 1920: XXXVI. t. c. 35. §-ának negyedik bekezdése 5. pontja alapján Hoyos Miksa gróf békéspusztakamuti 1319 kat hold birtokából összesen 286 kat hold területet az állam részére megváltás útján megszerzi.

A Békés község, valamint a Blankenstein Pál gróf tulajdonát képező itteni birtokokra vonatkozólag a megváltást mellőzi.

A Fejérváry Celesztinnétől, horgosi Kárász Imrétől és özv. Wenckheim Frigyesné grófnétől megváltott ingatlanok megváltási árának a megállapítását az 1920: XXXVI. t. c. 43. §-a alapján a birtokbavétel kezdő napjától számítandó tíz évre elhalasztja és kimondja, hogy a birtokbavétel és a megváltási ár kifizetése közé eső időre a megváltást szenvedő javára az ingatlan birtokbavételkor értékének megfelelő évjradékot kell terményekben vagy készpénzben fizetni.

Az özv. Nadasdy Tamásné grófné, Wenckheim László dr. gróf és kiskoru Széchenyi Ferenc gróf által természetben leadni rendelt földváltásból átvett s a szabályozott eljárás során a m. kir. pénzügyminiszer által az Országos Földbirtokrendező-Alap részére átengedett földeknek az ellenértékét s az ellenérték megfizetésének a feltételeit és módjait az OFB csak akkor fogja az 1000/1922. P. M. számú rendelet 53. §-ának idevonatkozó rendelkezései szerint megállapítani, ha az ezen birtokokat természetben terhelő váltás kérdése a váltásba leadandó terület kijelölése s az ezen területre utalt kérelmezők kijelölése és a részükre juttatandó terület nagyságának a meghatározása után a törvényes rendelet intézkedéseinek megfelelően szabályszerűen befejezve lett. Ugyanakkor fogja megállapítani, hogy a váltás alá eső ingatlanokból a jelen ítélet I. pontjában megállapított területen felül esetleg fennmaradó területre földbirtokpolitikai célból van-e még szükség.

Az 1920: XXXVI. t. c. 36. §-a és az 1921: XLV. t. c. vagyonváltási II. törvény 61. §-a, valamint az utóbb idézett törvény végrehajtása tárgyában hatályban levő törvényes rendelkezések alapján az OFB már most kimondja, hogy a jelen ítélettel megváltani rendelt földekből annyit, amennyit az illető földbirtok vagyonváltás fejében a kivetési határozat szerint földben lesz köteles leadni, a vagyonváltás fejében leadottnak tekinteni; a vagyonváltás fejében leadottnak tekintett területet azonban a biróság a természetben csak a vagyonváltás kivételén után fogja kijelölni.

Az OFB kimondja, hogy a Wenckheim-fele birtokokat terhelő s a békési róm. kath. püspökségre vonatkozó kegyuri jog és kötelezettség továbbra is kizárólag a nevezett birtokok tulajdonosait illeti meg.

Az indoklás szerint Békés községben majdnem két hónapig át tartott eljárás megállapította azt, hogy a községben vannak olyan földbirtokpolitikai célok, amelyek a közérdeknek megfelelően megoldást kérnek és várnak s hogy a felmerült s jogonak talált kérelmek kielégítése a megfelelő rendelkezésre álló földbirtokok részbeni megváltásával és igénybevitellel a közérdeknek is eleget téve, különösebb akadályba nem ütközik.

A kérelmezők kérelme az volt, hogy a jelen ítéletben megnevezett birtokokból összesen 13.530 kat hold juttassék részükre. E teljesítendő kérelem megfelelő mérséklése feltétlenül szükségesé vált, az egyes egyéneknek juttatandó föld nagyságának a megállapításánál egyedül a közérdek szempontja lehetett irányadó, nevezetesen az, hogy az arra érdemesek olyan földbirtokokhoz jussanak, amelyet a saját anyagi erejükből gondosan és szorgalmasan megművelhessenek s ne jussanak olyan nagyságú földterület birtokába, amelyet a megfelelő felszerelés és anyagi eszközök hiányában fontos közgazdasági szempontok hátrányára, megfelelően megművelni képtelenek legyenek; másrészt, hogy a megváltást szenvedett birtokok az okserü gazdálkodás továbbra folytatható legyen s a birtokon levő nagyszámu s az eddigi megélhetési forrásától megfosztott családok alkalmazása és megélhetése továbbra is biztosítható, a mezőgazdasági munkás pedig megélhetésének lehetőségétől meg ne fosztassék.

A Fejérváry Celesztine tulajdonában levő földbirtok egészbeni megváltása akadályba nem ütközött, mert a megváltott birtok a nevezett Mezőbényi és Köröstarcsa községekben elterülő nagyobb s mintegy 4600 hold területű nagybirtokának egyik része, mert az jelenleg is külterjes rendszerű hasznóbérlés útján van hasznosítva, azon a tulajdonost megillető épületek nincsenek.

Az eljárás bizottság javaslata az volt, hogy az özv. gróf Nadasdy Tamásné, a Wenckheim László dr. gróf s a kiskoru Széchenyi Ferenc gróf birtokaira a megváltási eljárás mellőztessék, hanem a szükséges területet kizárólag a gróf Wenckheim Frigyesné földbirtokából vegyék igénybe, akképpen, hogy az igénybeveendő terület az összes, tehát az özv. gróf Wenckheim Frigyesné, özv. gróf Nadasdy Tamásné, Wenckheim László dr. gróf és kiskoru gróf Széchenyi Ferenc tulajdonait képező összes birtokok vagyonváltásába számítassék be. Ezt a javaslatot az OFB nem fogadhatta el, mert az ellenkező, úgy az 1920: XXXVI. t. c., valamint az 1921: XLV. t. c. (vagyonváltásról szóló II. törvény) szellemével és rendelkezéseivel.

A biróság valamennyi nevezett birtokra a váltásnak természetben való leadását rendelte el, annál is inkább, mert a nevezett birtokok helyzete olyan, hogy azokon a további okserü gazdálkodás folytatására a leadás semmiféle befolyással nem lehet. Miután azonban a bizottság a kérdéses birtokok megváltását, illetőleg javaslatot nem tett, a leadandó terület megjelölését a további eljárás eredményétől kellett függővé tenni.

Hoyos Miksa grófnak a jelen ítélet IV. pontjában részletesen körülírt birtokrészletének a megváltását ki kellett mondani, mert, a megváltás törvényes előfeltételei fennforognak s mert a megváltás következtében a megmaradt birtokrészlet az okserü belterjes gazdálkodás folytatása akadályozva nincs. Amennyiben azonban az iratokból nyilvánvaló az, hogy a kérdéses s megváltott birtokrészlet Békéstől messzebb, míg Békéscsabához közelebb esik, az utóbbihoz ma-ut vezet, míg az előbbirol csak földuton közelíthető meg, továbbá, hogy a békésiek jogosult kérelme a Békés község határában megváltás alá kerülő többi birtokokból akadály nélkül kielégíthető, Békéscsabán pedig a sokkal nagyobb számu földművelő az ottani birtokviszonyok miatt a békéscsabai határban egyáltalán el nem helyezhető, akként kellett határozni, hogy a kérdéses s megváltott birtokrészlet a békéscsabai jogosultak számára lesz fenntartva.

Az OFB a Békés község, valamint a Blankenstein Pál gróf békési birtokaira vonatkozólag a megváltást mellőzte. Tény az, hogy a Békés község birtoka nagybirtok és azon belterjes gazdálkodás nem folyik s ha ennek a szükségé felmerülne, a megváltásnak törvényes akadálya egyáltalában nem lenne. Amennyiben azonban a tényleges s a közérdeknek megfelelően megállapított szükséglet a Békés község határában levő egyéb nagybirtokokból is kielégíthető, amennyiben Békés község birtokának a tulajdonos nagyszámu s az országos földbirtokpolitikai célok szolgáltatásában áll a nagyszámu s a törpebirtokosok és földművelők munkások csoportjába tartozó földmunkások kishasznóbérlésében van, amely kishasznóbérlési rendszer fenntartására a biróság a jövőben is súlyt helyez s amennyiben végül a lakosság állatállományának szaporodásával bekövetkezhet az az idő, hogy a legelő kiegészítése uból szükségessé válk, a megváltás mellőzését kimondó határozat indokolt.

Blankenstein Pál grófnak Füzesgyarmat község határában nagybirtoka van, amelynek a békési — mindössze 242 kat hold 1035 négyszögöl — birtoka a kiegészítő részét képezi s ekkép annak megváltása törvényes akadályba nem ütközne. Amde ennek a kis, belterjes gazdálkodás alatt lévő birtokrészletnek megváltására célszerűségi vagy egyéb ok fenn nem forog, annál kevésbé, mert a birtok részben az erdőgazdaság szükségleteit is fedezi, mert a birtok mint önállóan kezelt egy ott alkalmazott rokkant tiszt és családjának nyújt megélhetést s mert végül a Blankenstein Pál gróf birtokára a megváltási eljárás már ugyis folyamatban van, azért is erre a bizottság javaslatának az elfogadásával a megváltást mellőzni kellett.

A megváltási ár megállapítását el kellett halasztani, mert valamennyi fél érdeke, hogy ez a megállapítás csak akkor történjék meg, ha a pénzügyi helyzet megszilárdul. De különben is ma még meg sem állapítható, hogy a megváltani rendelt területekből melyek fognak vagyonváltás címén átmenni az állam tulajdonába és hogy tulajdonképpen mely területek lesznek mégis azok, amelyekre mint a vagyonváltáson felüli területekre nézve, a megváltási ár megállapításának szüksége fennforog.

Bárhol is mirta szerinti nyomtatványtígykönyvet... Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kálmán és László műszaki kereskedők Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám. Telefon: 112-74. GÉP- ÉS HENGEROLAJ, USZÓ KOCSIKENŐCS, GÉPZSIR, SZERSZÁMOK, SZERSZÁMGÉPEK, BENZIN, PETRÓLEUM.

M... Telefon... Mű... Meg...

kozásával egyre növeli eladósodásunkat. Éppen ezért nemzeti termelésünk jövedelmezőségének és külkereskedelmi mérlegünk megjavításának nagy érdekei teszik elkerülhetetlenül szükségessé, hogy termelési feleslegeinket oly időben bocsássuk a nemzetközi árukereskedésbe, amikorra azok értékesítési lehetősége reánk nézve a legkedvezőbb. Ez a szempont pedig a fennálló forgalmi korlátozások fokozatos megszüntetése mellett szól. Amíg pedig ez bekövetkezik, Szabóky szerint, némi segítséget nyújthat mezőgazdasági termelési statisztikánk megkezdett kiépítése, amely az irányadó köröket már a gazdasági év elején tájékoztatja termelésünk nagyságáról s így a belföldi szükséglet biztosítása után fennmaradó kiviteli lehetőségek megállapítását jókora lehetővé teszi.

Megemlítjük még, hogy Szabóky Alajos adatai szerint külforgalmunk és külkereskedelmi mérlegünk 1921-ben azokkal az országokkal szemben, amelyekkel élénkebb árukereskedést folytattunk, következőképpen alakult:

Behozatal	Kivitel	Kivitel (+), illetve behozatal (-) többlet
m i l l i ó k o r o n á b a n :		
Német-Ausztria	18,206	11,496 - 4,310
Csehország	12,611	3,576 - 9,035
Románia	1,510	1,987 + 477
Jugoszlávia	331	1,059 + 728
Németország	5,575	2,863 - 3,512
Olaszország	2,107	781 - 1,326
Franciaország	821	86 - 735
Hollandia	791	137 - 654
Lengyelország	758	463 - 296
Egyesült-Államok	551	23 - 528

Vagyis külkereskedelmi mérlegünk nemcsak általában, hanem az egyetlen délszláv állam kivételével, az egyes országokkal szemben is passzív volt.

Értekezlet a haszonbérleti ügyek szabályozása tárgyában.

A földművelésügyi minisztériumba a haszonbérleti kérdések jelenleg érvényben lévő szabályozására nézve különböző panaszok és kívánások érkeztek be. Ezeknek tüzetesebb megismerése és az eszmék kölcsönös tisztázása végett a földművelésügyi minisztérium április hó 27-ére értekezletet hívott össze, amelyre a haszonbérbeadók és haszonbérletkötők kivül meghívta az igazságügyi és vallás- és közoktatásügyi minisztériumot, az OMGE-t, a Magyar Gazdaszövetséget és az Orsz. M. Földbérlet Egyesületet is. Az értekezletet Szomjas Lajos államtitkár vezette; a földművelésügyi minisztérium illetékes osztálya részéről jelen voltak: *Ferdinándy Béla*, min. tanácsos, *Rónay László*, min. oszt.-tanácsos, *Katona Béla dr.*, min. titkár, *Kovács József dr.*, gazd. akad. tanár.

Az értekezlet megnyitása után a minisztérium közölte, hogy a haszonbérleti ügyek új szabályozására nézve az érdekeltségek részéről, eddigi értesülése szerint, a következő kívánások merültek fel:

1. hogy a szerződő felek bármelyikének kívánására a bíróság a haszonbér megállapítását (felemelést vagy leszállítást) az ítéletben terményben, illetve annak egyenértékében legyen köteles kifejezni;
2. hogy az 5%-os külön eljárási költségek mérsékeltesék s az az ítélettel kapcsolatban állapítsák meg s utólagosan legyen lerátható;
3. hogy a haszonbér megállapítás iránti kérelmek (felemelés, leszállítás) az eljárás során módosíthatók legyenek;
4. hogy a haszonbér bírói megállapítása (felemelése,

leszállítása) a legújabbán kötött szerződéseknél ne legyen kérelmezhető;

5. hogy a bírói eljárás lehetőleg gyorsították s a jogegység biztosítása végett a felelőzések a Kuriához is előterjeszthetők legyenek.

A földbirtokosok közül álláspontjuk megállapítása végett előzetesen többen összejöttek egy bizalmas jellegű megbeszélésre, amelynek eredményeképpen a következő, három irányban csoportosított kívánásokat terjesztették elő az értekezleten:

I. A külön eljárási költséget szabályozó 31.655/1921. F. M. számú rendelet módosítása tárgyában.

A haszonbérbeadók kéri:

1. az 5%-os külön eljárási illeték lényeges leszállítását,
2. ítéleti illetékké való változtatását, úgy hogy ne előre kelljen a kereset beadásakor az illetéket leróni, hanem ez az ítéletben állapítsák meg a megítélt összeg nagyságának megfelelően,
3. ezirányban sürgős intézkedés megtételét, minthogy az 1921/22. gazdasági évről vonatkozó haszonbér megállapítási kérelmek tömeges beadása a közeljövőben meg fog kezdődni a beadási határidő közeledtével,
4. az 1921-22. gazdasági évről szóló, eddig már beadott kérelmeknél az előzetesen lefizetett külön eljárási illeték visszatérítését,
5. az 1-4. pontokban felsorolt kívánásoknak megfelelő intézkedést a felaadási és erdőhasználati ügyekben lerovandó külön eljárási illetékre nézve is.

II. A mezőgazdasági haszonbérleti ügyek szabályozó 6270/1921. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában.

1. A haszonbérbeadók kéri a 16. § első bekezdésének azt az intézkedését hatályon kívül helyezni, hogy a kereseti kérelemben előterjesztett haszonbérösszeg nagyságát az eljárás folyamán megváltoztatni nem lehet. Haszonbérbeadók kéri a kérelem megváltoztatásának engedését bármily, a kérdéses rendelet alapján megindítható ügyben (pl. termények egyenértékének megállapítása).

2. A haszonbérbeadók kéri olyan kiegészítő, illetve magyarázó intézkedés megtételét, hogy a kérelmet terményben is ki lehetesen nyújtani és hogy a bíróság a haszonbérösszeget termény egyenértékében állapíthatja meg. A termény egyenértéke a jogerős ítélet meghozatalakor állapítsák meg.

3. A haszonbérbeadók kéri az 5440/1920. M. E. számú rendelet 8. §-ának eredeti szövegében való visszavonását, illetve pótló felvételét, amely a terményekben, vagy természetben teljesítendő szolgáltatások biztosítása érdekében tartalmaz intézkedéseket.

4. Kéri a 6270/1921. M. E. számú rendeletnek a haszonbérbeadás esetén való elállás jogát szabályozó 21. §-ában a bíróságnak az elállás kérdésében való felülvizsgálati jogát oly módon megváltoztatni, hogy haszonbérbeadás esetén a bíróságnak csak akkor legyen elállási joga, ha előterjesztett kérelmére és bizonyítására alapján az eljáró bíróság megállapítja, hogy az emelt bér mellett nem boldogulhat. Az elállás joga csak az ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy éves felmondás mellett legyen érvényes. Elállás esetén az emelt bér az elállást maga után vonó ítélettel terhelt gazdasági évről, esetleg a következőkre is egészen a felmondás lejártáig meg kelljen fizetni. A haszonbérbeadók elállási jogát szabályozó 22. §-t is megfelelően módosítani kéri, minthogy az 50%-os leszállítás esetén megnyúl elállási lehetőség aránytalanul kevesebb jogot biztosít a haszonbérbeadónak, mint amennyit a haszonbérletkötőnek az eredeti haszonbérnek 100%-ot meghaladó emelése esetén biztosított elállási jog.

5. Kéri az érvényben lévő rendelkezések kiegészítésével a haszonbérügyekben eljáró vegyesbíróknak megadni a jogot arra nézve is, hogy a haszonbérösszegek kivül a haszonbér szerződéseknél más pénzértékben kifejezett szolgáltatásokat és kötelezettségeket is a pénz érték csökkentésének és a változott viszonyoknak megfelelően megváltoztathassák. (Igy pl. a kauciók nagyságát, az épületek tatarozásához a haszonbérlet hozzájárulási összegét stb.)

6. A haszonbérbeadók kéri annak határozott kimondását, hogy mindazokra a haszonbérleti szerződésekre nézve, amelyek az 5440/1920. számú rendelet 3. §-ában megállapított határidő, vagyis 1919. évi december hó 31. napja után és így a jelenlegi viszonyoknak megfelelően terményben kottettek, haszonbér megváltoztatási kérelmek előterjesztésének és megkezdésének azok honoralásának nem lehet helye.

7. A haszonbérbeadók kéri a haszonbér megállapítási eljárásból a szabjektiv szempontokat teljesen kiküszöbölni és a bérbeadás feltételül csupán azt megszabni, hogy a változott viszonyoknak a haszonbér többé nem

felel meg; a bér megváltoztatás alapjául és mértékéül pedig a hasonló minőségű birtokok jelenleg szokásos haszonbéréit, a kérdéses birtok minőségére és értékére vonatkozó tárgyi adatokat, valamint az illető birtokon normális gazdálkodás mellett elérhető hozadékokat előírni.

III. A haszonbér megváltoztatás kérdéseinek új irányú, végleges szabályozása tárgyában.

Az évről-évre ismétlődő, a haszonbérbeadó és haszonbérletkötő közötti annyira kívánatos kedvező viszony fenntartását megakadályozó haszonbér megváltoztatási eljárások megszüntetése és a pénzünk elértéktelenedése folytán a haszonbérleti ügyekben szükségessé vált módosítások végleges elintézésére érdekében a haszonbérbeadók szükségesnek tartják, hogy:

1. mindazoknál a haszonbérleti szerződéseknél, amelyek 1919. december 31-e előtt kötöttek és amelyekben a haszonbérösszeg nem terményben van kifejezve, a legközelebbi bér megváltoztatási eljárás során a bíróságok a szerződés még hátralévő egész idejére állapítsanak meg terményben kifejezett bért a pénzbeli haszonbér helyett, amely azután a termény mindenkori piaci egyenértékének megfelelően az esedékeségek idején pénzben volna fizethető; a terményre való átváltásnál fokozott alapossgággal kellene a bíróságoknak eljárniuk és a hasonló minőségű birtokokért jelenleg fizetni szokott terményberek mellett figyelembe kellene venniük a régebben kötött szerződéseknél a bérlet szerzett jogait is megfelelő méltányosság gyakorlásával;
2. ugyanezen eljárás keretében a szerződés hátralévő tartamára bizonyos terményfelvétel mindenkor egyenértékére változtatandók át mindazok a pénzben kifejezett szolgáltatások és kötelezettségek, amelyek a szerződés a haszonbérösszegekben kivül tartalmaz;
3. az ilyen állandó bér megváltoztatásokhoz fűződő nagy anyagi érdekekre és az esetek egyszerű tárgyaiására való tekintettel lehetővé volna teendő a harminadéki bíróságok, a királyi kuriának közreműködése is, már csak az egységes joggyakorlat kialakítása végett is, amelyet most is sajnálatosan nélkülözünk.

Ezeket az előterjesztett kívánásokat részletesen megokolták és jogosultságuk igazolására példákat is adtak elő *Somosich László gróf*, *Hadik János gróf*, *Nagy Emil dr.*, *Osztrólczy Miklós*, *Mányi Samu*, *Seilassy Zoltán*, *Irmey min. osztálytanácsos* (a közalapítványi birtokok képviselőiben). Közülük többen annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy bérbeadás esetén a bérlet elállási jogát semmiképpen sem akarják korlátozni, csupán az egyéves felmondási idő megállapítását tartotta mindégynyik szükségesnek. *Somosich László gróf* azonkivül még azt kérte, hogy a megszállás alóli felszabadult baranyai területeken is adassék meg a visszamenő haszonbérbeadási kérelem előterjesztési lehetősége, aminek a bíróság ugyis csak indokolt, kivételesen kedvező esetekben fog helyet adni.

A földbirtokosok kívánásainak előterjesztése után széleskörű és magas színvonalon álló vita indult meg, amelyben az előbb említett földbirtokosokon kivül a haszonbérletkötők részéről résztvettek még *Lukovich Aladár*, az Orsz. Magyar Földbérlet Egyesület igazgatója, *Schiffer Miksa* és *Rosenberg Mátyás* nyágbérletkötők.

A bérletkötők kívánásait előre szabatosan nem állapították meg, amennyire a vita folyamán elhangzott felszólalásaikból össze lehet foglalni, álláspontjuk a következő:

Az 1921-22. gazd. évről szóló, még múlt év nyarán kiadott haszonbérleti rendeletet a gazd. év folyamán nem szabad már módosítani, annál kevésbé, mert e rendelet alapján adtak már be, sőt tárgyaltak is egyes kereseteket. A jelenleg szokásos haszonberek nem szolgálhatnak a rendezés alapjául. A bérebeli bérek és a gabonáruk közötti arány sem fogadható irányadónak, mert a gazda kiadásai meghaladják a világgárítást, bevételei ellenben jelentősen az alatt maradnak. A termény egyenértékének az ítélet alkalmával való megállapítása nem helyes, mert egész éven át folyó az eladások, azonkivül spekulációra is kényszeríti a bérletkötőt. A kereseti kérelem emelhetése a bérletre hárítja át a kockázatot. Bér megváltoztatás esetén mindkét félnek legyen teljesen szabad elállási joga; az egyéves felmondást azonban részükrol is szükségesnek tartják. Az 5440/1920. számú rendelet 3. §-ának visszavételét el-lenzik, ez kizárásokra nyújthat lehetőséget. A kaució

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK R-T.
VETŐMAGOSZTÁLYA VESZ
 BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 16. szám.
 Sürgősním: AGRAR BUDAPEST. TELEFON: 72-01.

legmagasabb lőhere- és lucernamagot és egyéb gazd. napi áron eladunk és lucernamagot és egyéb gazdasági vetőmagot. Mintazott ajánlatokat kér.

mindennemű jól kezelt és tisztított gazdasági vetőmagot.

GA
 Alapítator
 Biztosítasol
 módosztatok
 ajánlatok
 Nyomatvány
 Alapítók
 Tartalékok
 A szövegek

ath. megváltoztatásának megengedéséhez sem járulnak hozzá. A szubjektív alapokon nyugvó döntések mellőzése érdekében felajánlják a kötelező könyvvezetés elrendelését.

A külön eljárási költség keresetkor való lerovását — mint az indokolatlanul magas béremelési kérelem egyik kerékkötőjét — többen tovább is fenntartandónak jelezték, míg Lukovich Aladár elismerte, hogy az 5%-os illeték túl magas és hogy helyesebb volna az illetéket való lerovása. Ugyanaz el fogadandónak minősítette azt a bérbeadói kívánságot, hogy a legújabb időben terményben kötött haszonbéréket ne lehessen megváltoztatni, mert ettől az intézkedéstől azt reméli, hogy a leszállítási lehetőség reményében mindent beígérő irrealis bérlok nem fognak tért hódítani a régi bérlok rovására.

Az értekezleten természetesen semmi irányban sem történt döntés, az elnöklő államtitkár és a jelen volt főtisztviselők tudomásul vették a mindkét részről előterjesztett javaslatokat, kívánságokat és észrevételeket s ezeknek gondos mérlegelése után fogják a további intézkedéseket megtenni. Az illetékes tényezők kilátásba helyezték, hogy amennyiben a haszonbérleti kérdésben érdemleges új irányú szabályozást fognak előkészíteni, a hozzászólásra az összes érdekelteknek meg fogják adni a lehetőséget.

Gazdatisztek közgyűlése.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete folyó év április hó 28-án tartotta meg Budapesten az egyesület helyiségében (IX., Üllői ut 25.) Székács Elemér m. kir. gazdasági főtanácsos, urad. jószágfelügyelő, elnöklője alatt idei rendes közgyűlést, amely iránt igen élénk érdeklődés mutatkozott, ami érthető is, mert a gazdatiszti kart legközelebből érintő igen fontos kérdések mellett a közgyűlés utolsó pontjaként a „birtokreform és a gazdatisztek helyzete” címen szerepelt az a kérdés, amely mezőgazdaságunk szempontjából korszakalkotó és amelynek eredménye ma még igen kétséges.

Székács Elemér elnöki megnyitójában a gazdaszti kar tömörülésének szükségességét emelte ki, mert az egyesület szavát eredményesen csak akkor emelheti fel, ha valóban arra hivatkozhat, hogy az intelligens gazdatisztek hatalmas táborát képviseli. A birtokreform kérdésében kifejtette, hogy a gazdatisztek a törvényben megállapított reform végrehajtását csak a többtermelés szempontjaira való figyelem mellett tekintik a cél érdekében valóknak, de tiltakoznak annak politikai célokra való felhasználása ellen és azért jóleső tudattal állapítja meg, hogy a nagybirtokon élő gazdasági cselédek és munkások igen gyakran tiltakoznak a radikális mértékű reform ellen.

Az élénk helyesléssel kísért megnyitó után Fabricius Endre, ügy.-igazgató, terjesztette elő az egyesület múlt évi működéséről szóló részletes jelentését, foglalkozván ennek keretén belül a gazdaszti törvény revíziójával, a gazdaszti kötelező nyugdíjbiztosítás kérdésével, a gazdatisztek veszedelmessé nőtt állásnéküliségével, melynek csökkentését az egyesület díjtalan állasközvetítő osztálya útján iparkodik elérni és a múlt esztendőben az egyesület tagjai közül 21-et a gazdasági felügyelői karba is sikerült bejuttatni. A gazdaszti körök működéséről beszámolván, örömmel állapította meg új gazdaszti körök alakulását, melyek közül a Békés—Csongrád megyei Gazdatiszti Kör végleg megalakult. Megemlékezett az egyesületért súlyos veszteségről, amely Rubinek Gyula tiszteletbeli elnöke és Krocák G. Emil, az egyesület megalapozója, elhunytá folytán érte az

egyesületet. Az egyesület taglétszáma 2787, de még igen sok intelligens gazdatiszt mulasztotta el az egyesület tagjai sorába való belépését.

A közgyűlés az évi jelentést tudomásul véve, egyszersmind elfogadta az 1922. évi költségvetést, az 1921. évi zárszámadást, a kilépő választmányi tagokat újból egyhangulag megválasztotta, majd Baranyovits Rezső urad. intéző indítványát elfogadva, elhatározta, hogy felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez a gazdatisztek kereseti adójának igazságos kivetése tárgyában.

Fabricius Endre, ügy.-igazgató, tartotta meg ezután nagyszabású előadását „a birtokreform és a gazdatisztek helyzete” címmel. Történelmi visszapillantással kezdve előadását, rámutatott, hogy a földbirtok helyesebb megosztását szabályozó rendelkezésekről szóló 1920:XXXVI. t.c. egy igen fontos alapelvet mond ki az első szakaszában, hogy elsősorban elővásárlás, árverés, szabadkézből való vétel útján szerezzék meg az állam a birtokpolitikai célokhoz szükséges ingatlanokat és csak ha ott, ahol közérdekből éppen szükség van, így nem szerezhették meg, akkor megváltás útján is szerezhethetők meg, akkor megváltás útján is szerezhethetők meg, akkor megváltás útján is szerezhethetők meg, tehát az állam összességének érdeke és sem egy néposztály, sem egy népréteg érdeke. Nem közérdek a jól felszerelt és intenzív gazdaságok szétbontása, mert ez a termelés csökkenésére vezet. A múlt évi terméskimutatás is igazolta, hogy a nagybirtok holdanként mennyivel termel többet.

A szociális szempontok is irányadók voltak a törvény létesítésénél. Nem zárkozhatunk el bizonyos esetekben a birtokfelaprózástól, de mindig a közérdek legyen az irányadó. Az ország egy jelentékeny társadalmi tényezője a mezőgazdasági cselédség és munkásság aggódva szemléli, hogy megélhetési alapja lassan kiesszik lába alól. A mezőgazdasági cselédség nem barátja a földosztásnak, mert helyes ösztöntől vezéreltetve érzi, hogy mi sors vár rá.

A gazdatisztek helyzete még rosszabb, mint a mezőgazdasági cselédeké. A nagybirtok csökkenvén, egyre kevesebb tér nyílik a gazdaszti tevékenységre, ami ismét a közérdekkel ellenkezik, mert éppen most van szüksége a magyar anyaföldnek szakavatott kezelőkre, hogy többet és jobbat lehessen előteremteni. A gazdaszti erkölcsi érzése tiltja attól, hogy földesura halálra ítélt birtokára halottrablóként igényt jelentsen be. A gazdatisztek nem kívánják, hogy kisajátítás és parcellázás egyáltalában ne történjen, hanem, hogy a törvény óvatosan hajtassék végre és a szertelen igények kiküszöböltessenek. Rámutatott, hogy a küszöbön álló képviselőválasztásoknál a gazdatisztek érdeke csak olyan jelölt támogatása, aki a gazdaszti érdekeket is védelmébe veszi, de lehetetlenül kell tenni az oly jelöltet, aki a birtokreform végrehajtásának ellenőrzőjéül tolja fel magát.

Előadása végén a következő határozati javaslatot nyújtotta be: „Mondja ki a közgyűlés, hogy az egyesület elnöksége útján az OFB-hoz memorandumot intéz, rámutatva az 1920:XXXVI. t.c. 1. §-nak rendelkezésére, mely a birtokok kisajátításánál és eldarabolásánál a közérdeket jelöli meg első kellekül. A közérdek pedig, amely sem egy osztály, sem egy népréteg sajátos érdeke nem lehet, a kisajátítási eljárás engedélyezésénél óvatosságot és bölcs mérsékletet igényel, amelynek gyakor-

lása annál is inkább szükséges, mert az ingatlanvagyonváltás végrehajtása révén igen jelentékeny területek fognak birtokpolitikai célokra rendelkezésre állani. Szükséges, hogy az 1920:XXXVI. t.c. alkalmazásánál a törvény által intencionált szociális szempontok pártatlanul latba vessenek, amely nem engedi meg, hogy a nagybirtokok gazdatisztszjei, gazdasági alkalmazottjai és cselédei rosszabb helyzetbe kerüljenek, mint voltak ezelőtt.

Ugyanezen memorandumban kéressék föl az OFB, hogy a vagyonváltás révén rendelkezésre álló mezőgazdasági ingatlanokból megfelelő számú középirtokok létesíttessenek, amelyhez a kisajátítások folytán állásukat veszített és nyugalmazott gazdatisztek hozzásegítendőek, annál is inkább, mert a földbirtok helyesebb megosztása csak ekkor fog bekövetkezni, ha középirtokok is megfelelő számban fenntartatnak, illetve létesíttetnek.

Az élénk helyesléssel fogadott javaslatot többek hozzászólása után a közgyűlés elfogadta Buday Barna azon kiegészítésével, hogy a memorandumban a járadékközépirtok emeltessék ki mint olyan, amely a vagyonváltás révén származó ingatlanokból a gazdaszti existenciához a legmegfelelőbb.

VEGYESEK.

Rázasság. Meleghy Gyula és Grubanovits Janka április hó 29-én tartottak esküvőjüket Karádon. Gyapjuaukelők Budapesten június 21-én veszik kezdetüket. Felkértek tehát a termelők, kik azon részt óhajtanak venni, hogy ezt a szándékukat minél előbb jelentsék be, hogy gyapjujuk ott kellő helyet és beosztást kapjon. A külföld részéről az aukeiók iránt nagy érdeklődés mutatkozik és máris számos vevő jelentette be részvételét.

A szövetkezetek nagygyűlésének második napja. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége IV. országos kongresszusának második napján Dudás Gyula tartott előadást a mezőgazdasági és ipari munkavállalatok és szállítások szövetkezeti szervezéséről, valamint a mezőgazdasági munkásszövetkezetekről. Különösen mélyrehatóan tárgyalta a földmunkásszövetkezetek előnyeit. Többek hozzászólása után Schandl Károly dr., földművelésügyi államtitkár, ismertette azokat a munkakalkákat, amelyekkel a kormány a szövetkezetekbe tömörült munkásságról gondoskodott. Részletesen ismertette a Duna és Tiszaközi vízelcsapoló munkálatok tervezetét, valamint az árvédelmi munkálatok jövő munkatervét. Kijelentette, hogy a földművelésügyi kormány megfelelő anyagi segéllyel fogja támogatni a munkavállaló szövetkezeteket. Ezután Horváth János dr. beterjesztette a határozati javaslatot, amelyhez a kongresszus egyhangulag hozzájárult. A határozati javaslat tárgya a szövetkezeti élet fejlesztése és a szövetkezetekbe való tömörítés. Majd Gesztely Nagy László dr., a Kecskeméti Mezőgazdasági Kamara igazgatója, előadásában ismertette a mezőgazdasági kamarának a szövetkezetekhez való viszonyát. A napirend befejezése után Bernát István emlékezett meg a szövetkezeti mozgalom egyik kiváló egyéniségéről. György Endre volt földművelésügyi miniszterrel, aki a magyar szövetkezeti mozgalom egyik lelkes harcosa és vezére. Végül a kongresszus elismerését fejezte ki a kongresszus elnökeinek, Mailáts József grófnak, Bernát István dr.-nak, Balogh Elemérnek, Meskó Pálnak, Dömötör László dr.-nak és az előadóknak. Az üdvözöltek nevében Bernát István mondott köszönetet s ezzel a kongresszus véget ért.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alapított 1900-ban. Igazgatóság Budapest, IX., Üllői-ut 1. sz. (saját székházában). Alapított 1900-ban.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég-, baleset-, szavatosság- és betöréses-lopás ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módokon szerinti, előnyös feltételek mellett. Az üzletáramlásban a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság. A szövetkezet biztosítékai 1920. XII. 31-én:

Alapítók 2,861,120 — K
Tartalékok 25,706,850 — K
A szövetkezet költségeinek fedezésére mindenképpen az évi díjaitól és kamattól is szolgálnak, és kitölti 1920-ban 46,108,909 — K
Összesen 74,567,879 — K

A Gazdák Biztosító Szövetkezte alapításán és fiókintézménye a GONDVISELÉS

Országos Központi Segélyező Társulat

(Budapest, IX., Üllői-ut 1. sz.),

mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat követve, minden orvosi vizsgálat nélkül. 1027

Vándorkiállítás Nürnbergben. A „Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft“ az évenként rendezni szokott nagyszabású vándorkiállítását az idén június 22-27-én Nürnbergben fogja tartani. A vándorkiállítás iránt a német gazdakörökben igen nagy az érdeklődés, mert a háború kitörése óta ez lesz az első kiállítás, amelyen élőállatokat is újból bemutatnak. Legújabb értesülésünk szerint azonban a száj- és körömfájás nagyobb mérvű fellépése folytán a szarvasmarhák bemutatását ez alkalommal is kénytelenek voltak el- ejteni. Az élőállatokon kívül nagyon gazdag és tanulságos lesz a különböző mezőgazdasági termékeiknek, gépeknek, eszközöknek és egyéb gazdasági szükségleti cikkeknek és anyagoknak kiállítása. Minthogy értesülésünk szerint a magyar gazdák közül is többen melegen érdeklődnek a nürnbergi vándorkiállítás iránt és annak megtekintését tervezték, közöljük, hogy célszerű a szobát hamarosan előre megrendelni és biztosítani a nürnbergi „Fremdenzimmer-nachweis“ című hivatalnál; szállásokban már nincsen szabad szoba, ellenben magánházakban még kaphatók megfelelő szobák naponként 35-50 márkáért. A külföldieknek azonkívül a nürnbergi városi tanácstól (Stadtrat) tartózkodási engedélyt is (Aufenthalts-genehmigung) kell kérniük. Értesülésünk szerint a napi költség a szoba árát is beleértve, polgári igények mellett 250-300 márkából kifutja; a vasúti ut pedig Budapesttől Nürnbergig II. osztályon körülbelül 6000 K.-ba kerül oda és vissza. Így tehát a márka alacsony árfolyama mellett aránylag nem is kerülne túl nagy kiadásba ennek a tanulságos kiállításnak a megtekintése. Esetleges további felvilágosításokat készséggel nyújt a „Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft“ nürnbergi kirendeltsége (Schauleitung).

Nagyon sajnálatos, hogy közbejött akadályok folytán éppen a szarvasmarhakiállítás marad el, mert a magyar gazdák körében főleg a bajor hegyi tarkamarha, az u. n. Miesbach-szimmentáli marha iránt mutatkozik nagy érdeklődés. Bizonyára kedvező üzleti összeköttetéseket is lehet létesíteni Bajorországban, mert minőségileg a bajor tarkamarha teljesen megfelel a svájci szimmentáli marhának, a márka mostani alacsony árfolyama mellett pedig Bajorországban a legelőrendű anyagot lehet valószínűleg beszerezni annyit, amennyit Svájcban csak gyenge minőségűt kapni. Ha a magyar gazdaközösség köréből nagyobb érdeklődés jeleit látjuk és több gazdatársunk határozottan kijelenti, hogy a nürnbergi vándorkiállításra elmegy és azzal kapcsolatban az ottani szimmentáli tenyésztést a helyszínén meg óhajtja tekinteni, készséggel vállalkozunk arra, hogy egy néhány napos tanulmányut megszervezésére felkérjük az érdekelteket állattenyésztő szövetséget. Minthogy azonban ennek előkészítésére megfelelő idő kell, nagyon kérjük a kérdés iránt esetleg érdeklődő gazdatársainkat, hogy legyenek szivesek erre vonatkozó kívánságaikat velünk mielőbb közölni.

Kevés és rossz az apaállat a Hortobágyon. Mult héten tartották a bikabírálatot a Hortobágyon, amidőn a bírálatot végző bizottság szomorúan állapította meg, hogy bár minden állattulajdonos kihajtotta összes állatait, még a fejősteheneket is, mégis a jószágállomány 25-30%-kal kevesebb volt, mint az előző években. Igen sajnálatos, hogy még a megfogyatkozott állatállományhoz sincs elég bika és ami van, az gyenge minőségű és a tenyésztés szempontjából nem megfelelő. Ennek nagyrészből az oka az, hogy a román megszállás ideje alatt a megszállók a tenyészanyag javarészt elvitték. A bíráló-bizottság ezért olyan bikaanyagot volt kénytelen meg-hagyni és a tenyészgulyába boosítani, amelyet máskor feltétlenül kielejtettek volna, némelyiknek jártányi ereje is alig volt a nagy takarmányhiány miatt. Ezt azzal indokolták, hogy igen nehéz a Hortobágyon otthonos magyar fajta tenyészállatot ma Csonka-Magyarországon beszerezni, mert a magyar fajta szarvasmarhát tenyészítő vidékek részben romja, részben pedig szerb megszállás alatt vannak. Tagadhatatlan, hogy a magyar fajtából a csonka országban nem áll olyan bő választék rendelkezésre, de ezért mindenesetre lehet még elég megfelelő apaállatot kapni. Ezért sajnálattal látjuk, hogy a bíráló-bizottság a megállapítása szerint sem megfelelő apaállatokat nem selejtezte ki és nem szerzett be helyettük másikat. Kevés befektetés fizetődik úgy ki, mint a jóminőségű apaállatok használata és az itt alkalmazott takarékosság nagyon

megbosszulja magát. Ha így járnak el a vezetőkre hivatott Debrecenben, mennyire kedvezőtlen lehet a helyzet egyes nehéz viszonyok közt lévő községekben.

Bikavásár Ecsen. Az Abaujtornamegyei G. E. f. évi április hó 25-én Ecsen tartották a bikavásárát, melyre az idő előrehaladott volt folytán csak 14 db bika jelentetett be eladásra. Az eladott szimmentáli bikák legmagasabb ára 80.000 K. volt, ezen az áron kelet el Teglássy András telivér szimmentálija és Patay Sándor bikája. Átlagos eladási ár 60.000 K. volt. A községek részéről nyilatkozott meg nagyobb kereslet úgy, hogy a csonkamegyében ezidőszent a községek még 10 magyar és mintegy 15 db szimmentáli bikát szükegeinek köztenyésztés céljaira.

Svájci tenyészállathozozat. Az Agricola Export-Import Részvénytársaság, értesülésünk szerint, nagyobb rekompenzációs üzletet kötött a svájci állammal és így 340 darab szimmentáli tenyészszarvasmarhát szállít ki Svájcba. Mintegy két héttel ezelőtt 40 darab bika, hasas üsző és éves üszőborjú érkezett meg, amelyeket a részvénytársaság a Tenyész- és Haszonállat-vásártelep istállóiban helyezett el. Amint értesülésünk, ezen kötésből Magyarországra több állat nem fog érkezni s a magas árak folytán a keleti államokba, különösen pedig Csehországba kénytelen vinni a részvénytársaság a többi állatokat. Az ide behozott állatoknak ezidőig mintegy fele már elkelet, főleg a hasas üszőket és üszőborjúkat vásárolták. Ezidőig vásárolták: Mesterházy Ernő dr. nagygerendi gazdasága, Pannonhalmi főpátsági uradalom, Pappenheim gróf uradalom, Döry uradalom, Magyar Agrár- és Járadekbank tótvázasonyi béruradalma, Pihál dr. zalamegyei gazdasága, Adorjani uradalom, Csernyus Pal dr. pátyi gazdasága, Vay László gróf mohorai uradalma, valamint több község köztenyésztés céljára bikát. — E hír közlésekor újból rá kell mutatnunk, hogy kiváló belföldi tenyészeteink értékesítési lehetőségeit rontják a hasonló rendszertelen, inkább üzleti, mint tenyésztési szempontokat szem előtt tartó behozatalok és ezért örömmel értesülünk arról, hogy ezt a jövőben a földművelésügyi minisztérium nem fogja engedni.

Lignit és újabbkori barnaszén felhasználása a cséplésnél. A szénigények kormánybiztosa a cséplési szénigények kielégítésére április hó 12-én következő rendeletet adta ki: „1. A 200 k. holdnál nagyobb gazdaságok saját nevékre és címükre kérhetik a szénét. 2. A kisebb gazdaságok közösen, vagy csoportonként kérelmezhetik olyan módon, hogy kb. 200 hold után egy vagon szén igényelhető. A kiutalást az előjárás, vagy a bérbeszélést végző cséplőgéptulajdonos, vagy a megbízott legális szénkereskedő kérheti valamelyik birtoktárs nevére. A bérbeszélés kérvények az Országos Szénbizottsághoz (VII., Erzsébet-körút 43.) kell intézni és pontosan igazolni a kérelmező birtokosok nevére, a gazdaságok nagyságát s megjelölni az átvétellel megbízottak pontos címét s a vasútállomást. A kérvények beadási határideje április vége. A szénigények kormánybiztosa közölte egyúttal, hogy a rendelkezésre álló cséplési szénkészletekre tekintettel, a kérelmezett szénmennyiség 40%-át nem elsőosztályú, hanem cséplési célokra ugyancsak alkalmas, de gyengébb kalóriájú hazai szénben fogja kiutalni. Valószínűleg tartjuk, hogy a cséplőlokomoblok közül különösen azok, amelyek eredetileg porosz szénre voltak szerkesztve, nehézségekkel fognak küzdeni a hazai és különösen az újabbkori szén felhasználásánál, mi több hasonló esetek állhatnak elő a magas fűtőértékű hazai szénre berendezett lokomoblokoknál is. E kérdést azonban technikailag igen egyszerűen oldhatjuk meg; egyszerűen kis centrifugál-ventilátort, vagyis szelelőt szerelünk az illető lokomobil hamuszekrényére, amely a tábori kovácsüzemek fűtatójához hasonlóan élesíti a tüzet, és lehetővé teszi, hogy a legalacsonyabb fűtőértékű hazai szénrel is a cséplőgép üzem fennakadás nélkül teljes fordulatszámmal legyen fenntartható. A szelelőt a lokomobil lendítőkerekéről szíjféltellett hajtjuk. Egy ilyen szelelő, melynek költsége a lokomobil nagyságának megfelelően kb. 10.000 korona, vagy annál többre rughat, a lokomobil típusának és nagyságának megadásával megrendelhető és a gépész által felszerelhető. A gazdaközösség figyelmét felhívjuk e módszerre, mert ezáltal elérhetik, hogy a jövőben az olcsó lignit és újabbkori barnaszén egymagában is jól fogják használni. Bővebb felvilágosítással a Szénipari Szövetség igazgatósága, Budapest, VII., Erzsébet-körút 49., II. emelet szolgál.

A cseh gazdák vámpolitikai követelése. A Bránben április hó 2-án megtartott gazdagülés több mint 2000 gazda jelenlétében folyt le. Az ülésen a gazdák egyhangúlag követelték, hogy kivétel nélkül a háború előtti időkben használt vámtarifáknak a pénz elértéktelenedésnek megfelelő többszöröse vétsenek irányadónul. Különösen követelték a gazdák egy megfelelő len- és borvám megállapítását. A gyűlés elhatározta, hogy ha a termelő-érdeklőség ezek a jogos követelése a kormány részéről

nem teljesítetnek, úgy a gazdatársadalom mindent e fog követni az összes ipari vámok mellőzése érdekében hogy így maguknak előnyt biztosítsanak.

Közép-európai gazdasági helyzete. A londoni „Economist“ április 15-iki számában a közép-európai új államok gazdasági helyzetét és egymáshoz való viszonyát tárgyaló cikkében felhívja, hogy a volt osztrák-magyar monarchia utódállamai között a kereskedelemnek teljesen szabadde tétel ezidőszent még különféle okoknál fogva kiviheletlennek látszik. Így Csehország, amelynek leginkább sikerült rendet hozni költségvetésébe és valutáját megjavítani, természetesen ellene van annak, hogy piacait az olcsóbb külföldi áru akadálytalanul elárasztja. A román kormány másrészt, miután ott a földgazdasági bizottság április 21-iki ülésén a hollandiai delegátusnak a szabadkereskedeleme érdekében tett nyilatkozatával szemben a jugoszláviai megbízott a kis-entente nevében rámutatott annak a szükségességére, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben bizonyos — habár átmeneti — kereskedelempolitikai korlátozásokkal feltétlenül számolni kell. Ezt az álláspontot támogatták Norvégia és Portugália megbízottai is.

Méhészeti tanfolyam. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület a mult évek szokása szerint ez évben is rendez méhészeti tanfolyamokat. Az első tanfolyam május 8-án kezdődik, melyre a jelentkezőket az egyesület titkári hivatalában (Budapest, IX. Üllői-ut 25.) délelőtti órákig lehet fogadtatni. Minden tanfolyam 21 napig tart, melynek végétével a hallgatóság látogatási bizonyítványt kap. A tanfolyam hallgatói díja 250 korona, mely összeg a felveleikor fizetendő az egyesület pénztárába. Felhívjuk az érdeklődők figyelmét az Országos Magyar Méhészeti Egyesület eme fontos nemzetgazdasági mozgalomára.

A pozsonyi és komáromi kikötők kiépítése. A pozsonyi és komáromi dunai kikötőknek nagyszabású terve alapján való kiépítését tervezi a cseh kormány. A pozsonyi kikötő oly méretű lesz, hogy évente 3 millió tonna forgalmat lesz képes lebonyolítani. Építési költségeire 226 1/2 millió cseh korona van előirányozva. Ugy tervezik, hogy a kikötő a budapesti kereskedelmi kikötővel egyidejűleg készüljön el. Ugyanerre az időre fog a körülbelül 1 millió tonna, főleg átrakodóforgalomra berendezett komáromi kikötő is elkészülni. Ennek költségeire a kormány 73 1/2 millió cseh koronát irányzott elő.

Kiállításra szállított állatok szállítási díja Csehországban. A cseh földművelésügyi minisztérium nemrég kiadott rendelete értelmében a kiállításra szállított állatok, ha azt a tulajdonos kéri, úgy a kiállításra való szállításkor, mint a visszaszállításnál 50%-os viteldíjmérsékletet kapnak.

Borbeviteli tilalom Jugoszláviaiban. A luxuscikkekre vonatkozó általános behozatali tilalom szerint bork, pezsgő és likőr bevitelét a jugoszláv kormány eltilotta.

Kivitel tilalom Lengyelországban. A lengyel minisztertanács a gabona, állat, zsír, tojás és vasúti talpfák kivitelét Lengyelország területéről be tiltotta.

A gazdaközösség figyelmébe. Kólay Árpád, 1919-ben végzett a budapesti áll. felsőipariskola gépészeti szakosztályát, az összes gazdasági gépek terén nagy jártassággal bír, nőtlen, 24 éves, gazdasági műszaki felügyelői tisztségre vállalkozik.

Felhívás. A „Harkány“ héviz áztató kender- és lengyár r.-t. kéri mindazon gazdákat, kik kender vagy lent rosttermelés céljából az idén szerződés nélkül termelnék, sziveskedjenek a gyárat az elvetett terület nagyságának megjelölésével levelezőlapon értesíteni, azon célból, hogy a gyár az aratás előtt megtekintethesse a termelőket, hogy az eladásra szánt kenderkörö, illetve lencsalmaért az akkori legnagyobb napi árat fogja felajánlani. Kéri továbbá a gyár azon gazdákat, kiknek tavalyi vagy előbbi termésű kenderköröjük vagy lencsalmajuk még eladatlan, szintén tudassák a mennyiséget, esetleg átlagminta beküldése mellett a gyárral, mely azokert a legmagasabb napi árat hajlandó fizetni. Cím: „Harkány“ héviz áztató kender- és lengyár r.-t. Drávaszabolcs.

Gyapjút legmagasabb áron értékesít 50%- kamatmentes előlagnyújtással Párczer Gyula, Budapest, V., Honvéd-u. 38. Telefon 168-24.

„Kimagasló eredményt ér el, aki a kénmáját a szőlő és gyümölcsfák permetezéséhez a hozzávaló utasítás szerint használja“. Utasítást ingyen és bérmentve küld Mayerfi Zoltán permetezőanyag gyára Kecskemétre.

A 38 év óta fennálló Fischer J. részvénytársaság...

Pénzügyi hírek.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár Kunz Jenő dr. elnöke...

Időjárás.

1922. május 1.

Az elmúlt áprilisi hónap időjárása méltán ad okot az elégedetlenségre.

Ha a fagyot nem is lehetett éppen gyakorinak és általánosnak mondani...

A nappali meleg is igen messze elmaradt nemcsak a rendes mértékűtől...

A csapadék csak négy naposorban mutatkozott ugyan, de a csoportok oly tájak...

A csapadék mennyisége hihetetlenül tarkán oszlik el az ország területén.

Az áprilisi csapadékmérleg a következő:

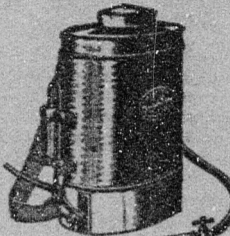
Table with 3 columns: Region, Precipitation change, and Percentage change.

NYILTTÉR.

A rovásban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Patkányirtás, egér, sváb, ruszni, csótány, poloska stb.

Rézgálic, Raffia, Rézkénpor

Szontágh Pál rézárugyár Budapest, IX., Üllői-ut 19. Tel.: József 99-44.

Ingyenes munkaerő

Kisebítő gazdasítzstnek vagy más megfelelő alkalmazásra ajánkozik...

MEZŐGAZDASÁGOK VILLAMOSÍTÁSA!

Ercsőtviteli és világítási berendezéseket tervez, véleményez, szerel, gépeket és anyagokat szállít...

Takarmányfűmagvak!

elsőrendű, magas csiraképeségű, fajszita külföldi áru. Prima moharmag...

Most jelent meg! Új szakmunka!

A többtermelésnek egyik legnagyobb akadályát ma is a szarvaszártság...

MAGYAR DRY-FARMING SIKERES GAZDÁLKODÁS SZÁRAZSÁGBAN

Írta: GYÁRFÁS JÓZSEF, az ország m. kir. növénytermelési kísérleti állomás igazgatója.

Ára bérmentes küldéssel 1922 korona

Gőzeke-bérszántást és rigolozást vállal

ERDÉLYI MÁRK gőzeke-bérszántási vállalata

Földbirtokok és bérletek

REALITAS Részvény-Társaság, Budapest, Erzsébet-körút 27. sz.

FOGAR

FOGHUZÁS, FOGTÖMÉS, MŰFOGAR, ARANY-KORONÁK és HIDAK, FOGSOROK.

Patkányirtásra tengeri hagymát használati utasítással kg.-ként 120 K-ért szállít.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét a budapesti

gyapju-aukciókra

melyek ezen év folyamán két sorozatban, nevezetesen június hó 21-én és október hónapokban tartatnak meg.

Gyapjuárverési Vállalat vezetésége a Magyar Általános Hitelbank gyapjuosztálya

VINOL

Nemzeti Közgazdasági r.-t. Budapest, IV., Váci-utca 31-33. szám.

Termények értékesítését,

mindennemű vételi és eladási megbízást legelőnyösebben vállal: KÖLLŐ GÁBOR

KERESKEDELEM. TÖZSDE

Table with 2 columns: Commodity and Price.

Liszt, őrlemények és abraktarmányok. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Gabonasztyálynak heti jelentése.)

Lisztület megelégnült. Különösen keresett a rozslisz, melyből kivitelképes áru 54 K-s árat ért el. Kg-ként a következő árakat fizették: duplafogós 0-ás lisztért 47-50 K-t, nulláslisztért 46-50 K-t, közlisztért 41 K-t, 6-os kenyérliszttért 34-36 K-t, 7-es kenyérliszttért 30 K-t, 8-as takarmánylisztért 19-50 K-t, nullás rozsliszttért 37 K-t, 1-es rozsliszttért 34-50 K-t, Korpazsolt szilárd, 100 kg-ként: 1725-1750 K-t fizetnek.

Vetőmagvak.

(Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése.)

Tekintettel az előrehaladott vetési időnyre, a forgalom a legtöbb vetőmagvakban csendes, csakis muhar- és kölesmagvak iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés.

Lóheremag, Nyersáru elhanyagolt. Államilag előmzárólt fehérbárcás lóheremag 26,500-27,000 koronát s pirosbárcás lóheremag 22,500-23,000 koronát jegyez. Lucernamag. Külföldi érdeklődése hiányzik. Államilag előmzárólt áru forgalmi ára: fehérbárcásé 17,500-18,000 korona, pirosbárcásé 16,500-17,000 korona. Muharmag kínálata csaknem teljesen szűntel. Irányzata szilárd. Kölesvetőmag iránt a gazdák érdeklődnek. Irányzata változatlan.

Árak nyersáruért 100 kg-ként:

Table with 2 columns: Item name and Price range. Includes Lóheremag, Lucernamag, Mák, Napraforgómag, Lenmag, Kendermag, Tavaszbukkyony, Muharmag, Viktóriaborsó, Csillagfűrt, Köles.

Takarmány.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyálynak heti jelentése.)

Az elmúlt hét folyamán beérkezett takarmányárak emelkedő árakon nyertek elhelyezést.

A budapesti piacon szettek métermázsanként:

Table with 2 columns: Item name and Price range. Includes Prima szénáért, II. rendű, Hansági szénáért, Tiszavidéki szénáért, Muharért, Lucernáért, Szalmaért.

Borju és juh.

A budapesti szarvasmarhavásárra felhajtottak május hó 2-án 329 drb, ugymint: 202 drb élős belföldi szopos borju és 126 drb élő bárány. A vásár lefolyása élénk volt. Árak borjunál 65-105 K., bárányál 75 K. kg-ként.

Szarvasmarha.

(Magyar Mezőgazdák Állattértekészti Részvénytársasága budapesti vásártéri jelentése.)

A hétfői pótvásár összfelhajtása 1900 darab volt. Vásár irányzata nagyon lanyha, miután gyenge külföldi érdeklődés következtében belföldi marhánál árák 10, román árunál 10-15 koronával estek. A csütörtöki fővásár összfelhajtása 1832 darab volt. Irányzat változatlanul lanyha és árák általában további 8-10 koronával estek.

Budapesti vágómarhavásár.

1922 május 4.

Felhajtás 372 darab magyar, 1459 darab román, összesen 1832 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 11 darab magyar és tarka ökör, 224 darab magyar és tarka tehén, 1158 darab román ökör, 270 darab román tehén, 37 darab magyar bika, 31 darab román bika, 1 magyar bivaly, — darab román bivaly.

Minőség szerint: 2 darab elsőrendű hizott bika, 60 darab középminőségű bika, 6 darab alárendelt minőségű bika; 1 drb elsőrendű hizott ökör, 1236 drb középminőségű ökör és 3 darab alárendelt minőségű ökör, — drb elsőrendű hizott tehén, 484 drb középminőségű tehén, 10 drb alárendelt minőségű tehén és 0 rugott.

Valamivel élénkebb irányzat mellett belföldi marhák kilogrammonként 2-3 K.-val drágultak, a román marhák azonban változatlan árákon keltek el. Eladatlanul visszamaradt 387 darab.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként átlósúlyban

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes Bika jobbminőségű, silányabb, Ökör jobbminőségű, közép, alárendelt minőségű, Román ökör jobbminőségű, silányabb minőségű, Tehén, Növendék, Kicsontozni való.

Budapesti sertésvásár.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertésosztályának jelentése.)

A ferencvárosi vásáron a hétfői 2600 drb felhajtás fedezte az egész heti szükségletet. Az üzlet, tekintettel a szalonára és zsirra való csekély keresleire, igen lanyha volt. Árák: prima urasági 134-136 K., prima szedett 128-130 K., közép 120-126 K., öreg urasági 124-130 K., öreg szedett 110-124 K., vészelt súldók 100-110 K., nem vészelt 95-105 K.

Nagytétényi kiviteli sertésvásár.

(A vásárvárosa jelentése.)

A külföldiek nagyon érdeklődnek sertések után, de miután magyar kivitel nincs, magas árakat fizetnek román sertésekért. E héten ismét nagyobb bejelentés jött román felhajtásra.

Budapesti lóvásár.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1922. május 4.

Table with 3 columns: Description, Quantity, Price. Includes Jobb minőségű hátsó és csikó, Könnyű kocsi (jukker), Igas kocsi (nehéz nyugati fajta), Szamárr, Öszvér, Alárendelt minőségű, Vágó, Összesen, Eladatlan maradt, Felhajtott.

Irányzat: lanyha. Szekesfővárosi vágóra vásároltak 64 darabot. Vidéki vágóra vásároltak 21 darabot.

Wieni vágómarhavásár.

(Magyar Mezőgazdák Állattértekészti Részvénytársasága wieni marhabizományi osztályának jelentése.)

A hétfői fővásár összfelhajtása 5115 drb volt. A nagy felhajtás következtében a vásár rendkívül lanyha és árák általában 2-300 osztrák K.-val estek. A csütörtöki pótvásár összfelhajtása 1579 darab volt. A vásár irányzata némileg javult s árák általában 50 K.-val emelkedtek. Jegyzősek a következők: ökör, extrém 1550 o. K., I. r. 950-1150 o. K., II. r. 750-950 o. K., III. r. 650-750 o. K.; tehén, extrém 1250 o. K., I. r. 850-1150 o. K., II. r. 750-850 o. K., III. r. 650-750 o. K.; bika I. r. 850-1050 o. K., II. r. 750-850 o. K., III. r. 650-750 o. K. Kicsontozni való 550-850 o. K.

Wieni sertésvásár.

(A Magyar Mezőgazdák Állattértekészti Részvénytársasága wieni sertésbizományi osztályának jelentése.)

A keddi vásár felhajtása 2200 darab volt. Irányzat lanyha, jegyzősek kg-ként a következők: kivételes 2700 o. K., I. rendű 2500-2600 o. K., huszterés 2100-2500 o. K. A csütörtöki vásár felhajtása 253 drb volt. A vásár irányzata és árák változatlanok.

Külföldi állatvásárok.

Hamburg — Allona sertésvásár. Sertés 100 kg-ként legjobb zsirsértés (125 kg. felül) 6000-6200 M., közep-néhez (110 kg.-on felül) 4800-6000 M., könnyebb minőség (100-110 kg.-on felül) 5200-5600 M., gyenge minőség 4400-5200 M.

Zágrábi állatvásár. Árák kg-ként Jugoslov koronákban: ökör, elsőrendű 55-60, másodrendű 40-50. Sertések, huszterés 60-65, hizott sertés 60-85 js. K. A szarvasmarhák változatlanok, a sertésárak általában emelkednek.

Prágai marhavásár. Az árák cseh koronában és kg-ként: ökör 8-50-9-50, bika 10-50-11-50, tehén 8-9-50, borju 10-12-50 cs. K.

Zsiradék és faggyu.

A budapesti vágóhídon legutóbb szettek nagyban sertészsírért 190-195 K.-t, szalonzsírért 165-179 K.-t, faggyuért 80-105 K.-t nagyban kg-ként Berlin. A külföldi fizetőszközök árának hanyatlása következtében a zsiradékárak is csökkentek. Árák: Choice Western Steam 78, pure lard tereszekben 80, berlini pecsenyészir 81, sózott amerikai hátszalonna 74-80 marka kg-ként vastagság szerint.

Tej- és tejtermékek.

(A Budapesti Központi Tejcsernok R.T. jelentése.)

A Központi Tejcsernok jelentése szerint a tej és tejtermékek ára a múlt hét óta változatlanok.

Gyapju.

Az utóbbi napokban a gyapju értékesítésének lehetőségei iránt a termelők részéről fokozottabb érdeklődés mutatkozott. A kereskedők azonban tartózkodók és így csak mérsékelt forgalom fejlődött ki, változatlan 240-285 korona árák mellett.

Nyersbőr.

A budapesti bőrpiacon a helyzet annyiban változott, hogy a nagy bőrgyárosok hármasszövetségének sikerült a marhabőr árát keddről szordára további 3-5 koronával leszorítani. Fizettek ugyanis kedden magyar marhabőrt és mindenfajta bikabőrt 105-108, szerdán 109-105, tarka marhabőrt kedden 110-115, szerdán 108-112, borjubőrt kedden és szerdán 215-220 koronát. Csütörtökön fizettek magyar marhabőrt és bikabőrt 104-106, tarka marhabőrt 108-114, borjubőrt 190-200 koronát a vágóhidakon átvéve.

Zöldseggfőlék és gyümölcs.

(A piacok kisinyben a budapesti vásároscsernokban 1922 május hó 5-én.)

Sárgarépa I. r. kg-ja 80-100 K., II. r. kg-ja 50-70 korona. Petrezselyem I. r. kg-ja 70-80 K., II. r. kg-ja 40-55 K. Zeller kg-ja 45-80 K., zeller drb-ja 22-35 K. Kalaráb kg-ja 30-40 K., ujd. drb-ja 12-25 K. Vöröshagyma makói kg-ja 80-90 K., közöns. kg-ja 50-60 K., egyiptomi kg-ja 75-85 K. Fokhagyma kg-ja 35-60 K. Cékiafépa kg-ja 15-24 K. Kelkáposzta kg-ja 35-42 K., ujd. drb-ja 6-12 K. Saláta I. r. drb-ja 6-10 K., II. r. drb-ja 2-4 K. Sóska kg-ja 25-50 K. Ugorka kg-ja 300-350 K. Burgonya kg-ja 11-18 K. Retekek hónapos csomója 2-4 K. Spárga szőlő kg-ja 90-120 K., közép kg-ja 50-80 K., levesnek való kg-ja 20-40 K. Savanyított káposzta kg-ja 45-50 K.

Baromfi és tojás.

(A piacok kisinyben a budapesti vásároscsernokban 1922 május hó 5-én.)

Csirke, élő, rántani való párja 300-500 K., sütni való, párja 500-700 K. Kacsa, liba tiszt. hiz. kg-ja 200-230 K., Tyuk élő, párja 500-700 K. Tojás darabja 5-8 K.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete borértékesítő osztályának jelentése.)

Ausztriában május 4-én a vőmáziót 700% o. ról 1000% o-ra emeli fel, ami literenként kb. 90 o. K. vámtöbbletet jelent, úgy, hogy most Ausztriában egy liter bor után csak vámért 300 o. K.-t kell fizetni. A borpiac már esendesebb, az árák azonban, dacára annak, nem olcsóbbak. 9-12 Malligand-fokos parasztáruért 22-38-38 K.-t fizetnek, urasági tételért, minőség szerint, 30-42-45 K.-ig. Balaton vidékén finom hegyi borokért (13-14% Malligand szerint) egészen 50-56 és ritka esetekben 60 K.-t is kérnek el. Tokajhegyaljai borok iránt nincsen érdeklődés. 12-13 Malligand-fokos 1921. évi tételüket hordó nélkül, fejteve, 45-60 K.-ért lehet vásárolni. Az utolsó időben igen élénk volt a kereslet otello vörös borokban, amelyekből nagyobb tételek, legnagyobbbrást Gyöngyös vidékéről, kerültek eladásra. Ilyen 10-11% o. otello vörös borokért 31-36 K.-t kérnek.

A szeszüzlet helyzete.

Utolsó jelentésünk óta az üzletben az élénkség továbbra is változatlanul tart, bár főhnyire kisebb tételek iránt mutatkozik érdeklődés. Lényegesebben nagyobb forgalom volna a fogyasztási szeszben, ha a seprúpálka — mely töményített formában is nagyobb tételekben kerül a piacra — a szükséglet egy tekintélyes részét nem fedezné. A seprúpálkát még mindig a szeszraktell árjegyzése alatt kínálják. Utalunk e tekintetben a pálinka-üzletről alant közölt üzleti jelentésünkre. A szeszraktell ármegállapító szerve — további intézkedésig — a fogyasztási szeszre változatlan alapárakat állapított meg, míg az ecetgyártásra szolgáló szesz ára hektoliterfokunként 20 K.-val, az általános denaturálószerrel való denaturálásra szolgáló szesz alapára pedig 10 K.-val drágábban állapított meg. Az adómentes ipari felhasználásra szolgáló szesz ára változatlanul 75 korona. A következőkben közöljük részletesen az árakat: Fogyasztásra szolgáló finomított szesz ára, adó nélkül, legalább 100 hl. vételénél a következőképp alakul: alapár hektoliterfokunként 180 — K., fuvarátalány 6 — K., 1 1/2% o. bizományi jutalék 2-70 K., ellenőrzési illeték — 20 K., összesen 188-90 K. Gyümölcsipalkatékban szilárd az irányzat és ugy törkölyben, mint seprúpálkában élénk volt a vételkedv. Szilvium iránt nagy érdeklődés mutatkozik, azonban termelők részéről áru alig jön a piacra és az áráinkább névleges. Borparlatban, főleg I-a áruban, vannak vevők.

Mai jegyzés az termelőállomás: Törköly 290-300, seprúpálinta 280-290, szilvórium 360-370, borpárlat új 350, régi áru 390-400, 10.000 literfokként, hordó és forgalmi adó nélkül. A kiviteli üzlet gyümölcs-párlintak-félékben igen élénk és több tétel került a legutóbbi két héten vámkülföld felé elszállítva.

Budapesti értéktőzsde.

(1922. május 4-én.)

Table with exchange rates for various currencies and goods. Columns include Valuták, Záró ár, Külföldi váltók, and Záró ár.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. J. Liget-pusztá. Ha a jógógu s nem falánk ló a zabot szalmaszeccskával keverve kapja, többnyire csak 4-5 százalékkal használja ki jobban a darált zabot, mint az egész szeműt. Ugyanis Kellner szerint 100 kg. felaprózott zabnak szárazanyagából átlag annyit emészt meg a ló, mint 104,3 kg. egész szeműből. Ezért főleg csak a szópós csikók és a rosszfogu, valamint a falánk lovak számára ajánlják a zabnak zuzását vagy darálását. Azt is tapasztalták, hogy a zabdara kevésbé szilárdítja a szervezetet, vagyis a lovat lágygyá és izzadásra hajlandóvá teszi. A gyors járásnemekben használt jógógu lovakkal tehát föltétlenül csak egészszeműt fogjuk a zabot etetni és inkább csak a hidegvérű lovaknál rendszerezitjük a zuzott vagy darált zabnak etetését akkor, ha a felaprózás a zab értékének 4-5 százaléknál kevesebbet kerül. A zabhoz keverendő szalmaszeccska mennyisége a zab súlyának felétől másfeléig változhat és pedig úgy, hogy az élénk járásnemekben használt lovak kevesebb szalmaszeccskát etetünk, mint az igaslóval. Valamennyi szeccska között a rozsszalmát tartják erre a célra a legjobbnak. Szeccskavágó hiányában fűvet vagy polyvát is kevertetünk a zabhoz, bár ilyenkor a zabdara kihasználása már nem 4-5, hanem valamivel nagyobb százalékkal mulja felül az egész szeműt. Utóbbi a széna-szeccskára s általában valamennyi lágú vagy nagyon rövidre vágott szeccskára is vonatkozik.

Cs. J. Cukorcirkot csalámádénak vetni csakis oly viszonyok közt érdemes -- de akkor nagyon is érdemes --, ahol a kukoricacsalámádé a szárazság miatt nem megy. A cukorcirkot tehát elsősorban kései vetésű csalámádénak való. Májusban vetendő: kat. hófánkint 12-13 cm. sortávolságra 20-30 kg. mag kell. Bugájának megjelenése előtt kell zöld takarmánynak vágni. Hideg, nedves talajba nem való. Annak a fűzetes kimutatását egyébként, hogy a cukorcirkot hol, mikor és mennyiben pótolhatja a kukoricacsalámádét és mily viszonyok közt ér többet, lásd a következő, kiadóhivatalkunknál is megrendelhető legújabb szakkönyvben: Gyárfás József, Magyar Dry-Farming.

P. H. 1. Széna 1 m³-nek sulya 6 heti összerakás után 80-90 kg., 1 év után 20%-kal több. 2. A moharkazal egy m³-ben 10%-kal rendszerint nagyobb suly van, mint a löhere s baltacimében. A löhere s baltacim köbméter-sulya megközelítőleg egyforma. 3. A szalma köbméter-sulya összerakás után 6 héttel s 1 év múlva ugyanazt a különbséget mutatja, mint a széna. A rozsszalma köbméter sulya 50-60, a buzaszalmaé 60-70. A tavaszi szalmaé 65-75 kg.

N. K. Halas. 9 méter széles, 9 méter magasság mellett telepedett állapotban 550-650 q nyom. N. G. Kisvelence. Buza s a tavaszi kalászosok polyvája egyenértékűnek vehető a tavaszi szalma árával. Tehát ezen polyvák árának megállapítására a tavaszi szalma piaci ára szolgáltatja az alapot.

P. G. A több anyától származó ujonnan született malacnak állandóan anyja mellett van a helye s így nem lehet azokat összeengedni legalább 10 napos korukig. Az ilyen kora malac egy kis utbagazítással már rátalál anyjára s csupán az első kieresztés alkalmával kell vigyáznunk, hogy csakugyan jó helyre menjen vissza, ami nem nehéz dolog, mert teljesen egyforma malacok nem léteznek, de összeresztés előtt krétával meg is jelölhetők.

Sz. G. 2 lónak az abrakon kívüli szükséges legalább 20 q széna és 20 q szalma és 10 q alom. Ennek következtében megvetett széna, szalma s alom gazdasági értéke 40 ezer koronára tehető. Ezzel szemben a trágya értéke 8400 koronát tesz ki.

HALTENYÉSZTŐ és HALKERES-KEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST, V., BÉLA-U. 8. Telefon: 79-46. Elvállalja tőgazdaságok létesítését, kezelését. Elad saját közismert régi kipróbált tenyésztéséből származó elsőrendű tenyészanyagot. Halterméseket megvesz, avagy bizományban értékesít belföldön és régi külföldi szervezete útján is, a legelőnyösebben saját vasuti kocsi-parkjával halszállítást vállal. Termelési hitel nyújt. 2509

GÖZEKEBÉRSZÁNTÁST rigolozást, kultivátorozást vállal 25 HP Fowlergarnitúrával NAGYBÖGRE-MAJORI BERGAZDASÁG, KÖZTELEK (Szolnok m.). Interurbán-telefon: Kótelek 5.

Mangalica tenyészanyag az ideai tenyészállatkiállításon többszörösen első díjakkal kitüntetett törzstenyésztésből eladó és pedig: 50 drb 3/4-éves tenyészkan és 60 darab 3/4-éves tenyészkeca. Előzetes értesítésre Szerencs vagy Tarcsal állomáson kocsi vár. Dr. Csobaji Gyula gazdasága, Tarcsal. 2597

M. HAASZ ADOLF gépszijára gépszijákat BUDAPEST, V., Csányú-u. 7. (Hágyrúd-s. 25.) Telefon 13-45. Ajánl raktárról, elsőrendű szinbőr-ből készült gépszijákat valsemlelt és más egyéb technikai börtökkeket. 2190

A lizstharmit és firtperonoszpora ellen egyetlen bevált szer a jó rézkénpor Eladása a Magy. kir. Földmiv. Miniszter 26111/922. sz. rendeletével engedélyezve Ára kötelezettség nélkül 50 kilogrammos zsákban, csomagolás nélkül, kg.-kint K 64.- 5 és 10 kilós postacsomag csomagolással együtt, kg.-kint K 68.- kapható a 2630 Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Élőállat- és Gazdasági Kereskedelmi Vállalat GEBHARDT és KAUFMANN szarvasmarha-, borjú-, juh- és sertésbizományi üzlet 1504 Budapest, VIII., Aggteleki-utca 2. sz., II. em., 7. TELEFON: József 31-23. Irányítás: „Jármos” Budapest. SZALLIT VESZ prima fehér, bastard és varslarka jármosökröket, továbbá megrendelésre fiatal jármosbivalyokat és valódi terdál és szászregeni szilaj-tinókat legújulenyesebb napiárban. Állategyógyászok elmozdók: Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Gebhardt és Kaufmann, Budapest-Ferencváros, Urhatszárte Sertésállományok elmozdók: Gebhardt és Kaufmann Budapest-Ferencváros, Sertésvásártér.

Munkaruhák gazdaságok és üzemek részére olesó katonaing, alsónadrág zsák ördögőr- és zeugnadrág ponyva kék gépészruha lótakaró kocsisruha, libéria, disz-szűr legelőcsöbban kaphatók: Gutmann J. és Társa Budapest, VII., Rákóczi-ut 16. TELEFON: József 130-42 és József 130-95. Kívánatra árajánlat. 2140

Vörösréz pálínka-főzőüstök minden nagyságban raktáron. Békéből minőség. Legrendelése bármilyen kivitelben kőcit-vörösréz-üstöket mosó- és lekvárfőző-üstöket Máthé Andrást rézműrugyára, Újpest, Károlyi-utca II/a. 2117

GÖZEKEKOTÉL HEGEDŐS JÓZSEF okt. gépész-mérnök Budapest, IV., Pappnövelde-utca 1. sz. TELEFON: 99-86. 2272 Sörgőgyém: HEGEMON

VIDÉKI HÁZTULAJDONOSOKNAK gázvilágítótelepeket, fürdőszoba- és vízvezetékberendezést előnyös áron készít és szerel 2639 Gergely Testvérek, Budapest, VII., Hernád-utca 39/a

Tenyészbika nehéz, 22 hónapos, valódi szimmentháll, eladó. Megtekinthető: Budai Gazdálkodónál, Budapest, II., Margit-körut 64/b. Ugyanott megvételre keresünk 1-2 drb könnyű tenyészbikát. 2648

Keresünk 50 holdtól 200 holdig, 200 holdtól 600 holdig, 600 holdtól felfelé bármilyen nagyságu birtokokat. Vételre finanszírozását eszközöljük. Tőzsdéi megbízásokat legszolidabb módon fogantatósítunk. Schwarz Gusztáv banküzlete, Budapest, V., Vörösmarty-tér 6. (Gizella-tér.) 2578

„Wiking” fűkaszalók, alkatrészei marokrakó-gépek és Munkteli svéd nyersolajmotorok, körfűrészasztal, 3-kétes szeccskavágó, stabilgépek és gőzkazánok, malomberendezési gépek és teljes malomberendezések raktárról azonnal szállíthatók: Magyar Általános Gépforgalmi Betéti Társaság 2591 Heisler Sándor és Tsa Budapest, V., Váci-ut 42-46.

HUNGÁRIA SZÉRUMMŰVEK R.-T. BUDAPEST, VI. SZONDY-UTCA 78. TELEFON 147-97. 2079 Gyógym: HUNGARIASERUM

Termeli az állatorvosi gyakorlatban használatos összes védőoltóanyagokat és szérumokat. Allamilag kipróbált sertéspestis ellenes vérsavó minden mennyiségben kapható. Sertéspestis ellenes anyagunk tiszta, centrifugált vérsavó. Nem tevesztendő össze a defibrinált vérral. 805 Kérjen azonnal prospektust!

Külön diagnosztikai osztály. Díjtalan körmegeállapítás. Díjmentes felvilágosítást nyújtunk minden szakkérdésben.

Juhsajt, gomolyát, tejet és tejtermékeket

a legmagasabb napi áron (költségre is) vásárol
Havasai Vajvállalat
 Budapest, VIII. Tisza-Kálmán tér 24.
 Telefon: 78-58. 2857 Sörgőnyelm: Havasivaj

Most jelent meg!! Végrehajtási rendelet a vagyonváltás II. törvénye tárgyában

Különös tekintettel az 1000
 holdon felüli földbirtokra.
 Összeállította: **Károly Rezső dr.**
 min. tanácsos, az Orsz. Meség. Uszeml. Intézet igazgatója
 Ára bérmentes küldéssel 76 H

Vagyonváltás II. törvénye

(Ingatlanok, felszerelési tárgyak és
 egyéb jószágok vagyonváltásáról)

Károly Rezső dr. magyarázataival

Ára bérmentes küldéssel 192 H

A két mű együtt megrendelve, bérmentve 260 H

„PÁTRIA” r.-t. Könyvosztálya
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

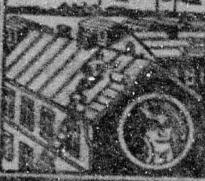
Telefon:
 174-16.

Csillag Gyula

szivattyú- és
 gépgyára
 Budapest, V., Tisza-u. 8.
 Szállítási áraknak és garancia-
 feltételek részletei az alábbi
 tájékoztatókban találhatók és
szivattyukat
 kész- és erőhajtásra. 2041

KOLLARIT- BÖRLEMEZ

KOLLARIT-
 BÖRLEMEZ
 SZAGTÁLAN FEDÉLLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK,
 MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI
 ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A
 LEGALKALMASABB

GYÁRTJA:
 EGYESÜLT, UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLAR MIKLÓS és BREITNER.
 Közp. iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28.

Csapat a palota Kollár Miklós és Breitner, melynek létesíté-
 séről a következőkben olvashatunk: - Hírszerzői és jogászok stb.

Aszfalt- és kátrányfedéllemezek

„Strelit” bórlemezek

kapható

POSHANSKY és STRELITZ

aszfalt- és kátránygyártóipari
 BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 27. SZ.
 Telefon: 24-29 és 82-85. 2014

GYAPJÚJÁT, gabonamintjét és egyéb mezőgazdasági terményeit legmagasabb áron adhatja el

ZEISLER ARTUR

Budapest, V., Dorottya-u. 9., félemezlet
 BANK és BIZOMÁNYI ÜZLETEK UTJÁN.

GYAPJÚT egy előkészített posztógyár ré-
 szére legmagasabb gyári
 bevásárlási áron veszek. Elővetéleknél 60%-os azo-
 nali készpénzfelajánlást fizetek, a hátralékot a hely-
 színen eszközölendő átvétel alkalmával. 2013
 Törzsei megbízásokat legelőnyösebben lebonyolítottuk.

BIBÓ KÁLMÁN

Telefon: 107-23, 131-40.
 Sörgőnyelm: BIEÓKÁL BUDAPEST
 Fiókok: Enying, Szilasbátság, Dövecser,
 Zirc, Kaposvár, Debrecen, Berettyó-
 újfalu, Békéscsaba, Miskolc.

Rabonakereskedelmi Részvénytársaság
 Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 14. szám.

Szállítunk és veszünk mindenféle terményeket, mag-
 vakat és takarmánycikkéket.

Magyar Többtermelés R.-T.

Telefon: Budapest, V. ker., Akadémia-utca 3. sz.
 92-79. és 136-79.

Alaptőke: 10.000.000 korona

Sörgőnyelm:
 Plus

Elnök-vezérigazgató: báró Lers Vilmos
 v. b. t. t., nyug. államtitkár, egyetemi tanár

Igazgatóság: Bacher Emil, a Viktória gőzmalom vezérigazgatója, dr. Fokker A. J. ügyvéd, a Niederländischen
 Productie en Handel Maatschappij felügyelő-bizottságának elnöke, Leiden (Hollandia), Fuchs Z. Lajos kir. tanácsos
 (Wien), dr. Gonda Illés, a Mobirt. vezérigazgatója, dr. Hampel Antal ny. államtitkár, báró Lukschich
 Géza ny. altábornagy, dr. Medve Zoltán ny. főispán, kir. kamarás, dr. Milkó Endre nagykereskedő,
 Molnár Dezső ny. altábornagy, borzovai Nagy Ottó ny. főszolgabíró, földbirtokos, Oluf Schacht, a Förderung A.-G.
 igazgatója (Berlin), Schiffer Miksa mérnök, Sternád István, a Hangya igazgatója.

Csonka-Magyarország legfontosabb problémája a mezőgazdasági és
 ipari többtermelés. Ennek szolgálatában áll a német és holland tőke bevo-
 násával alakult Magyar Többtermelés Részvénytársaság, mely ezt az
 égető kérdést gyakorlati uton valósítja meg. A részvénytársulat többek
 között foglalkozik gazdasági kisvasutakkal, szénföldtárásokkal, erőátvitel-
 lel, hajózási létesítményekkel, szállítványozással, erdőtermeléssel,
 szőlő- és fűszelékexporttal, konzervekkel, a len- és kendertermelés foko-
 zásával, kertészettel, szóval mindazon gazdasági ágazatokkal,
 amelyek a mezőgazdasági és ipari többtermelést mozdítják elő.

A Magyar Többtermelés R.-T. a hozzá forduló gazdáknak készséggel ad szakszerű felvilágosítást.

ÉBER ERNŐ, TOEPLER OTTÓ és Társai
 gazdasági üzem- és iparfejlesztő vállalat
 BUDAPEST, V., Széchenyi-utca 1.
 TELEFONSZÁMOK: 07-09, 24-20; Táviratcím: FERAX Budapest

Vásárol legmagasabb áron
gyapjút

külföldi kivitelre és belföldi fogyasztásra 2300

EREDETI SIMMERINGI
12 HP magánjáró benzinmotor

mely **Csépel Vontat Szánt** (10 óra alatt 4 holdat, 7 kg. holdankénti benzin fogyasztással).

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI., VILMOS-CSASZÁR-UT 61. SZ.
 TELEFON: 46-03. 2302

Ne vakarja koponyáját Vegyen rögtön „Lukrecia”-t! // Hogyha ezt a szert használja, Nem megy tönkre lószerszáma!

„LUKRECIA” ELISMERT LEGJOBB LÓSZERSZÁMFESTŐ ÉS IMPREGNÁLÓ =

„LUKRECIA” 34422 SZ. CZIMKEVEL ELLÁTOTT A VALÓDI. UTANZATOKTÓL ÓVAKODJUNK!

Mint ahogy a lovat etetni, úgy a lószerszámot ápolni kell. Erre legjobb a „Lukrecia”, amit számos elismerő nyilatkozat bizonyít. **Nékülözhetetlen cikk** különösen a nyári hőség beállta előtt, hogy a téli nedvesség következtében ne repedezzen a lószerszám bőrkatrésze. Azonnal tessék fűdni szükségletét!!! Látérs ávegekben szígyártóknál és kereskedésekben, 5 kilótól felfelé mezőgazdasági, műszaki és hasonló cégeknek, nagy kivitelben

Vad és Takács vegyi és olajipartelepe, Pestujhely kapható. Ára kilogrammonként 150.— K, 5, 12 1/2, 25 kilós hűdög és láda önköltségi árban, 3% forgalmi adó. **Edógkannát tessék küldeni postán, megfőtjük!** Ezen hirdetés készletünk tartalmáig fog megjelenni! 2935

Keresek egy ügyfelem részére

1000-2000 holdas bérletet

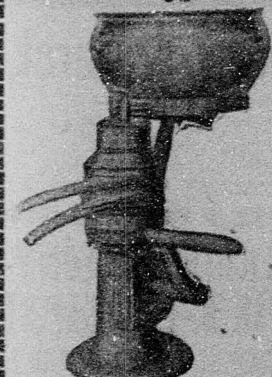
instrukcióval vagy anélkül, átvétel lehetőleg folyó év október 1-én; Dunántul, esetleg Heves, Borsod vagy Pest megyében. Ajánlatok: Dr. Mayersberg Tivadar ügyvéd címére, Budapest, V., Csáky-u. 14. küldendők. 2945

GAZDASÁGI NYOMTATVANYOKBÓL
 Árjegyzéket küld a „PÁTRIA” nyomda r.-t. nyomtatványkezelői osztálya, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek.)

Eladó szántó- és cséplőgépek:

A Veszprémmegyei Talajművelő r.-t. nál, Veszprémben, eladó két darab STÖCK-motorek, 50-60 HP, hat eketesítel. Ára egyiknek 135.000 K, másiknak 220.000 K. Továbbá egy Forster-féle 8-as cséplőgőzlokomobil 140.000 K és egy Resicza 42” cséplőszekrény 225.000 K-ért. Valamennyi gyárilag kijavított, tiszta állapotban, a lokomobil múlt évben volt fosztróba alatt. Bármikor megtekinthetők és átvehetők Veszprémben. Az árakhoz 3% forgalmi adó jár. 2950

Modern tejgazdasági gépeket

szolid kivitelben, kiváló teljesítménnyel, minden nagyságban szállítunk. 203 Szeparátorjainkból eddig a világ minden részében több mint 100.000 darab van használatban. Árjajánlattal készséggel szolgál: **Fehér Miklós Gépgyár R.-T., Budapest V., Váci-ut 80.**

Mielőtt vásárol, kérjen tőlünk Árjajánlatot!

TEXTIL

AZ ÖSSZES TEXTILSZAKKAR IPARI ÉS KERESKEDELMELI LAPJA

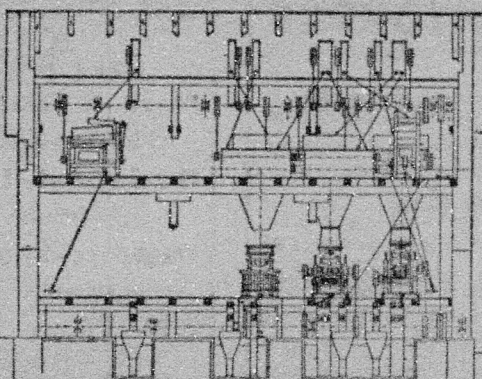
Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, VII., Rákóczi-ut 23.** Telefon: József 120-41 **Megjelenik minden hó 1-én és 15-én** Előfizetés egy évre 200 K. Egyres szám ára 15 K **Allattenyészőknek nékülözhetetlen!!**

Földbirtokosok, Gazdák, Gép- és Malomtulajdonosok figyelmébe!

Ajánlatok: motorbenzint, motorhajtógázolajat, gépkenőolajokat, gépszirt, kocsi kenőcsöt és petróleumot a legolcsóbb napi áron az Budapesti raktár, csere vas, illetve fahordókban utánvót, vagy készpénzfizetés ellenében. Mielőtt tavaszi szükségletét fedezné, saját érdekében kérjen árjajánlatot

Révész Béla műszaki irodájától Budapest, VI., Felsőerdősor 25. sz. Interurban telefon: 10-77. 2951

Ilyen **MALOM** minden községben kifizeti magát!

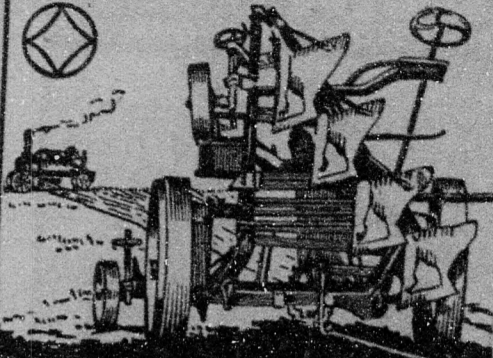
Egyszerű Tökéletes Kevés befektetést igényel Gyorsan berendezhető

Tervezést és költségvetést gyorsan készítünk Érdeklődők kereszének fel bennünket vagy hívják meg szakértővizelőnket

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. MALOMÉPÍTŐOSZTÁLYA BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 76. 2955

Rheinmetall-gőzekék

kezeskednek a biztos és okszerű üzemért.

Rheinische Metallwaaren- u. Maschinenfabrik
Düsseldorf

Központi eladási hely:
Berlin W. 8. Friedrichstr. 56-57.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

PALA

ETERNIT-MŰVEK HATÁRNEK LAJOS, KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYÉREGY-ÚJFALU

Gazdasági vasutak részére
sínnek,
kaposolászerek,
váltók,
fordítókorongok és
répakocsik

ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KESKENYVÁGÁNYU VASUTOSZTÁLYA
BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 32. sz.

ZSAR, ponyva, zsinegaru
kapufő: 2579
SCHILLINGER MIRSÁ R. 1.,
Budapest, Rudolf-rakpart 7. sz.
Zsák- és ponyvaköcsözés.

Vas és gazdasági vasárak
Olaj, kocsikenőcs, petróleum
Műszaki cikkek
legelőcsöbben 2003/a
Lányi és Weitzenfeld, Budapest
VIII., Rökk-Szilárd-utca 18. Telefon: József 53-04.

BIRTOKREFORM

ügyében történő hatósági és hivatalos eljárások alkalmával mind az igénylők, mint a kisajátítást szenvedők részére fontos, főleg a kövcikszó kérdések szakcszerű megállapítása:

CSEREBIRTOKNAK
mely része egyenértékű a kisajátított birtok részével?

KÖZÉRDEKŰ INTÉZMÉNY (kórház, Árvaház stb.) birtokának mely része térmi meg az intézmény részére ekvivalenül szükséges terményeket?

KÜLÖNLEGES BERENDEZÉSŰ oly gazdaságok esetei forog-e fenn, melyek okszerű üzeme csak összefüggő területen folytatható?

KERT, GYÜMÖLCSÖS, SZŐLŐ, FAISKOLA üzemé- hez mekkora a nélkülözhetetlen és másutt nem pótolható terület?

MEZŐGAZDASÁGI IPAR céljaira mekkora a nélkülözhetetlen ingatlan?

NAGY-, KÖZÉP-, KIS- ÉS TÖRPEBIRTOKNAK egyes viszonyok között mily ingatlanokat kell tekinteni?

OKSZERŰ GAZDÁLKODÁS követelménye adott esetekben fennforog-e vagy sem?

TEJTERMELÉS biztosítására - közfogyasztás céljaira - a birtok mely része szükséges?

VAGYONVÁLTSÁGNÁL az 1900 holdas birtokokat mennyiben érinti vagy mentesíti a földleadás?

Mindezekben és hasonló kérdésekben felek megkeresésére szakértőjével eljár és részletes szvkvéleményt kidolgoz, a m. kir. földművelésügyi miniszter fennhatósága és az OMGE pártfogása alatt álló

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI INTÉZET
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-U. 8. TELEFON JÓZSEF: 51-05.

MOTOR- ÉS GÉPGYÁR MARTOS ÉS HERZ
BUDAPEST, ERZSÉBET-KIRÁLYNE-UT 57.

GYÁRTI
BENZINSZIVÓGÁZMOTOROKAT, GENERÁTOROKAT

Uradalmak figyelmébe ajánljuk ordályi magyar előbördő
jármosökreinket
Érdoklédők forduljanak a Gazdasági Takarékpénztár r.-t.-hoz, Debreczen, Király-u. 2. Interurban telefon: 5-48.

60 nap alatt lakóházat vagy emelet ráépítést
90 nap alatt kastélyt vagy nyaralót

Építők és szobárosok beállítására alkalmasan áradunk. Általános Építési Rézvénytársaság szabadalmazott Menteni építészeti irodája Budapest, VII., Vezsényi-utca 28. Telefon: József 65-20, 25-26
Különlegesség: modern gazdasági épületek, istállók a hasznos állatgazdasági viszonyoknak megfelelően.

„ARBUS“
Faáru- és Famegmunkálógyár R.-T.
Gazdasági faáruosztálya
Budapest, I., Bercsényi-u. 12. sz.
Telefon: József 52-34.

Azonnal szállit saját kezelésében kitermelt:

Vasaló- és gazdasági talicskákát	Békk. kerékpárpát
Csúcs talicskák	Köcsk. kerékpárpát
Köcsk. talicskák	Köcsk. kerékpárpát
Kis gyermek talicskákát	Cseresznye
4-8 kűllős vasaló talicskákereket	Összevontó talaplat
Kisgyermekkerékpárokat vasalótalaplat	Nyílvaszár székcsapart
Köcsk. kerékpárokat vasalótalaplat	Nyílvas. üzemelt. székart
Háztart. gyertyán székcsapart	Nyíl vas. csatlakozórt
Háztart. gyertyán székcsapart	Kendőr. szék
Kapanyelű	Kétféle trapanzórt
Capanyelű	Vasúti gerendlyót
Villanyelű	Részes gerendlyót
Ökörtrom talicskák	Székcsaparttalaplat
Békk. kerékpárpát 300-400 cm.	Békk. kerékpárpát
Nyílvaszár székcsapart	Köcsk. kerékpárpát
Patrónaerák 300-400 cm.	Köcsk. kerékpárpát
Békk. és póklapart	Békk. kerékpárpát

Minden mennyiségben, termelési helyeitről.

Szőlősgazdák!
A gyakorlati tapasztalatok és a tudományos kísérletezések egyaránt lényesen bebizonyították a
Badaesonyi Rézkénpor
rendkívüli tapadóképeségét és oly nagyfokú gombaölő hatását, hogy a szőlőbetegségek — így a peronospora és lisztbarna — összes gombáit 24 óra alatt teljesen megsemmisíti. Gyártja és szállítja a Badaesonyi Rézkénporgyár Tapolczán a Balaton mellett.
*Lásd a „Természettudományi Közlöny“ 1921. évi november hó 15-iki pótfüzetét és a „Borszállati Lapok“ 1921. évi december hó 8-iki számát. 2074

Lütz-féle Gyémántfesték
VIRÁRÁLLO HEM HÁMLIK LE NEZAREPÉDEZIK
Kilöndön bevált színezőanyagoktól hatékonyra és tiszta
Lütz Ede és Társa
Lakó- és festékgyára, Budapest, VII., Örnagy-utca 4.
Telefon: József 53-05.

Olajfénymáz festék

Lőcsös-kocsik, szekerek,
alkatrészek, mezőgazdasági faárak,
Eszterházy s egyéb hajtókocsik, butorok, háztartási cikkek, gyermekkocsik, játékok, ablakok, autókarszériák stb. stb.
tűmeggyártás
NEUSCHLOSZ-LICHTIG REPÜLŐGÉPGYÁR ÉS FAIPAR R.-T., BUDAPEST
Eladási iroda: BUDAPEST, V., BALATON-U. 2. TELEFONSZÁMOK: 78-43, 161-73.

Lótartók!

Mindenféle **LÓSZERSZÁMOT és NYERGEKET**

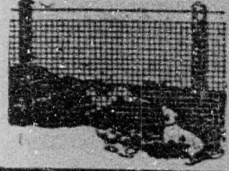
szállítunk bármily mennyiségben. 2123

KOLHÁNYI TESTVÉREK
szijgyártók és nyergesek
Budapest, IX., Viola-utca 48. sz.

Hívótelefon:
József
53-09.

Hungária drótfonat

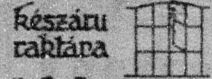
Képezi a legjobb és legolcsóbb kerítésanyagot.

Egyedül gyártója:
Haidekker Sándor
szodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
BUDAPEST
VIII., Üllői-ut 48/B, 574m.
Képes árjegyzék ingyen! 2297

Farkas Péter

Építési vasmunkák és
istálló berendezések

Készáru raktára 1592
BUDAPEST V. Váci-ut 36

Elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket

uradalmak, malmok, kastélyok stb. részére, meglévő telepek átalakítását, bővítését, szivattyúk, gazdasági és hűtőberendezések beépítését vállalja:

SZEKELY és TÁRSA
Budapest, VI., Liszt-Ferenc-tér 8. sz.
Telefon: 98-60. 2214 (Alapították 1905-ben)

Figyelem!!!

Földbirtokot, szőlőt, erdőt, gyárat, bányát, házat, malmot venni, eladni, bérelni, szándékok fordulnak birtokmal: csepel **ZOLTÁN DÉNES** Felső-magyarországi Ingatlanforgalmi és Parcelációs Irodájához, Miskolcra, Agrár-telep. Telefon: 850. 2391

Bársfaháncs

a raffia pótlására. Ára kilónként 20.— korona.

HAIDEKKER SÁNDOR

szodronyszövet-, fonat- és kerítésgyárban

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. sz. 2535

Gőzekeköteleket

szavatolt legmagasabb szakítási szilárdúsággal eredeti gyári áron, azonnal szállítok 2411

Toepffer Róbert mérnök

gősszalaggal vállalkozó

Budapest, I., Mészöly-utca 6. Telefon: József 85-05.

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. NAGEL ADOLF Szőlőhűtőző Irodák.

GŐZEKE SZILÁGYI és DISKANT géppára, Miskolcon. r-éziatokat mindenféle gyárimányú gőzkezekhez készít és szállít precíz kivitelben szőfegaskerekeket, fémosapágyakat, társzerekényeket, akasztásokat stb. **SODRONYKÖTELEK** Eladó: 5-4a „KEMENY” eke általjáróval. 2318

Mangalica tenyészkanyok és kocák eladók

a XXXI. Budapesti tenyésztésvásáron I. kan- és I. koca-díjjal kitüntetett tenyészetemből. — Cim: **Csabaj József, Csobaj, Szabolcs m., vasútállomás Tokaj.** 2509

Gazdasági számvitelhez szükséges összes nyomtatványok

vállalatunk nyomtatványosztályában szerezhetők be.

Árjegyzéket ingyen küldünk!
"PÁTRIA" Irod. váll. és nyomdai r.-társ.
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

Lakatosmunkát

gazdasági építkezések részére készít és raktáron tart Farkas és Társa vaszerkezeti és lakatosárnyvár Budapest, VI., Lohel-utca 8. sz.

KWIZDA FERENC JÁNOS

kornoburgi ker. gyógyszerész
Restitutions fluidja
sertés- és marhatápporai

ismét békeminőségben mindenütt kaphatók. 2327

SELYPI MELASSZETAKARMÁNY

Leggazdaságosabb abrak a nőrszékmarhák, tohenek és lovak részére. Az öszenetétől és analízis garanciájával szállítja a **TAKARMÁNYGYÁRAK KÖZPONTI IRODÁJA** (Budapest, IV. ker., Szervita-tér 3. sz.) Sörgyőrcim: Furgos Budapest. 2834 Telefon: 139-16.

WOHANKA-FÉLE GAZDASÁGI MALOM

KÉSZIT: TÉSztALISZTET, FÖZÖLISZTET, KENYÉRLISZTET, ÖTKEZÉSI DARÁT ÉS HIZLALÁSI DARÁT.

WOHANKA és TÁRSA
UTÓDA
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST V.
VILMOS CSÁSZÁR-UT
76. SZÁM

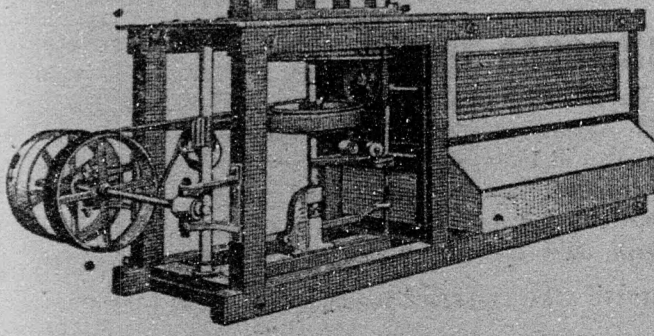
GAZDASÁGOKBAN,
URADALMAKBAN
NÉLKÜLÖZHETETLEN

Méret, súly, teljesítmény:

Malom hossza	—	—	kb. 4 méter
szélessége	—	—	kb. 1 1/2 méter
magassága	—	—	kb. 2 1/2 méter
súlya	—	—	kb. 1200 kilogr.
Kövek átmérője	—	—	kb. 30" — 800 mm
Műindító kö magassága	—	—	kb. 520 mm
" " súlya	—	—	kb. 580 kilogramm
Magajtókorong átmérője	—	—	kb. 700 mm
Magajtókorong fordulatszám	—	—	kb. 220
Erőszükséglet motornál	—	—	kb. 5 lóerő
Órántírti teljesítmény	80%,	külföldönél	
Szittaló lisztben	—	—	kb. 75 kilogramm
Durva darabban	—	—	kb. 300 kilogramm
Finom darabban	—	—	kb. 200 kilogramm
Sima lisztben	—	—	kb. 150 kilogramm

A teljes malom irányára

Ezen malom bármilyen meglévő helységben alkalmazható és azonnal üzembe helyezhető. Kevés helyet igényel. Könnyen kezelhető. Járása nyugodt és biztos. Zvezetése nem igényel különösebb szakértelmet, mert egyszerű, de amellett tökéletes. A lisztet a valódi avajczi selyemmel vannak csouvva

„Vulkán” Permetező-csövek!

Permetező-szelepek!

Elismerten legjobb gyártmányok!

Mindenütt kaphatók!

2417

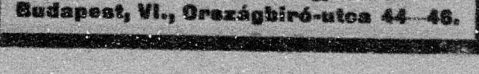
Triőrök

morott sajtakkal minden gabonatisztításra.

Cseplőgép-szitták.

Tőrekrosták. „Mindennemű lyukasított lemezek.

Stahel és Lenner
triór- és lemeslyukasítógép r.-t.
Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46.

ÁLLATI BÖRÖKET
kikészít
felesben, vagy bér-
munkában, esetleg megvesz
GÁL MIHÁLY és Tsa
ERZSÉBETFALVAI BÖRGYÁRA
Városi iroda: 2247
BUDAPEST, VI.,
LÁZAR UTCA 10.

Eladás
Köszén
magas hőfejlesztőképessé-
gű mezőgazdasági és ipari cé-
lokra nagyobb mennyiség-
ben is, azonnali és
későbbi szállításra jutá-
nyosan kapható
Sziklai Gyula
szénnagykereskedőnél
Budapest
VIII., Aggteleki-u. 15.
Telefon: József 113-74.

Az OMGE könyvkiadóvállal-
at kiadásában megjelent:
Baromfitenyésztés
— 266 képpel —
Irtá: **Winkler János**
s. Baromfitenyésztők Orsz.
Egyes. titkára.
Ára bérmentve 196 kor.
"Patria" r.-t. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 26.

ÖNTÖZŐ-SZIVATTYUK
benzinmotorral be-
építve, tartozéka.

Gazdaságok, konyhakert-
zetek stb. részére.
Nagy vízszolgáltatás.
Könnyen kezelhetők
és továbbíthatók.
Tűzfocsokendőtől is ki-
tűnően megvédelmezik.
A szivattyu egyszerű lekapo-
csolásával a motor bármely
más gép hajtatásához hasz-
nálható. 2213

Győző Béla és Tsa
szivattyú- és technikai vállalkozók,
Budapest, V., Báró-Aczél-
utca 3. A Vizszínháznál.
NAGY KÉSZLET
SZIVATTYUKBAN
BÁRMELY CÉLRA és ŰZEMRE.

Megjelent:
A KASAKÖLES ÉS
TERMESZTÉSE
Irtá: **SURÁNYI JÁNOS**
Ára bérmentve 22 K
"Patria" r.-t. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 26.

BENZIN
helyett vásárol-
jon motorjához
szivógázgenerátort
máj fűszennel vagy kukorica-
cautkával motorját üzemben tartja
és melynek üzemeltetése a benzinnél
szemben 1/10 részére kevesebb.
Állandó raktár különféle
nagy- és gyártmányu
motorokból. 2280
SZIGETI JÓZSEF
BUDAPEST,
V., Kálman-utca 14.

Megjelent:
Gazdasági építészeti
2. bővített kiadás
— 356 ábrával —
Irtá: **Groffits Gábor**
Ára bérmentve
küldéssel 264 K
"Patria" r.-t. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 26. sz.

Szab. „RÓZSA”
kerekes kézi
széna- és gabona-
gyűjtőgép
160 cm. munkaszé-
ségű, 10 munkási pótol.
Ára 2500 korona.
Kohn és Társa
Szombathely. 2224

Szénát és szalmát
préselve vagy lazán, teljes
vagonrakományokban száll-
lít fránkó, minden vasutál-
lomásra, saját ponyvával
takarva
BÖHM ARNOLD
takarmány- és terménynagy-
kereskedő, Budapest,
VII., Vörösmarty-utca 20. sz.
Telefon: József 41-51. 2150

Liptay Jenő
Naplója
Főkönyve
és Leltára
1800 koronáért kap-
ható a "Patria"
nyomda r.-társ.
nyomtatványos-
tályában, Buda-
pest, IX., Üllői-
ut 25. sz. (Köztelek)
Csomagolása és portó 60 K

MOTOREKE
"PAX" gyártmányu,
16 HP benzomotor-
ral felszerelve, csak
vizonteladónak
azonnal szállítható:
WOHANKA R.-T.
Budapest, V.,
Vilmos-császár-ut 76.

Közgazdasági,
penzügyi, tőzsdéi
és tőkeelhelyezési
ügyekben szakavatott
tanácsot ad,
uradalmak **ügyvivő**
jogtanácsosi tevé-
dőt vállalja — szolid
penzügyi vállalkozáshoz
néhány millióval társat
keres. Dr. Renner Róbert
Budapest, X., Villam-u. 21.
(Tisztviselőtelep.) 4997

Most jelent meg!
Rendellenességek
a méhészetben
Irtá:
Kádár Lajos
OMNE titkár,
a "Magyar Méh" főszerkesztője
Ára bérmentve 90 K
"Patria" r.-t. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 26. sz.

Cséplőkészletek,
egyédküllő
lokomobilokat,
cséplőszekrényeket,
szalmakazalozókat,
szántógépeket
és malomgépeket
vesz,
elad,
cserél
Király Gyula
gépgyár,
Budapest, IX., Ráday-u. 24.
Köztelek mellett. 2255

A magyar növénynevelés
Emlékkönyv a nö-
vénynevelés 1910-
1920. évi fejlődéséről
Irtá: **Fabricius Endre**
— 68 képpel —
Ára bérmentve küldéssel 216 kor.
"Patria" r.-t. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 26. sz.

Vétel
Mindennemű
birtokeket
vételre keressünk: 2272a
REALITAS Részv.-Társ., Buda-
pest, VII., Erzsébet-
körút 27. szám (Gambirinus-ház).
Telefon: József 131-93.
Sürgönyim: Realitas Budapest

Szénát
szalmát
lucernát
és egyéb szénatakar-
mányt veszek, préselés-
hez saját présmalot bucsaj-
tom eladó rendelkezésére,
esetleg a felajánlott árnál
saját munkaadómmal felpré-
seltetem. Ajánlatok
SCHREIER BÉLA
takarmány- és terménynagykereskedő,
BUDAPEST,
VIII., Nepszínház-u. 33.
Telefon: József 20-52.
Intézendők. 2244

Veszek 150-200 holdig és
külön 400-600 holdig
jóminőségű földbirtokeket, épüle-
teket, instrumetumokat és 10-
erős nemileg használt gé-
ceséplőgéparnikat. Karantay
István, Sajtó, Zala m. 2487

MATTYÓK
ALADÁR
okl. mérnök
ORSZÁGOS
KÖZVETÍTŐ
VÁLLALATA
BUDAPEST, IX.,
Lónyay-utca 45.

KERES
vendi részére 2014
kisebb-nagyobb
birtokeket.

Bérlét
REALITAS
Részv.-Társ., Budapest,
VII., Erzsébet-körút 27. sz.
(Gambirinus-ház.) 2272b
Telefon: József 131-93.
Sürgönyim: Realitas Budapest

250-300 holdas bérlétre
keresek árjelölre.
Ajánlatokat s. O. 2244 jelzé-
sre a kiadóba kérek. Köszönettel
honorálok. 2244

Bérlét keresek 200-300 holdig
jó bérlétre, esetleg
azonnali átvetelre. Megkeresé-
sük "Dunántúli" jelzéssel a kiadó-
bírálatba kérem. 2112

Bérlétre keresek 1922. március
1-1. átvetelre, So-
mogy, Baranya, Zala Tolna,
Fejér megyékben, 5-800 hold
terjedelműben, ahova instrumet-
umok állíthatók. Ajánlatot: Ke-
ssey Albert bérbeszedő,
Magyarinkafa, posta Somogy-
hárságy. 2456

Eladó jelenleg még azamban Budapestben
egy elsőrendű **3 HP** gőzgép és
egy MÁV. vasrámás **cséplő** 52" hengerrel, nagyon
jó karban, továbbá két új **szecskavágó**. Szec-
kavágóimhoz a **felszerelés is eladó**. Érdek-
lődni lehet (d. u. 1-3) 13-15 között Budapest, IX.,
Lónyay-utca 15., II. em., I. sz. G. S.-nél. 2649

Legujabb szakművek!

Gyárfás J.: Magyar dry farming	K 176
Wanninger M.: Földbirtokekreform	» 33
Groffits G.: Gazdasági építészeti	» 242
Károly Rezső: Ingatlanok vagyonváltási törvénye	» 176
Cselkó I.: 494 kérdés és felelet a takar- mányozás gyakorlatából	» 198
Fabricius: A magyar növénynevelés	» 198
Jablonski-Kadozca: Patkányveszede- lem és az ellene való védekezés	» 44
Csoor: A haszonbérbeadó és haszonbérió közötti jogviszony	» 55
Winkler János: Baromfitenyésztés	» 176
Cselkó István: Szarvasmarhatenyésztés	» 176
Szilárd Gyula: Mezőgazdaságtan. 2 kötet	» 330
Surányi J.: A kasaköles és termesztése	» 17-60
Szilassy-Bezeredy: Mezőgazd. lexikon. Uj lenyomat. Füzve K 1630—, köve	» 1980
Kádár Lajos: Rendellenességek a méhé- szetben	» 77
Andrássovich Géza: Kecsketenyésztés	» 44
Dorner Béla: Sertésitenyésztés és hizlalás	» 264
Gyárfás J.: Olajnövényeink termesztése	» 88
Wellmann O.: Állattenyésztés	» 220
Rády A.: Szélmotorok használhatósága	» 39-60
Ormány J.: Kettős számtartás	» 220
Hutyca F. dr.: Háziáll. fertőző betegségei	» 220
Konkoly Thege S. dr.: Állattenyészté- sünk fejlődésének fő feltétele	» 66
Zaitschek A. dr.: Miképen állítsuk össze a fejősöknek takarmányát	» 15-40
Doletsko F.: Takarékos építkezés	» 44
Kovács Ö.: Baromfitenyésztési tanácsadó	» 66
Kampelen: Takarmányozási táblázat	» 33
Herdliczka: Szántógépek megírálása	» 38-50
Ballenegger R.: A termőföld. (Talaftan)	» 88
Réthy A.: Lelőjárás és éghajlat	» 132
Bernátsky: Ehető gombák stb.	» 132
Kozák: Juhitenyésztés. 2. kiadás	» 264
Küzdényi Sz.: A talajművelésről, külö- nös tekintettel a szikes talajok javítá- sára (55 oldal)	» 220
Zaymusz: Gabonatermesztésünk millió méter- mázsas vesztesége	» 11
Bittera: A kukorica termesztése	» 88
Mahács: Gyakori gyümölcsstermesztés	» 198

Fontos drákkhoz még 3% forgalmi adó számítandó!
Postadój feljében könyvenként 12-15 korona fizetendő.
Megrendelhetők utánvétellel a "PATRIA" R.-T.
gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest,
IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Tökéletes cséplés csak a szabadalmazott
dobkosárbetétiéceim
alkalmazásával, mert csak ennek segítségével lehet a kalászból a gabonát az utolsó szemig kicsépelni.

Raktárról, postán is **KEMÉNY MANÓ** gazdasági cikkek
azonnal szállíthatom: **BUDAPEST, V. kerület, Rudolf-**
szaküzlet **8. szám.**

Eredeti Deering-féle
kéveketőzsineg,
valódi amerikai **Weeder** tengerimivelőgépek, eredeti **Sack** gyártmányu
kapáló- és töltőgetőeszközök, szalmakötélfonógépek
és minden más gazdasági gépek és eszközök, ugyisint az összes
Deering-féle gépekhez és egyéb gazdasági eszközökhöz való alkatrészek
legtökéletesebb kivitelben állandóan raktáron vannak:
PROPPER SAMU R.-T. gépraktárában
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 52. szám.

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK,
„ASTRA“ GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
 és az összes mezőgazdasági munkálatokhoz szükséges gépek és eszközök raktáron vannak.
A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRANAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
 BUDAPEST, Vilmos-császár-ut 32. 2182

BENZINT motorekékhez, valamint autobenzint **motorhajtó (nyers) gázolajat** **MAYER és MOLLER**
 import petróleumot, speciális istálló-égőolajat, mindennemű gép- és hengerolajat, towotte gépszirt, fekete, sárga la, valamint sárga és kék uszó kocsikenőcsőket és mindennemű speciális kenőanyagokat, valamint kátrány- és bőrfedellemezeket, aszfalt elszigetelőlemez, karbolineumot, fedél-mázt, kátrányt, facementet, szurkot és minden más speciális kátránytermékeket szállít
 OLAJ-, GEPKENŐCS- ÉS VEGYIPARI GYÁR R.-T., Budapest, VI. ker., Eötvös-utca 42. szám.
 TELEFONOK: Igazgató és irodai: 75-60. Hengercél osztály: 75-61. Szállítási osztály: 75-62. Röntgen: 75-63. Kőolaj raktártelep: Budapest, V., Ipoly u. 15. és V., Visegrádi u. 54. Telefon: 143-90. Vasúti telephely: 170-54. telefontszám. Újpesti tárolótelep: 19-24. telefontszám.
 Kivánatra múltányos feltételek mellett fizetési kedvezmény.

Uj RABA teherautók
REIMAN Budapest, V., Vörösmarty-tér 3.
 Telefon: 141-03, 146-77. 2128

Plombák és fogók
 Ujagh Árpád
 Budapest, I., Horthy-M.-ut 88.

LÓSZERSZÁMOK
 igás, jukker, mindenféle **pokrécok, férfi és női nyergek**
 használt és újak
GÁL MIHÁLY szíjgyártó, BUDAPEST, VI., Lázár-utca 16. (Operaház mögött)
 Olcsó heveder lószerszámok állandóan raktáron. 1620

Amerikai gőzhengerolajokat
 towottegépszirt, legjobb minőségű uszó- és sárga kocsikenőcsőket, dobsineket, géphajtószíjakat, mindennemű fűkaszáló- és aratógépek összes pótalkatrészeit, gőzkesodronykötőleket legolcsóbban és legszolidabban szállít:
Molnár és Pintér cég, Budapest, V., Ujagh Árpád-utca 2. sz.
 Kérjen árajánlatot! 2138

BŐRBUTOROK
 és ezek elkészítéséhez külföldi finom marhabőrök is raktáron. Gobelin-fauteu ilők, ebédülőszékek. Párnázott ülőbutorok speciális műhelye. Renoválás és bőrfestés
KENDI SÁNDOR
 Budapest, IV., Korona-utca 1. Telefon: 74-74

CEMENTIPARI GÉPEKET
 betonléga, cementtelőcserep, üreges betonblokkok, cement- és mozaiklapok, kutyűrűk, betonosövek, ifatóvályuk, kerítésoszlopok és egyéb építőanyagok előállítására gyárt és teljes homokértékesítő telepeket és aszbesztyalagárakat berendez:
SZANTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára
 Budapest, X., Gyömrői-ut 76-78.
 Villamos Kispeszt, Blehn-gyári megálló. Telefon: József 50-88, 90-34, 40-28.
 Árllapok, költségvetések díjmentesen!

Gőzekebárszántást
 őzi és tavaszi szántást, gyeptörést, szőlőtelepek, fűskolák, erdőszékek mély rigóírozását vállalja
izeri IZSÁK GYULA gőzekebárszántási vállalat
 BUDAPEST, I., KENDE-U. 12. Telefon: József 85-13. 2184

Graepel Hugó Betéti Társaság
 Budapest, X. ker., Szilávy-u. 20-30. sz.
 Ajánlja pártatlan szabadalm. lemezterőkróstatát bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglévő fűkaszáló- és aratógépek minden más lövekróstatáit. Magyarszűségeit kizár.
 A finompolva tisztább. A ruha nem dugul el. Az egész gép egyszerűen lényegesen kevesebb. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban. — Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve. 2187

ONITATO BERENDEZÉSEK
WOLF
 Budapest, Rózsá-domb

Használt és új **ZSÁKOK** kaphatók **Juzsák és Kohn JAKAB** széknyakörű szőkeid. ROSSKAT-UTCA 8. Telefon: 12-66, 12-75. Fűközet: WIEN

Eichberg Ödön szíjgyártó és nyerges Budapest, IX., Mester-u. 31.
LÓSZERSZÁMOT
 Állandóan raktáron tartók különféle, a legjobb anyagból készült, finoman kidolgozott kocsizó
 ugyancsak nagy mennyiségben különféle gázolaj, lószerszámot, istálló- és mindennemű lófelszerelést. Minden megrendelést a legrövidebb időn belül elkészítik. 2445

Motorhajtó lengyel gáz (nyers) olajat
 motorhajtó benzint, gép- és hengerolajat 2305
 valamint kocsikenőcsőt, gépszirt legjutányosabban szállít:
„METEOR“ Világítási és Olajkereskedelmi R.-T.
 Budapest, IX., Közraktár-u. 28. Telefon: József 45-91.

TEJGAZDASÁGI eszközök és berendezések, mint encenbergi fejővödörök, fejőszilkek, tejbődönők, tejmérők, tejhűtők, kannák stb. Teljes vaj- és sajtgyárak berendezése. A világhírű LANZ tejfőzőgépek vezérképviselste.
 Ajánlattal szolgál! 1622
HANN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 52/B.
 Bürgöny cím: CANE BUDAPEST.